

Mazowiecki

Urząd Wojewódzki w Warszawie

Opracowanie

*„Wybrane elementy zdrowia
ludności województwa mazowieckiego
w 2013 roku”*

Zatwierdzam:

Warszawa, 2015 rok

**Mazowiecki Urząd Wojewódzki
Wydział Zdrowia
Oddział Statystyki Medycznej i Programów Zdrowotnych
Wszelkie Prawa Zastrzeżone**

Opracowanie:

Ewa Głanowska

Specjalista w Oddziale Statystyki Medycznej i Programów Zdrowotnych

Iwona Figura

Starszy Inspektor w Oddziale Statystyki Medycznej i Programów Zdrowotnych

Konsultacje:

Elżbieta Nawrocka

Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia

Kopiowanie i powielanie tylko za zgodą autorów.

Dane źródłowe:

Mazowiecki Urząd Wojewódzki - Oddział Statystyki Medycznej i Programów Zdrowotnych

Urząd Statystyczny w Warszawie

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny

Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Warszawie

Warszawski Rejestr Nowotworów

Wojewódzki Szpital Zakaźny w Warszawie

1. Długość życia i umieralność mieszkańców województwa mazowieckiego	4
1.1. Przeciętne dalsze trwanie życia mieszkańców województwa mazowieckiego.....	4
1.2. Umieralność według płci oraz grup wieku.....	7
1.3. Umieralność według głównych przyczyn zgonu.....	10
1.4. Zgony w województwie mazowieckim według powiatów	14
1.5. Umieralność noworodków	17
2. Chorobowość hospitalizowana	20
3. Epidemiologia nowotworów złośliwych.....	28
3.1. Zachorowania na nowotwory złośliwe.....	28
3.2. Zgony z powodu nowotworów	41
4. Zaburzenia psychiczne.....	48
4.1. Zaburzenia psychiczne bez uzależnień.....	48
4.2. Zaburzenia psychiczne spowodowane stosowaniem środków psychoaktywnych.....	51
4.3. Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu.....	53
4.4. Psychiatryczna ambulatoryjna opieka zdrowotna	55
4.5. Psychiatryczna stacjonarna opieka zdrowotna	58
5. Podstawowa ambulatoryjna opieka zdrowotna	60
5.1. Podstawowa opieka zdrowotna	60
5.2. Opieka zdrowotna w placówkach oświatowo – wychowawczych – wybrane elementy	72
6. Specjalistyczna opieka zdrowotna	79
6.1. Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna	79
6.2. Badania cytodiagnostyczne	82
7. Stacjonarna opieka zdrowotna	83
7.1. Wybrane aspekty dotyczące publicznej i niepublicznej opieki stacjonarnej	83
7.2. Niepsychiatryczna stacjonarna opieka zdrowotna	87
7.3. Dializy	87
8. Urodzenia	89
9. Epidemiologia – wybrane zagadnienia w zakresie innych chorób	96
9.1. Choroby zakaźne	96
9.2. Grypa	97
9.3. Wirusowe zapalenie wątroby	99
9.4. Gruźlica	101
9.5. Bakteryjne zatrucia pokarmowe	104
9.6. Choroby przenoszone przez kleszcze.....	105
9.7. Choroby wywołane meningokokami	106
9.8. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS	107
10. Stan szczepień	110
Zakończenie	113

Przekazujemy Państwu zestawienie wybranych danych statystycznych dotyczących stanu zdrowia ludności województwa mazowieckiego. Źródło danych stanowiły m.in. materiały udostępnione przez: Urząd Statystyczny w Warszawie, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii (NIZP PZH), Warszawski Rejestr Nowotworów, Główny Urząd Statystyczny (GUS), Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Warszawie (WSSE) - i tą drogą wymienionym Instytucjom autorzy składają podziękowanie za współpracę. Prezentowane dane statystyczne pochodzą także ze sprawozdań statystycznych przekazanych przez jednostki w ramach realizacji Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej. Jakość prezentowanych informacji statystycznych zależy od rzetelności i kompletności danych przekazanych przez podmioty¹.

W ośmiu rozdziałach zaprezentowano w formie tabelarycznej i graficznej wybrane dane o sytuacji demograficznej, epidemiologii, podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej, stacjonarnej ogólnej i psychiatrycznej opiece zdrowotnej, zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe oraz o zatrudnieniu wybranego personelu medycznego.

W zależności od rodzaju zagadnienia przedstawiono je w różnych przekrojach terenowych takich jak województwo, podregiony, powiaty, a także niektóre dane porównano z innymi województwami.

Opracowanie obejmuje głównie rok 2013. Jednak dla zobrazowania dynamiki zmian, niektóre zagadnienia obejmują lata 2001 - 2013 (w zależności od posiadanych wiarygodnych danych). Podkreślenia wymaga fakt, iż zbiory danych o przyczynach zgonów udostępniane są przez Urząd Statystyczny w Warszawie z rocznym opóźnieniem.

Niniejsze opracowanie nie wyczerpuje tak rozległego tematu, jakim jest stan zdrowia populacji naszego województwa, jednak autorzy mają nadzieję, iż zaprezentowany materiał będzie pomocny w Państwa pracy. Opracowanie nie zawiera danych o działalności placówek ochrony zdrowia podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwu Obrony Narodowej oraz Ministerstwu Sprawiedliwości – ww. podmioty mają własny system informacyjny.

Autorzy

---

¹ Za 2013 r. zbieralność sprawozdań statystycznych z publicznych zakładów opieki zdrowotnej wyniosła 100% - z pozostałych około 80%.

1. Długość życia i umieralność mieszkańców województwa mazowieckiego

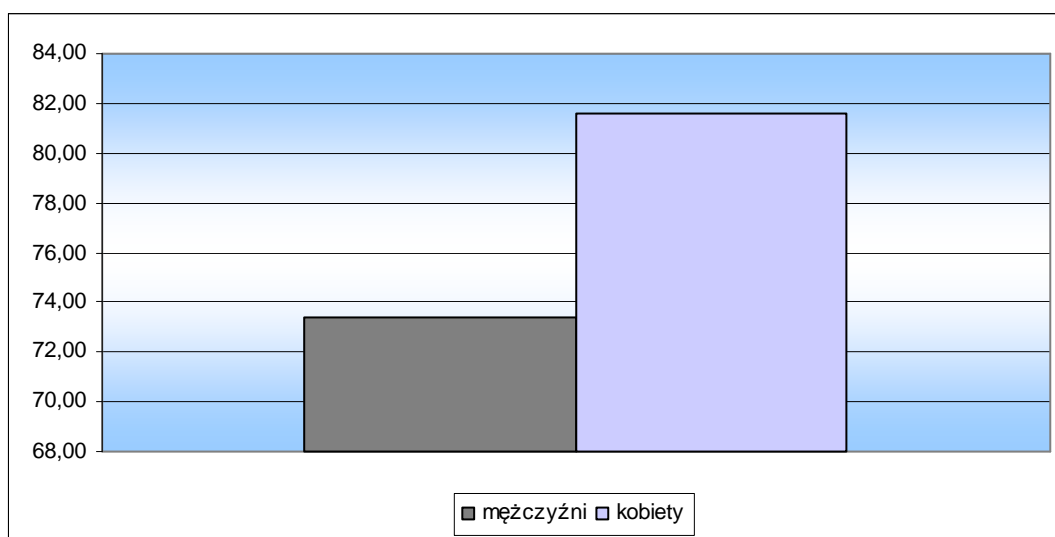
1.1. Przeciętne dalsze trwanie życia mieszkańców województwa mazowieckiego

Według stanu na 31.12.2013 roku obszar województwa mazowieckiego zamieszkiwało 5 316 840 osób, z czego liczba ludności zamieszkałej w miastach wynosiła 3 411 493 osób, a na wsi 1 905 347 osób. Mężczyźni stanowili 47,8% populacji, natomiast kobiety 52,2%.

Przeciętne dalsze trwanie życia w województwie mazowieckim wynosi w roku 2013 dla mężczyzn 73,38 lat, dla kobiet 81,60 lat (kobiety żyją średnio o 8,22 lat dłużej od mężczyzn).

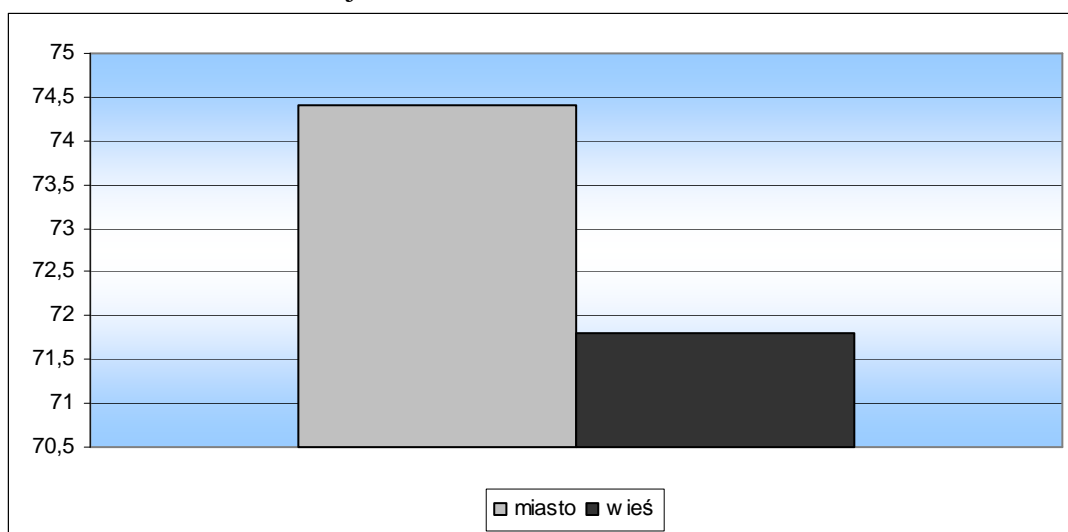
Analizując przeciętne dalsze trwanie życia w miastach i na wsi województwa mazowieckiego według płci, należy zwrócić uwagę na znacznie dłuższe przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn w miastach. W miastach województwa mazowieckiego mężczyźni żyją średnio o około 2,5 roku dłużej niż na wsi. W przypadku kobiet nie zaobserwowano tak znaczących różnic.

Wykres 1.1. Przeciętna długość życia w województwie mazowieckim w 2013 r.

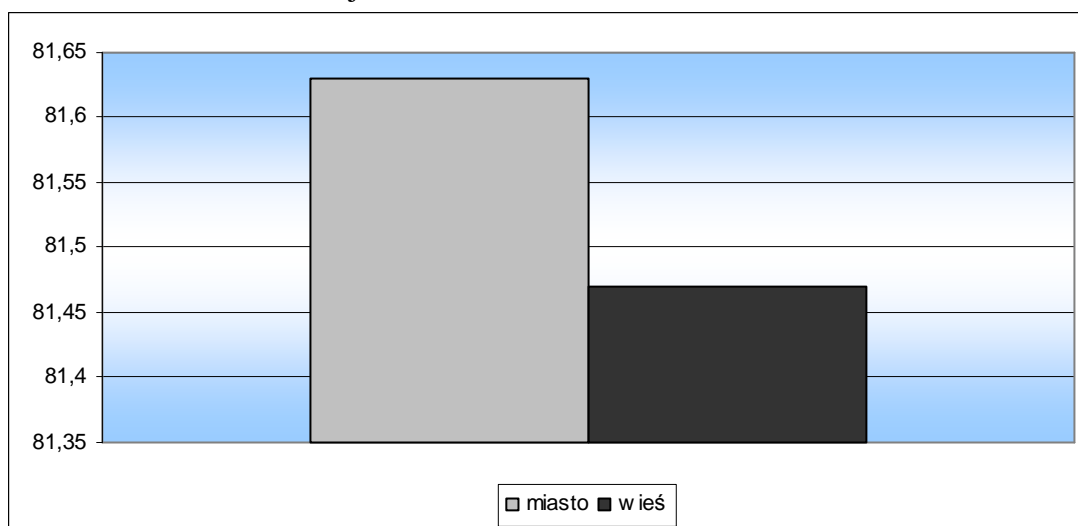
Źródło: dane GUS

Wykres 1.2. Przeciętna długość życia mężczyzn w miastach i na wsi w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: dane GUS

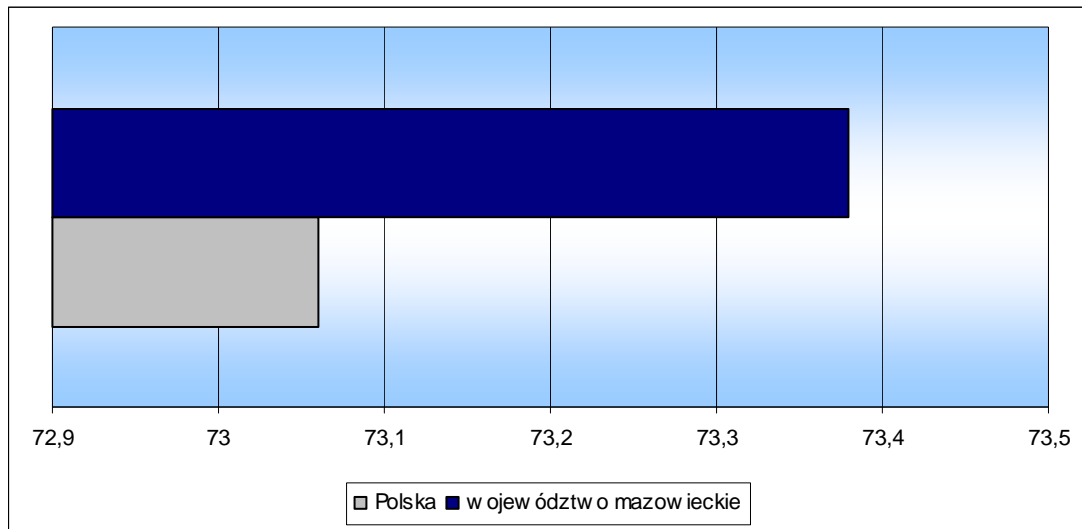
Wykres 1.3. Przeciętna długość życia kobiet w miastach i na wsi w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: dane GUS

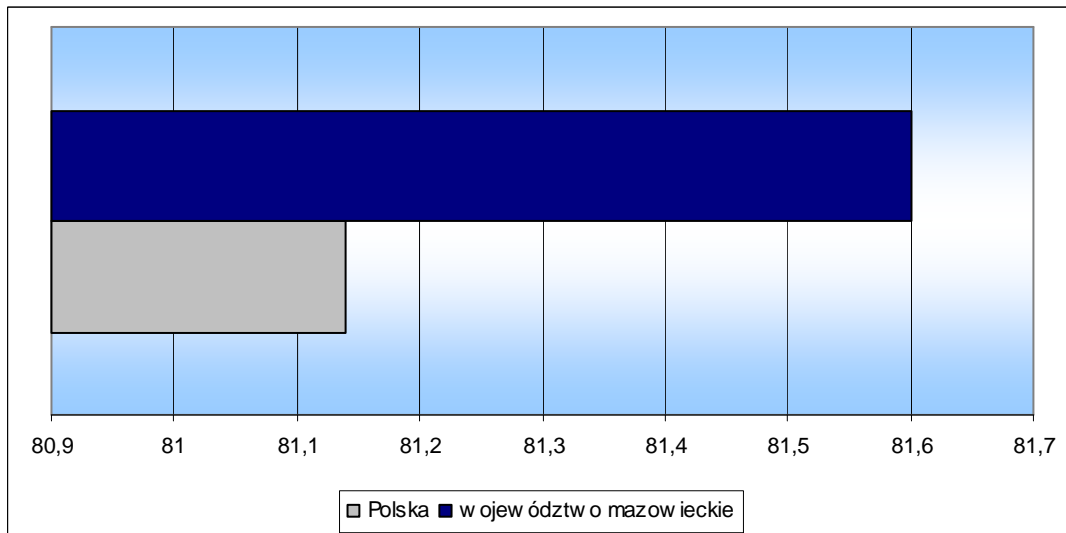
Porównując przeciętne dalsze trwanie życia w województwie mazowieckim i Polsce (dane za rok 2013), widoczna jest różnica, ludność w województwie mazowieckim żyje średnio o 0,4 roku dłużej.

Wykres 1.4. Przeciętna długość życia mężczyzn w Polsce i w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: dane GUS

Wykres 1.5. Przeciętna długość życia kobiet w Polsce i w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: dane GUS

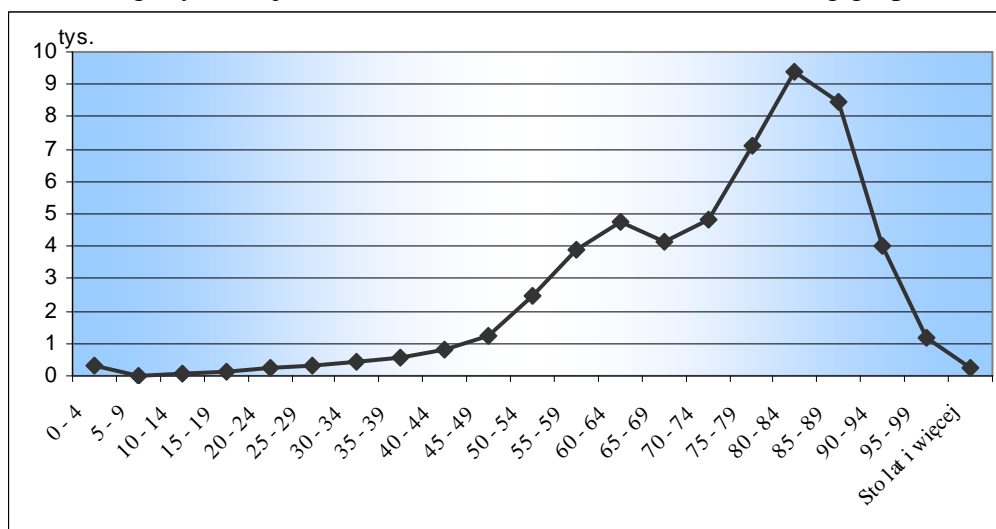
1.2. Umieralność według płci oraz grup wieku

W roku 2012 w województwie mazowieckim zarejestrowano 54 454 zgonów i jest to o 1374 zgonów więcej niż w roku 2011, kiedy to odnotowano 53 080 zgonów. Zgony mężczyzn stanowiły 51,9 % wszystkich zgonów (28 300), a zgony kobiet 48,1 % (26 154).

Poniżej przedstawiono strukturę zgonów według grup wiekowych. Nie dostrzega się znacznych odchyłeń od trendu, zauważyć można jedynie wzrost liczby zgonów w dwóch grupach wiekowych: 60-64 oraz 80 – 84 lata.

Dane dotyczące zgonów według przyczyn są udostępniane przez Urząd Statystyczny z rocznym opóźnieniem.

Wykres 1.6. Zgony w województwie mazowieckim w 2012 r. według grup wiekowych.

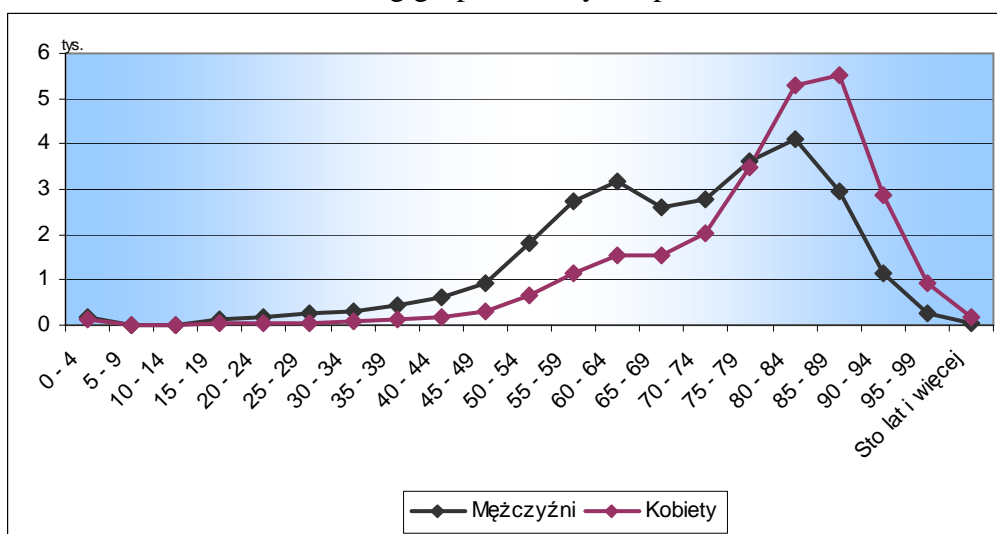

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Analizując ogólną strukturę zgonów należy zwrócić uwagę na odmienne tendencje umieralności w zależności od płci. W przypadku mężczyzn największą umieralność odnotowano w wieku 80 – 84 lat (4099), nieco inaczej wygląda sytuacja w przypadku kobiet, największą umieralność odnotowano w grupie wiekowej 85 – 89 (5509). W większości grup wiekowych liczba zgonów mężczyzn jest większa niż w przypadku kobiet. Sytuacja ta ulega zmianie w grupach wiekowych powyżej 80 roku życia.

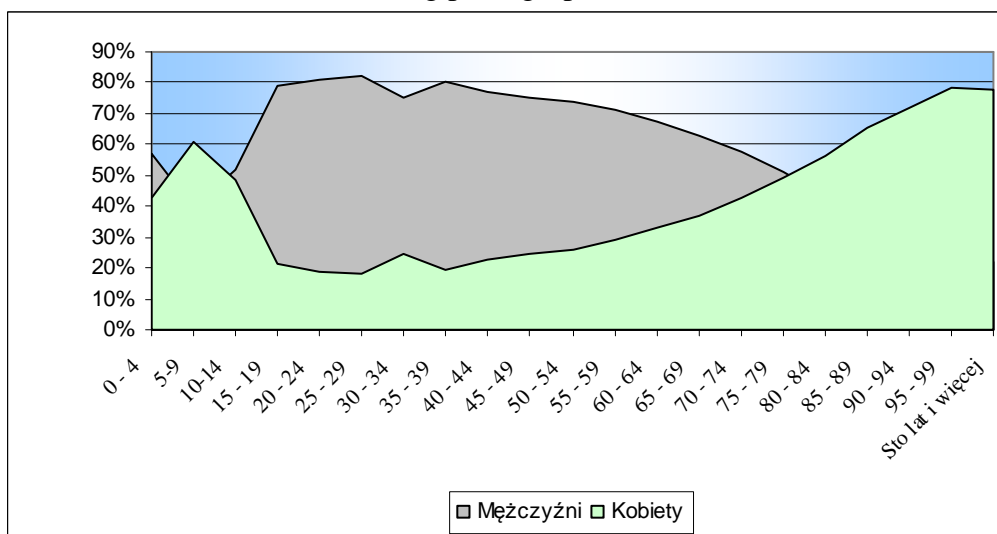

Wykres 1.7. Zgony w województwie mazowieckim w 2012 r. według grup wiekowych i płci.

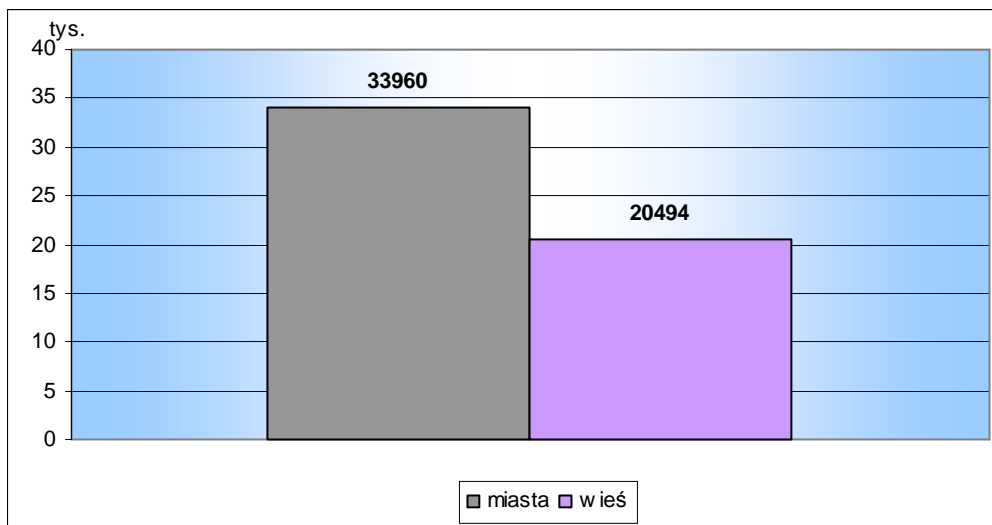
Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Wykres 1.8. Struktura procentowa zgonów w województwie mazowieckim w 2012 r. według płci i grup wieku.

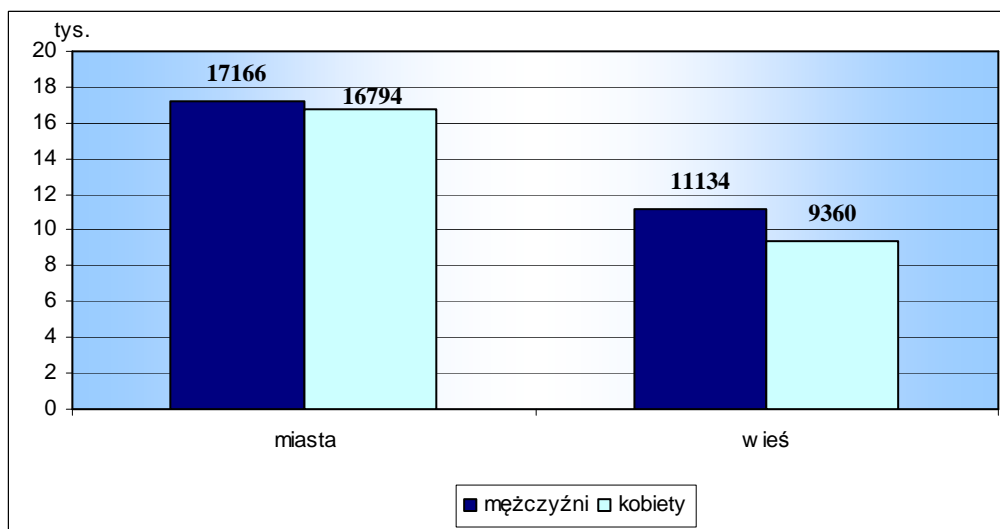
Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Wykres 1.9. Zgony w województwie mazowieckim porównanie miast i wsi w 2012 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Wykres 1.10. Zgony w miastach i na wsi według płci w 2012 r. w województwie mazowieckim.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

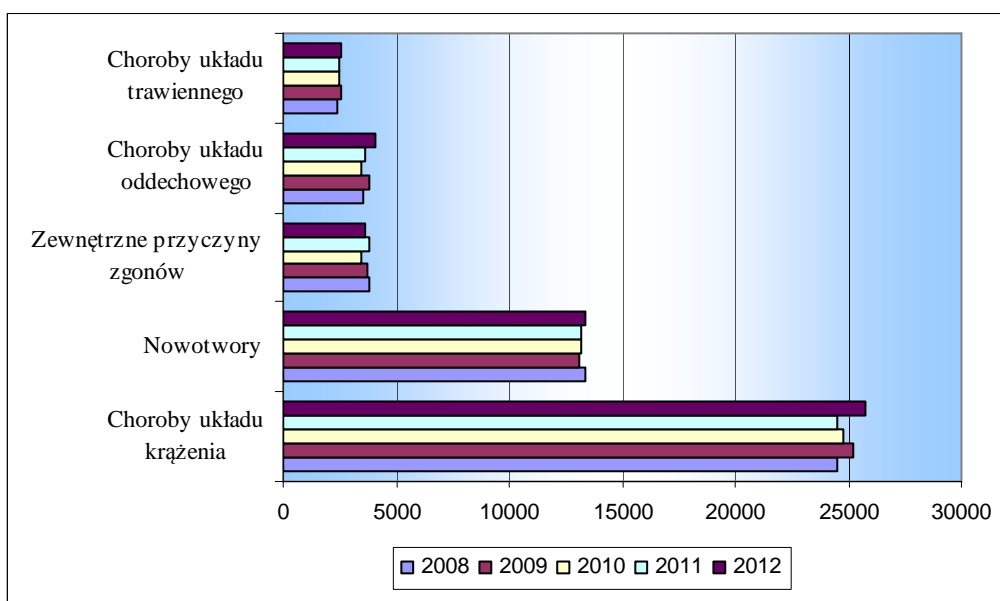
Na powyższych wykresach przedstawiono strukturę zgonów z podziałem na płeć, wiek i miejsce zamieszkania (miasto i wieś). Analiza wykresów wskazuje, iż w roku 2012 odnotowano o 13 466 więcej zgonów w mieście niż na wsi. Podział ze względu na płeć pokazuje, że więcej umiera mężczyzn niż kobiet i sytuacja ta dotyczy zarówno miasta jak i wsi.

1.3. Umieralność według głównych przyczyn zgonu

Poniżej przedstawiono liczbę zgonów w roku 2012 według głównych przyczyn. Oceniając przyczyny zgonów w województwie mazowieckim można wyodrębnić pięć najczęściej występujących, są to:

- choroby układu krążenia 47,2 % (25 721 zgonów);
- nowotwory 24,5 % (13 356 zgonów);
- choroby układu oddechowego 7,5 % (4088 zgonów);
- zewnętrzne przyczyny zgonów 6,7% (3647 zgonów);
- choroby układu trawiennego 4,7 % (2574 zgonów).

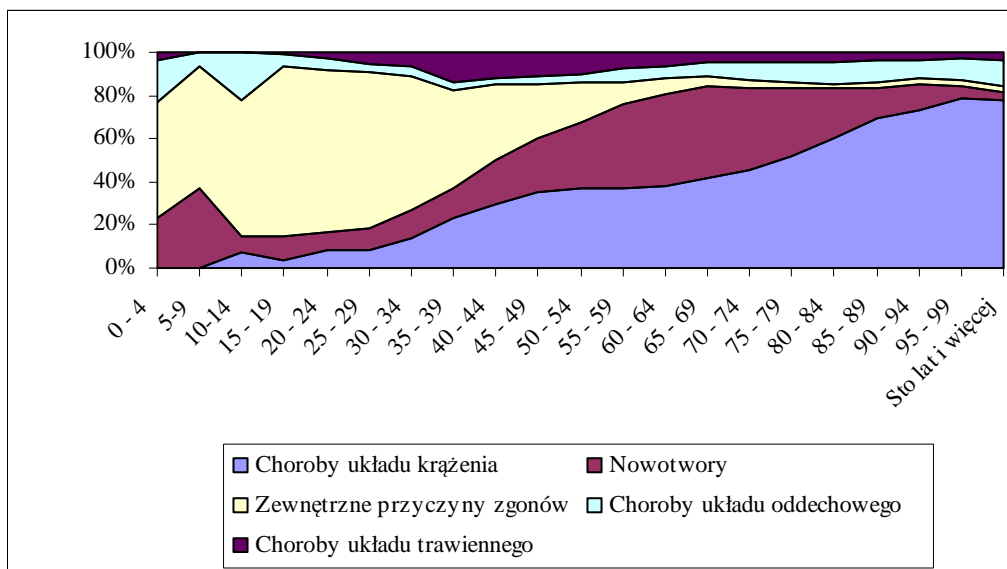
Wykres 1.11. Główne przyczyny zgonów w województwie mazowieckim w latach 2008 - 2012.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

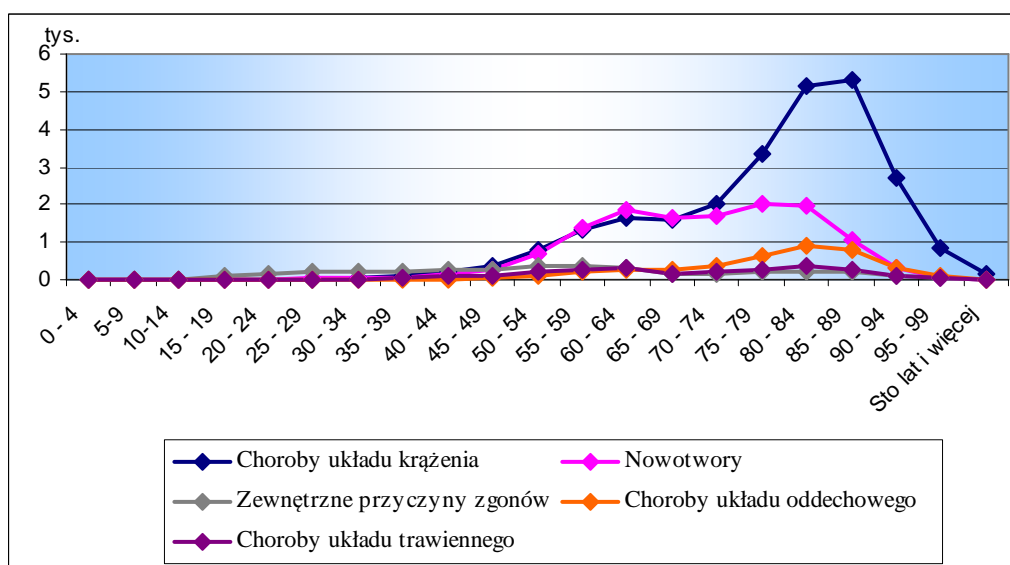
Główne przyczyny zgonów zmieniają się wraz z wiekiem. Do 40 - 44 roku życia najczęstszym powodem zgonów są przyczyny zewnętrzne (np. wypadki komunikacyjne, upadki, utonięcia). W następnych latach zaczynają stopniowo przeważać nowotwory oraz choroby układu krążenia, które są główną przyczyną zgonów osób powyżej 70 roku życia.

Wykres 1.12. Struktura głównych przyczyn zgonów w województwie mazowieckim w 2012 r. - ujęcie procentowe.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

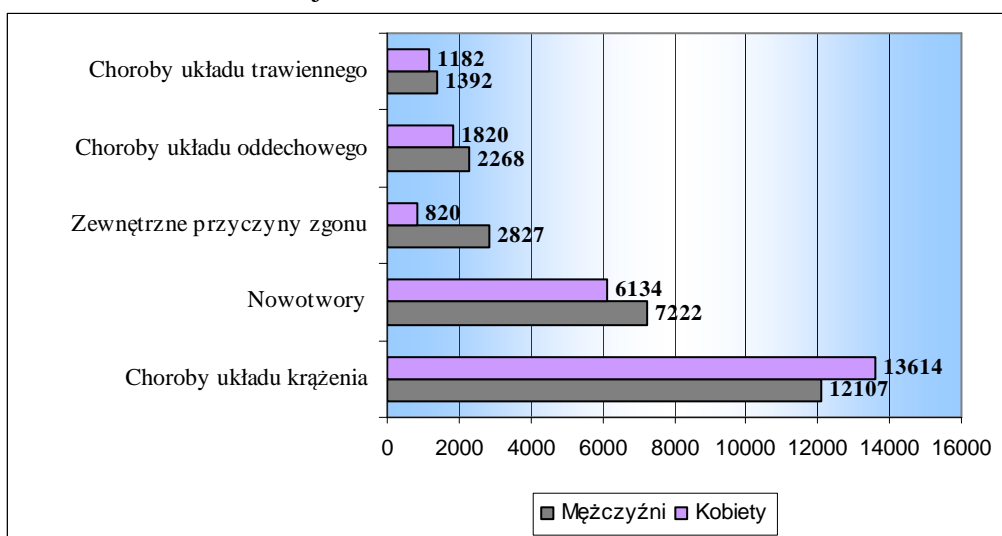
Wykres 1.13. Najczęstsze przyczyny zgonów według grup wiekowych w województwie mazowieckim w 2012 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Poniżej przedstawiono najczęstsze przyczyny zgonów w podziale na płeć. Analiza poszczególnych przyczyn zgonów wskazuje, że najwięcej kobiet w roku 2012 w województwie mazowieckim zmarło z powodu chorób układu krążenia (13 614). Drugą najczęstszą przyczyną zgonów wśród kobiet są nowotwory (6134 zgonów). Podobnie wygląda sytuacja wśród mężczyzn, w roku 2012 w województwie mazowieckim odnotowano 12 107 zgonów z powodu chorób układu krążenia. Drugą najczęstszą przyczyną zgonów wśród mężczyzn były nowotwory (7222 zgonów).

Wykres 1.14. Najczęstsze przyczyny zgonów w podziale na płeć w województwie mazowieckim w 2012 r.

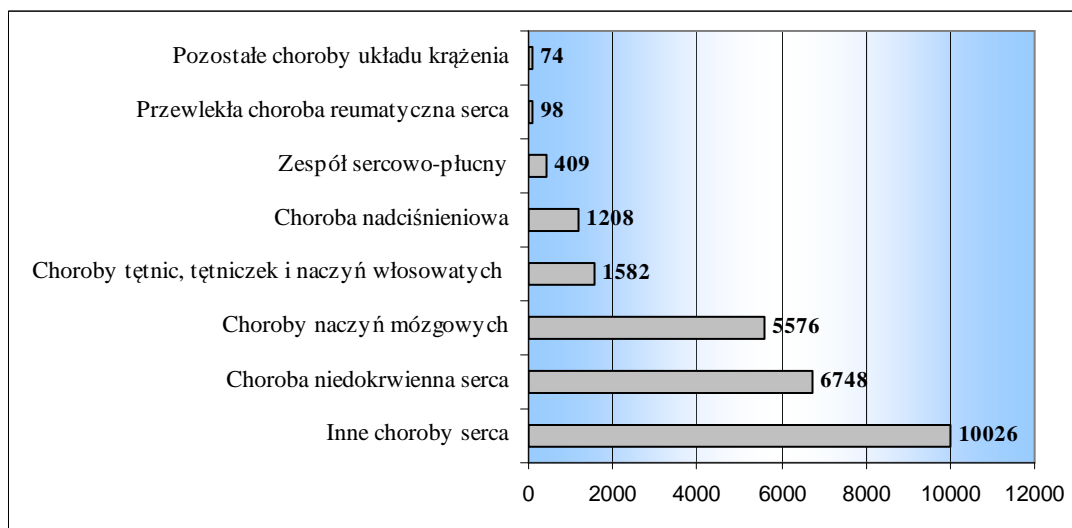

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Na poniższych wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące trzech najczęstszych przyczyn zgonów w województwie mazowieckim. Wśród zgonów na choroby układu krążenia dominują 3 przyczyny:

- choroby naczyń mózgowych (5 576 zgonów);
- choroba niedokrwienna serca (6 748 zgonów);
- inne choroby serca (10 026 zgonów).

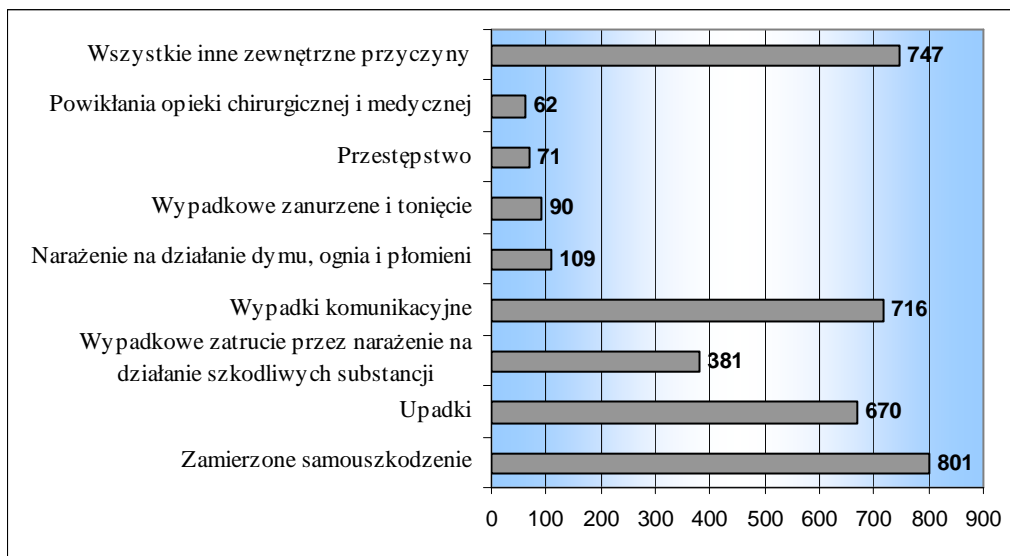
Wykres 1.15. Zgony na choroby układu krążenia w województwie mazowieckim w 2012 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

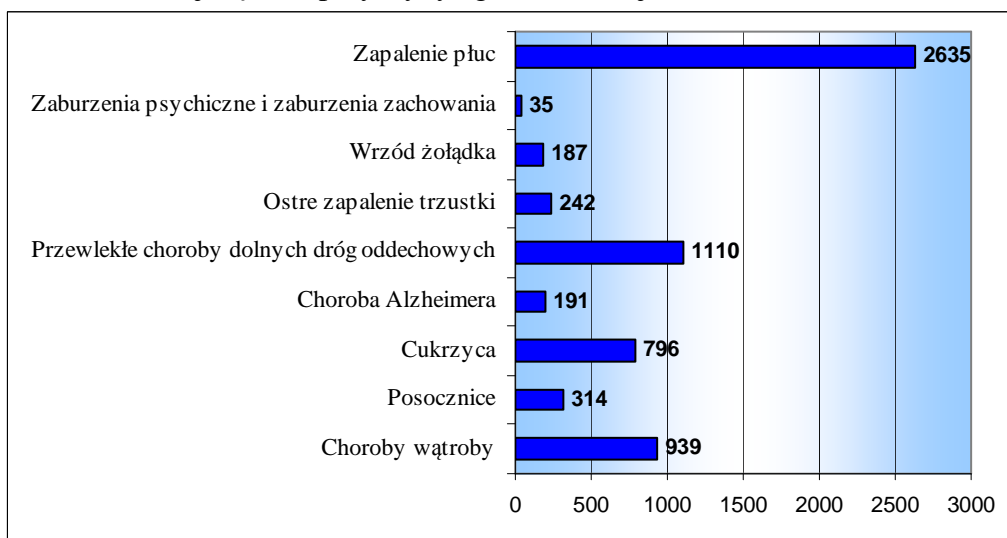
Wśród zewnętrznych przyczyn zgonów w roku 2012 dominują zgony z powodu zamierzonego samouszkodzenia, wypadków komunikacyjnych oraz wszystkich innych zewnętrznych przyczyn. Struktura wiekowa jest w tym przypadku mało zróżnicowana. W badanym okresie najwięcej zgonów z powodu zewnętrznych przyczyn odnotowano w grupach wiekowych 50 - 54 lata (396 zgonów) oraz 55 - 59 lat (384 zgony).

Wykres 1.16. Zgony z powodu zewnętrznych przyczyn w województwie mazowieckim w 2012 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Wykres 1.17. Inne najczęstsze przyczyny zgonów w województwie mazowieckim w 2012 r.

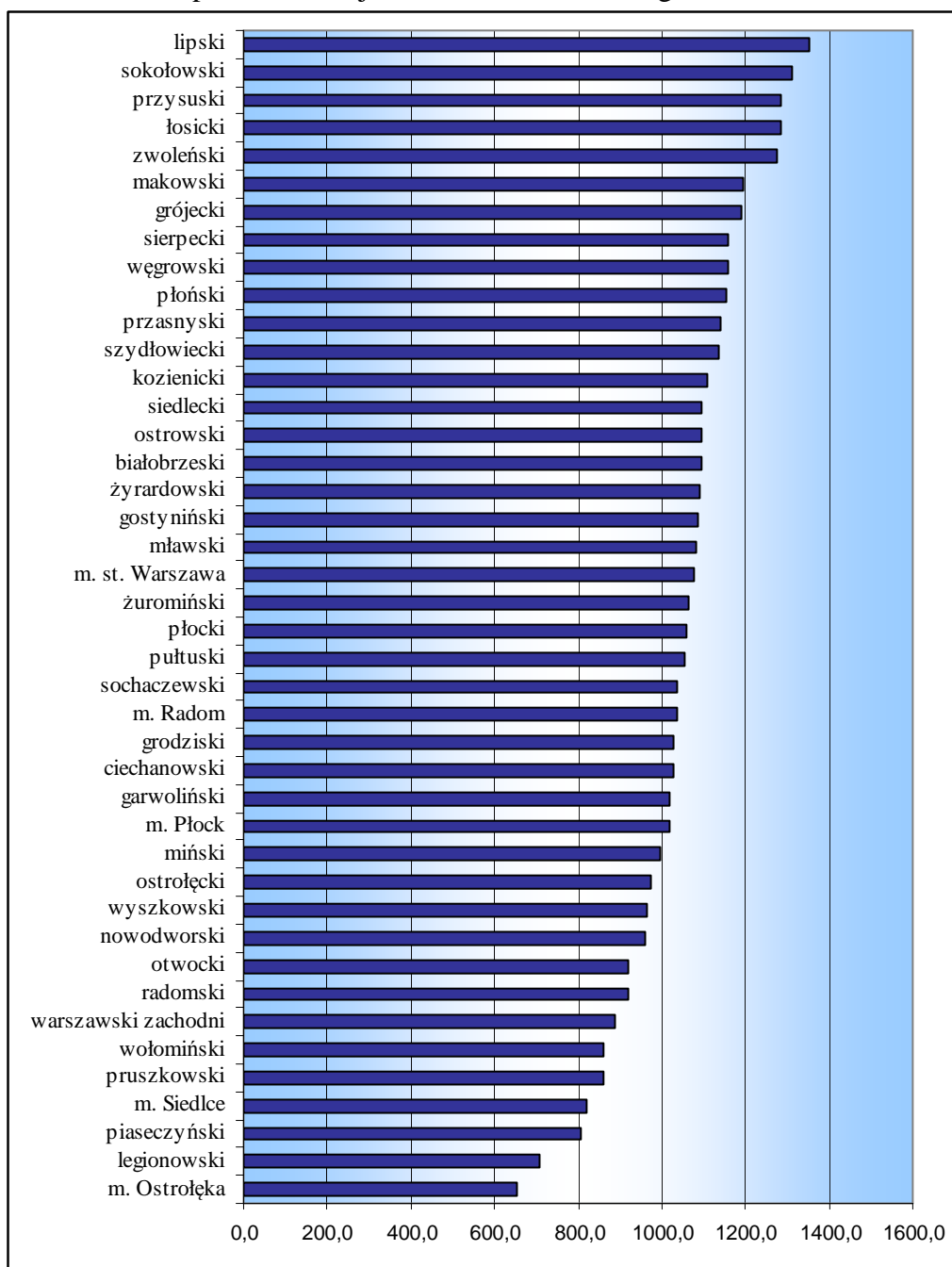

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

1.4. Zgony w województwie mazowieckim według powiatów

Poniżej przedstawiono liczbę zgonów w województwie mazowieckim w roku 2012 według powiatów. Najwyższy wskaźnik śmiertelności (liczba zgonów na 100 tys. mieszkańców) odnotowano w powiatach: lipskim (1351,2), sokołowskim (1312,7) i przysuskim (1284,4). Najniższy w m. Ostrołęce (652,0), powiecie legionowskim (708,9) oraz piaseczyńskim (805,2).

Wykres 1.18. Wskaźnik umieralności na 100 tys. mieszkańców w powiatach województwa mazowieckiego w 2012 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Tabela 1.1. Liczba zgonów w 2012 r. według wieku w powiatach województwa mazowieckiego.

Powiat	Ogółem	0 lat	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 lat i więcej
białobrzegi	370	3	1	-	1	2	2	3	2	4	7	11	8	27	20	21	31	49	63	115
ciechanowski	937	4	-	1	-	2	7	6	6	5	15	18	52	89	79	68	91	107	162	225
garwoliński	1107	3	-	3	1	5	11	6	10	13	13	43	46	85	94	79	79	123	179	314
gostyniński	508	1	-	-	-	2	1	2	-	4	6	9	27	31	62	36	63	68	92	104
grodziski	893	2	-	1	-	2	2	3	7	10	25	20	59	69	73	59	72	108	121	260
grójce	1174	4	-	1	-	5	5	8	9	13	11	28	54	87	119	83	85	150	209	303
kozienicki	691	3	-	1	-	2	3	3	4	5	13	17	27	54	54	46	47	76	127	209
legionowski	775	3	-	-	-	-	3	1	8	6	11	24	26	80	87	65	70	103	112	176
lipski	488	1	-	-	-	1	2	3	5	5	4	8	24	33	33	35	33	61	85	155
łosicki	416	1	-	-	-	-	3	6	1	5	6	9	21	25	28	27	27	62	77	118
makowski	560	3	-	-	-	1	4	4	4	5	6	17	27	48	44	34	52	70	103	138
Miński	1477	1	-	-	1	6	8	6	12	16	24	34	75	106	129	100	133	172	271	383
mławski	806	5	1	-	1	5	7	6	6	9	14	26	48	67	62	53	86	109	126	175
nowodworski	752	3	1	-	1	3	4	6	3	13	20	14	42	58	67	66	64	104	125	158
ostrołęcki	852	7	1	1	-	8	5	5	9	13	24	29	43	45	41	37	74	122	181	207
ostrowski	824	7	1	-	-	4	3	9	11	4	13	30	32	66	66	47	77	93	142	219
otwocki	1117	-	2	-	1	1	7	6	4	13	14	35	59	92	99	93	118	146	158	269
piaseczyński	1349	9	-	-	2	3	7	10	11	7	31	41	66	117	105	109	133	179	199	320
płocki	1169	6	4	-	-	7	5	5	11	16	29	25	68	73	89	104	118	155	199	255
płoński	1028	4	-	2	1	2	7	10	6	12	15	19	58	90	102	74	87	120	171	248
pruszkowski	1345	4	2	2	2	1	9	2	10	14	15	24	67	88	135	124	133	178	221	314
przasnyski	614	3	2	-	-	1	4	5	3	9	3	21	30	47	39	45	62	78	115	147
przysuski	557	1	-	-	1	-	3	3	5	4	6	7	29	30	49	38	54	78	105	144
pułtowski	541	5	-	-	-	2	2	3	6	5	11	12	34	43	48	40	55	62	94	119
radomski	1379	9	2	1	1	5	7	7	19	15	18	35	71	115	113	89	113	171	225	363
siedlecki	898	4	1	-	1	1	3	2	7	7	13	17	38	49	66	53	67	122	175	272
sierpecki	622	1	1	1	-	-	6	6	6	10	13	26	36	35	45	39	65	86	91	155
sochaczewski	884	3	1	1	-	4	3	10	6	5	16	24	50	64	91	70	63	119	147	207
sokołowski	741	4	-	-	1	2	6	3	5	9	9	13	16	49	70	42	57	99	132	224
szydlowiecki	463	3	-	1	-	1	-	5	5	4	7	18	19	26	46	32	42	59	67	128
warszawski zachodni	969	3	1	-	1	5	4	5	7	10	19	24	54	68	91	69	93	124	147	244
węgrowski	787	6	-	1	-	3	1	5	7	10	10	23	26	57	59	52	64	89	133	241
wołomiński	1935	14	1	5	3	8	6	11	19	32	36	49	96	163	200	165	172	243	290	422
wyszkowski	712	4	-	-	1	5	5	4	8	10	15	28	36	52	53	54	55	86	132	164
zwoleński	473	1	1	-	1	1	3	6	5	2	9	11	30	25	38	36	38	53	77	136
żuromiński	428	1	-	-	-	3	2	4	6	4	7	6	22	15	43	28	38	63	80	106
żyrardowski	837	6	1	-	-	1	5	7	8	10	14	21	48	71	84	80	73	102	122	184
m. Ostrołęka	348	5	1	-	1	-	2	2	3	4	7	6	17	34	48	28	37	45	42	66
m. Płock	1265	6	1	-	-	4	6	8	11	15	14	42	62	108	151	123	126	171	176	241
m. Radom	2277	6	2	-	2	4	13	17	19	22	40	47	137	169	225	189	215	304	378	488
m. Siedlce	626	5	2	-	2	4	4	3	10	12	12	15	41	56	50	60	49	73	90	138
m. st. Warszawa	18460	84	11	6	7	26	39	70	111	173	222	286	650	1179	1541	1444	1601	2512	3467	5031

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Tabela 1.2. Zgony w latach 2008 - 2012 w powiatach województwa mazowieckiego.

Powiaty	2008 rok	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
białobrzegi	362	372	376	362	370
ciechanowski	937	1028	945	971	937
garwoliński	1046	1147	1122	1094	1107
gostyniński	535	511	512	515	508
grodziski	856	859	815	834	893
grójcecki	1148	1102	1043	1135	1174
kozienicki	692	690	646	651	691
legionowski	819	861	800	837	775
lipski	459	567	496	471	488
łosicki	392	431	419	424	416
makowski	519	583	522	560	560
miński	1524	1508	1554	1523	1477
mławski	806	834	783	886	806
nowodworski	825	721	736	739	752
ostrołęcki	822	876	905	887	852
ostrowski	815	823	779	809	824
otwocki	1147	1185	1138	1171	1117
piaseczyński	1299	1240	1268	1305	1349
płocki	1219	1194	1204	1127	1169
płoński	1029	1057	1034	1004	1028
pruszkowski	1370	1413	1424	1320	1345
przasnyski	656	640	589	569	614
przysuski	537	558	611	544	557
pułtowski	550	602	565	522	541
radomski	1395	1405	1437	1370	1379
siedlecki	903	939	881	905	898
sierpecki	574	657	622	528	622
sochaczewski	950	873	881	970	884
sokołowski	686	754	753	699	741
szydłowiecki	427	431	486	433	463
warszawski zachodni	883	950	878	937	969
węgrowski	798	838	813	812	787
wołomiński	1868	1826	1865	1808	1935
wyszkowski	669	703	680	723	712
zwoleniński	434	455	423	451	473
żuromiński	435	432	430	426	428
żyrardowski	832	917	905	893	837
m. Ostrołęka	412	383	373	373	348
m. Płock	1180	1189	1182	1116	1265
m. Radom	2086	2259	2228	2241	2277
m. Siedlce	557	605	598	549	626
m. st. Warszawa	17795	18212	17668	17586	18460
OGÓŁEM	52886	54630	53389	53080	54454

Zródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

1.5. Umieralność noworodków

W roku 2012 w województwie mazowieckim odnotowano 248 zgonów niemowląt, w tym 138 chłopców (55,6%) i 110 dziewczynek (44,4%). Ponad połowa zgonów (147–59,3%) nastąpiła w pierwszych sześciu dobach życia tzw. umieralność wczesna.

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące zgonów niemowląt według wieku i płci. Mimo, iż liczba zgonów wśród niemowląt utrzymuje się od wielu lat na podobnym poziomie zauważalny jest spadek tej liczby.

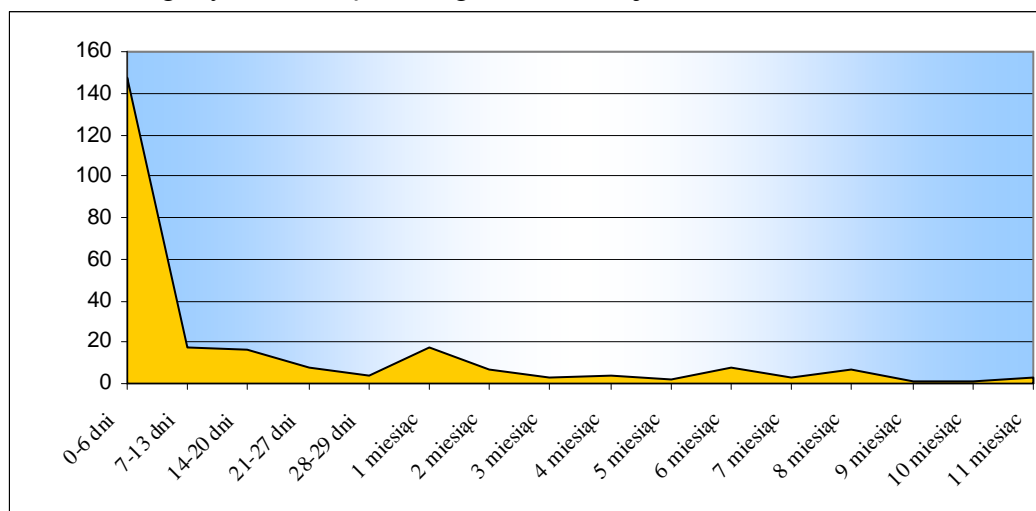
Tabela 1.3. Zgony niemowląt w województwie mazowieckim w 2012 r.

Zgony niemowląt	Ogółem	Wiek w dniach												Wiek w miesiącach											
		0 - 27													1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		razem	0 - 6						7-13	14-20	21-27	28-29													
			razem	w tym 0 ^{A/}	1	2	3	4					5	6											
ogółem	248	188	147	87	19	17	8	6	4	6	17	16	8	4	17	7	3	4	2	8	7	1	1	3	
chłopcy	138	109	86	50	9	12	7	3	2	3	8	8	7	1	9	4	3	3	-	5	-	2	1	-	1
dziewczynki	110	79	61	37	10	5	1	3	2	3	9	8	1	3	8	3	-	1	2	3	3	5	-	1	2

Źródło: dane GUS

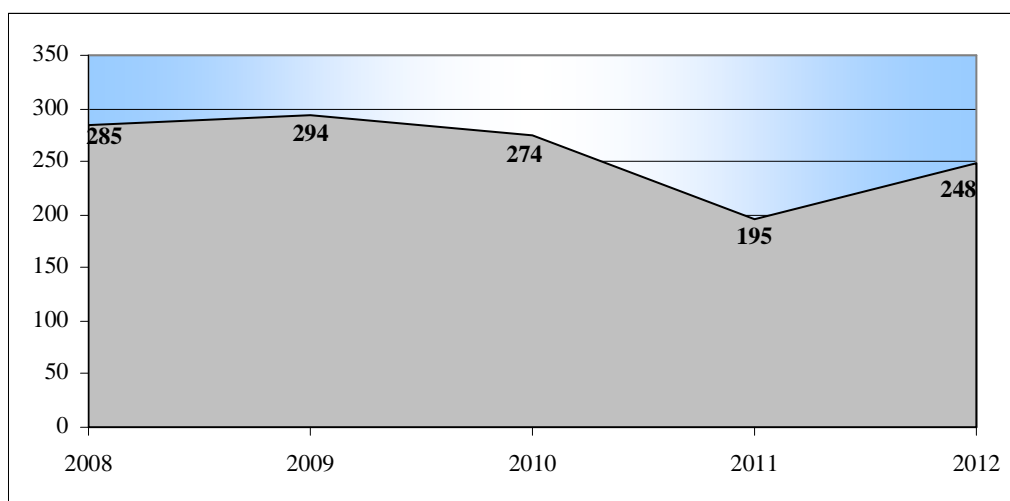
A/ Noworodki żywo urodzone, które nie przeżyły 24 godzin

Wykres 1.19. Zgony niemowląt według wieku w województwie mazowieckim w 2012 r.

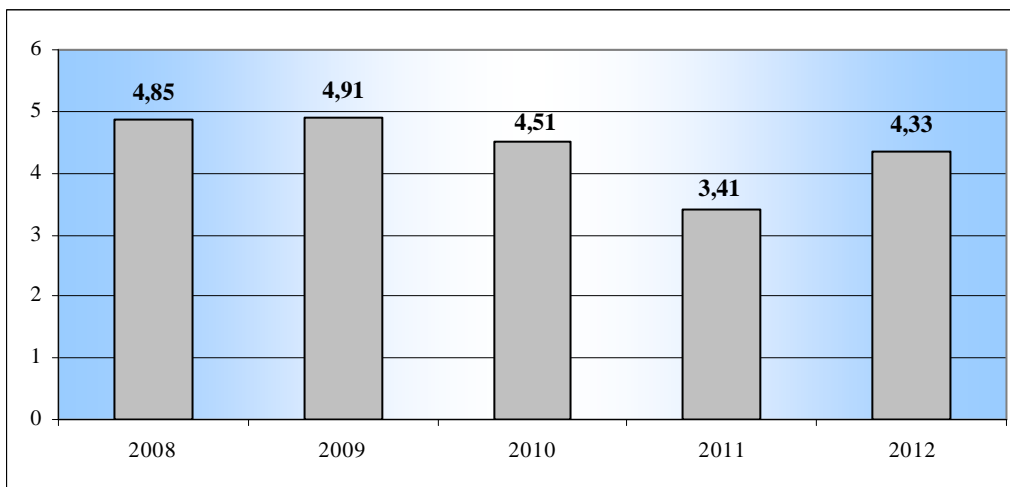
Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUS

Wykres 1.20. Liczba zgonów niemowląt w latach 2008 - 2012 w województwie mazowieckim.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUS

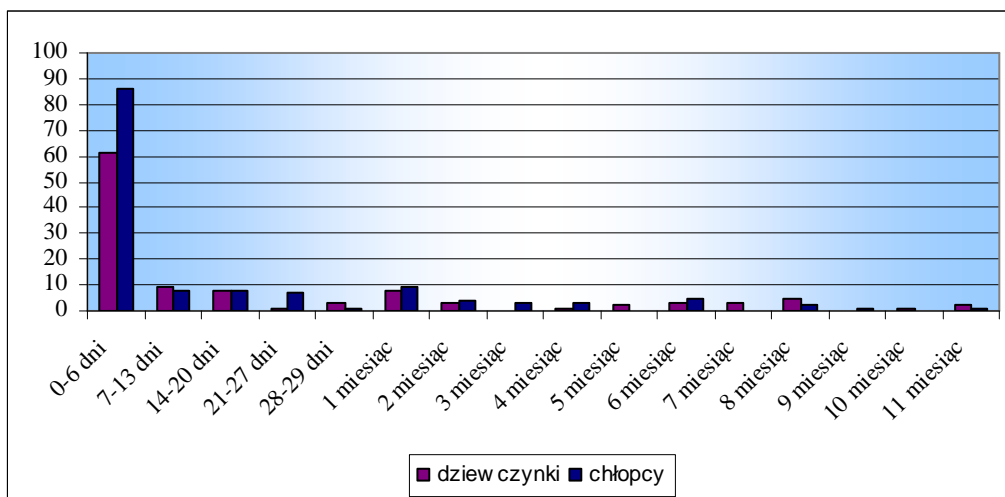
Wykres 1.21. Umieralność niemowląt na 1000 urodzeń żywych w województwie mazowieckim w latach 2008 – 2012.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUS

Zarówno wśród chłopców, jak i dziewczynek najczęściej zgonów rejestruje się w pierwszych dniach życia (0 - 6 dni). W późniejszym okresie liczba zgonów waha się, stopniowo zmniejszając się od około 2 - 3 miesiąca życia (wykres 6.15. i wykres 6.16.).

Wykres 1.22. Zgony niemowląt według płci i wieku w województwie mazowieckim w 2012 r.

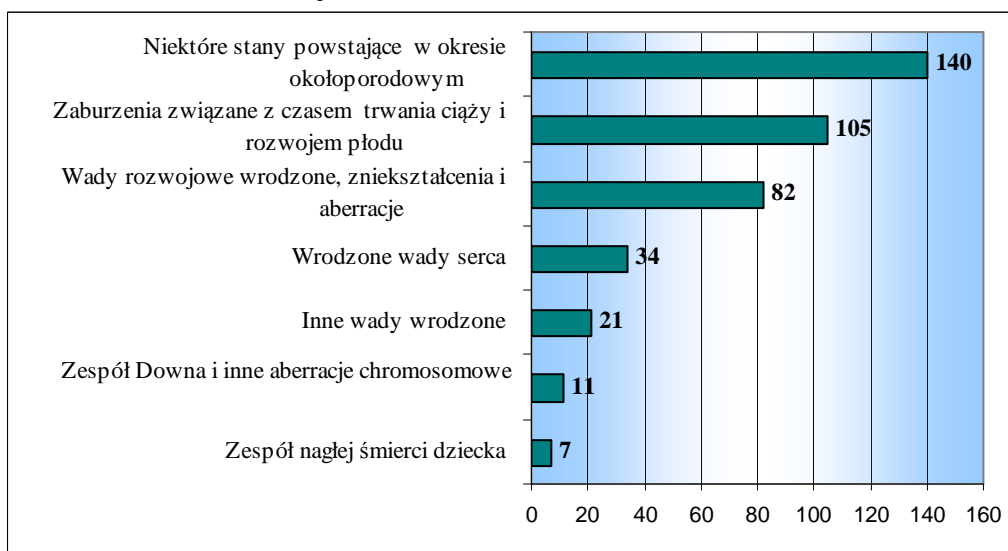

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUS

Analizując zgony niemowląt należy zwrócić uwagę na wysoką śmiertelność z powodu trzech przyczyn:

- Niektóre stany powstające w okresie okołoporodowym - 140 (56,5%);
- Zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu - 105 (42,3%);
- Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe - 82 (33,1%).

Wykres 1.23. Zgony niemowląt według przyczyn w województwie mazowieckim w 2012 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUS

2. Chorobowość hospitalizowana

Dane dotyczące hospitalizacji są przekazywane przez szpitale stacjonarne (bez psychiatrycznych) w formie Statystycznej Karty Szpitala Ogólnego MZ/Szp. – 11 do Oddziału Statystyki Medycznej i Programów Zdrowotnych Wydziału Zdrowia, gdzie są weryfikowane i następnie przekazywane do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny – w ramach ogólnopolskiego badania chorobowości hospitalizowanej; (szpitale podległe pod MSW, MON, MS nie są objęte tym badaniem).

W poniższej tabeli przedstawiono najczęstsze przyczyny hospitalizacji w województwie mazowieckim w 2013 roku. Dane poniższe zostały uzyskane z około 90% szpitali znajdujących się w województwie mazowieckim. Niestety, mimo starań ze strony Oddziału Statystyki Medycznej i Programów Zdrowotnych (liczne monity pisemne i elektroniczne) w 2013 r. około 10% szpitali nie wywiązało się z obowiązku przekazywania kart MZ/Szp. - 11.

Z analizy danych liczbowych z karty MZ/Szp. - 11 wynika, że w roku 2013 w województwie mazowieckim było hospitalizowanych 973 384 pacjentów tj. 1830 osób na 10 tys. ludności (tabela 2.1.). Należy przy tym zaznaczyć, iż niektóre osoby były hospitalizowane więcej niż jeden raz. Do najczęstszych przyczyn hospitalizacji w województwie mazowieckim w roku 2013 należały (wykres 2.1.):

- choroby układu krążenia 145 252 pacjentów, 14,92% wszystkich hospitalizowanych
- choroby układu moczowo płciowego 88 963 pacjentów tj. 9,14%
- ciąża, poród i połów 79 786 pacjentów tj. 8,20%
- choroby układu trawiennego 76 831 pacjentów, 7,89%
- nowotwory ogółem 72 395 pacjentów, 7,44%
- choroby układu oddechowego 68 297 pacjentów, 7,02%
- choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej 65 288 pacjentów, 6,71%
- urazy, zatrucia i inne skutki czynników zewnętrznych 61 131 pacjentów, 6,28%

W 2013 roku w województwie mazowieckim najwięcej hospitalizowanych ogółem stanowili pacjenci w wieku powyżej 65 roku życia (294 498 pacjentów, co stanowi 30,26% wszystkich hospitalizowanych), w wieku 55 - 64 lata (150 740 pacjentów, 15,49%) oraz w wieku 20 - 34 lat (131 902 pacjentów, 13,55%).

Wśród hospitalizowanych z powodu chorób układu krążenia największą grupę stanowili pacjenci powyżej 65 roku życia (88 482 chorych, 60,92% wszystkich hospitalizowanych) oraz pacjenci w przedziale wiekowym 55 - 64 lata (32 802 chorych, 22,58%). W przypadku pacjentów hospitalizowanych z powodu chorób układu moczowo-płciowego, chorób układu trawiennego, nowotworów ogółem, chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej oraz chorób układu oddechowego sytuacja wygląda podobnie, największą grupę stanowili pacjenci powyżej 65 roku życia oraz w przedziale wiekowym 55-64 lata.

Wśród pacjentek hospitalizowanych z powodu ciąży, porodu i połogu najliczniejszą grupę stanowiły pacjentki w wieku 20 - 34 lat (62 514 pacjentek, 78,35%). Z powodu urazów, zatruc i innych skutków czynników zewnętrznych najczęściej hospitalizowani byli pacjenci w wieku 20 - 34 lata oraz pacjenci powyżej 65 roku życia. Z powodu chorób układu oddechowego najliczniejszą grupę hospitalizowanych stanowili pacjenci powyżej 65 roku życia (18 241 pacjentów, 1,8%) (tabela 2.1.).

Tabela 2.1. Przyczyny hospitalizacji w województwie mazowieckim w 2013 r.

PRZYCZYNA HOSPITALIZACJI	Ogółem	Poniżej 28 dni	28-364 dni	1-4	5-14	15-19	20-34	35-44	45-54	55-64	65 +	Wiek nieznan
Choroby układu krążenia (I00-I99)	145252	39	149	226	1186	1349	3491	5350	12175	32802	88482	3
Choroby układu moczowo-płciowego (N00-N99)	88 963	173	2 155	2 910	4 794	2 390	12 007	11 689	14 530	15 297	23 017	1
Ciąża, poród i połóg (O00-O99)	79 786	0	0	0	8	2 161	62 514	14 914	189	0	0	0
Nowotwory ogółem (C00-D48)	72 395	5	185	660	1 348	959	3 861	5 204	9 298	18 685	32 190	0
Choroby układu trawiennego (K00-K93)	76 831	103	1 056	2 598	5 048	2 895	8 089	7 279	9 045	15 606	25 111	1
Urazy i zatrucia i inne skutki czynników zewnętrznych (S00-T98)	61 131	33	568	2 733	6 031	4 170	11 378	6 665	6 863	8 497	14 189	4
Choroby układu nerwowego (G00-G99)	38 081	58	2 354	3 152	5 609	1 830	3 471	3 373	3 985	5 937	8 311	0
Choroby układu oddechowego (J00-J99)	68 297	415	6 006	11 027	10 948	1 591	3 886	3 065	3 993	8 616	18 748	2
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00-M99)	65 288	3	113	859	15 616	6 034	4 249	4 364	6 441	11 766	15 843	0
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00-Z99)	58 798	24 718	822	1 142	2 155	787	1 514	1 750	3 792	9 198	12 920	0
Objawy niedokładnie określone (R00-R99)	47 387	241	6 901	4 761	5 662	2 513	4 237	2 904	3 505	5 870	10 793	0
Choroba niedokrwienna serca (I20-I25)	37 034	0	0	1	0	2	142	780	3 687	11 431	20 989	2
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego (E00-E90)	32 434	86	484	902	4 035	2 038	4 536	2 981	3 352	5 017	9 003	0
Stany okołoporodowe (P00-P96)	27 232	26 745	487	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Choroby zakaźne i pasożytnicze (A00-B99)	25 659	94	2 435	5 800	3 547	858	2 809	1 767	1 867	2 538	3 944	0
Artropatie (M00-M25)	22 684	0	7	273	998	1 066	2 060	1 778	2 636	5 690	8 176	0
Nowotwory niezłośliwe (D10-D36)	18 938	4	144	322	711	511	2 312	3 068	4 229	3 501	4 136	0
Choroby naczyń mózgowych (I60-I69)	14 906	0	18	6	23	24	173	361	1 031	2 928	10 342	0
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50-D89)	12 948	44	974	919	1 409	499	1 078	1 104	1 246	1 602	4 073	0
Choroby kłębuszków nerkowych, Niewydolność nerek, Inne zaburzenia nerki i moczowodu (N00-N08, N17-N19, N25-N28)	13 441	28	101	402	1 325	734	708	620	935	2 039	6 549	0
Zapalenie płuc i grypa (J10-J18)	16 163	188	2 330	3 635	1 906	210	358	376	526	1 459	5 175	0
Choroby skóry, tkanki podskórnej (L00-L99)	15 994	50	554	1 255	1 672	881	2 131	1 360	1 546	2 409	4 136	0
Nowotwór złośliwy sutka, narządów płciowych, układu moczowego (C50-C68)	12 843		4	20	20	23	183	477	1 335	3 750	7 031	0

Źródło: Karta Statystyczna Szpitala Ogólnego MZ/Szp - 11

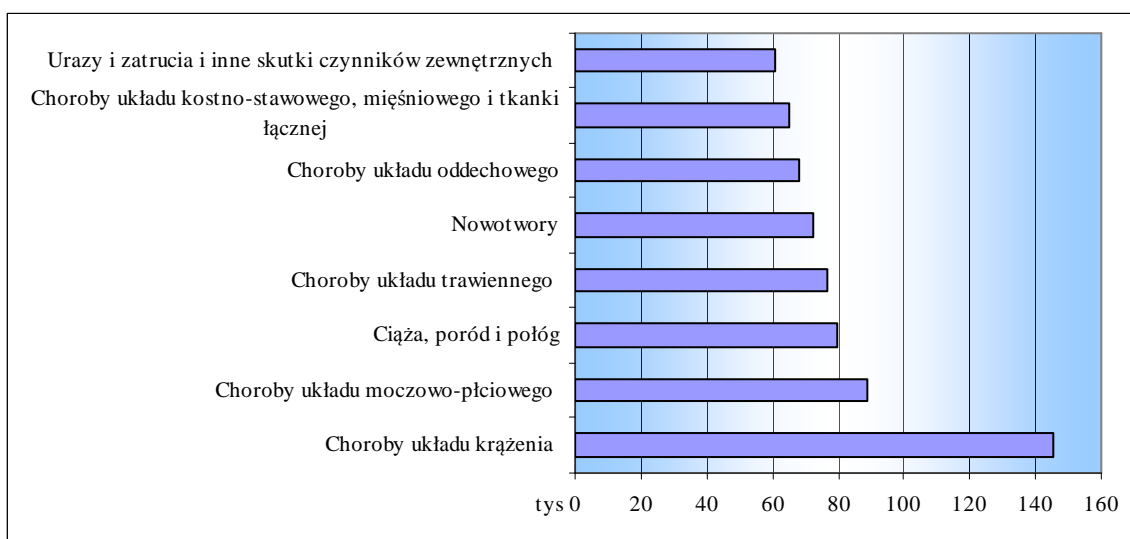
Tabela 2.1. Przyczyny hospitalizacji w województwie mazowieckim w 2013 r. (dok.).

PRZYCZYNA HOSPITALIZACJI	Ogółem	Poniżej 28 dni	28-364 dni	1-4	5-14	15-19	20-34	35-44	45-54	55-64	65 +	Wiek nieznan
Kamica żółciowa (K80)	10 117	0	0	3	55	100	1 090	1 198	1 390	2 545	3 736	0
Choroba nadciśnieniowa (I10-I15)	10 664	0	6	5	278	441	467	767	1 531	2 752	4 417	0
Przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych (J40-J47)	11 463	0	129	499	700	163	272	312	859	2 424	6 105	0
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe (Q00-Q99)	11 316	1 230	1 751	2 663	2 946	797	566	293	273	398	399	0
Cukrzyca (E10-E14)	10 392	0	1	79	733	395	574	628	1 078	2 350	4 554	0
Nowotwory złośliwe narządów trawiennych (C15-C26, C48)	6 632	0	2	11	3	5	46	171	605	1 815	3 974	0
Nowotwory złośliwe narządów oddechowych i klatki piersiowej (C30-C39)	6 682	0	0	4	6	6	25	75	564	2 693	3 309	0
Poronienia (O00-O08)	7 787	0	0	0	3	172	5 302	2 244	66	0	0	0
Zaburzenia psychiczne (F00-F99)	4 629	0	43	724	1 449	309	509	443	434	395	323	0
Wrzód żołądka, dwunastnicy (K25-K27)	2 702	0	0	2	24	24	189	262	368	644	1 189	
Choroba reumatyczna, choroba reumatyczna serca (I00-I09)	2 269	0	0	2	14	2	28	52	104	414	1 653	0
Nieokreślona przyczyna hospitalizacji	140	0	3	9	4	83	17	7	5	5	7	0
Marskość wątroby (K74)	919	0	3	9	14	2	21	71	156	343	300	0

Źródło: Karta Statystyczna Szpitala Ogólnego MZ/Szp - 11

Wykres 2.1. Najczęstsze przyczyny hospitalizacji w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Karta Statystyczna Szpitala Ogólnego MZ/Szp – 11

W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe dotyczące hospitalizacji w województwie mazowieckim w roku 2013 w podziale na powiaty (tj. według miejsca zamieszkania pacjenta). Dane wyraźnie wskazują, że najwięcej hospitalizowanych było mieszkańców m.st. Warszawy (296 152 pacjentów, co stanowi 30,42% wszystkich hospitalizowanych według miejsca zamieszkania pacjenta), z czego największą grupę stanowili chorzy w wieku powyżej 65 roku życia (97 843 osób, co stanowi 33,04% hospitalizowanych mieszkańców m.st. Warszawy), kolejnymi najliczniejszymi grupami byli pacjenci w wieku 55 - 64 lata (41 715 osób, co stanowi 14,09%) oraz 20 - 34 lata (34 669 osób, 11,71%).

Kolejną najliczniejszą grupę hospitalizowanych stanowili mieszkańcy m. Radomia (39 078 pacjentów, co stanowi 4,01% wszystkich hospitalizowanych na Mazowszu), mieszkańcy powiatu wołomińskiego (37 654, 3,87%), powiatu pruszkowskiego (30 433, 3,13%), powiatu otwockiego (29 328, 3,01%) oraz mieszkańcy powiatu mińskiego (28 421, 2,92%). W tych powiatach najliczniejsze grupy hospitalizowanych stanowili chorzy w wieku 20 - 34 lata, 50 - 64 lata i pacjenci powyżej 65 roku życia. Najmniej hospitalizacji w roku 2013 dotyczyło mieszkańców powiatów szydłowieckiego (4 207 pacjentów) i białobrzieskiego (5 335 pacjentów).

Tabela 2.2. Liczba hospitalizacji według miejsca zamieszkania pacjenta (powiat) w podziale na wiek w 2013 r.

Powiat	Ogółem	Poniżej miesiąca	Od miesiąca do roku	1-4	5-14	15-19	20-34	35-44	45-54	55-64	65+	Wiek nieznan
białobrzeski	5 335	337	99	216	361	194	920	414	504	794	1 496	0
ciechanowski	20 156	977	537	856	1 235	625	3 205	1 403	2 339	3 447	5 532	0
garwoliński	19 247	1 271	579	943	1 780	813	3 347	1 703	1 898	2 382	4 531	0
gostyniński	9 741	338	245	236	405	241	1 244	748	978	2 088	3 218	0
grodziski	16 032	915	445	688	1 137	605	1 938	1 379	1 572	2 565	4 788	0
grójecki	18 837	1 057	483	855	1 511	798	2 648	1 466	1 621	3 185	5 213	0
koziński	11 636	545	252	424	857	474	1 647	899	1 107	2 049	3 382	0
legionowski	17 794	1 091	426	864	1 601	596	2 593	1 547	1 702	2 968	4 406	0
lipski	7 530	264	156	293	463	231	904	504	727	1 307	2 681	0
łosicki	6 582	139	165	307	494	233	752	354	665	1 104	2 368	1
makowski	10 512	470	215	412	589	312	1 430	729	1 089	1 767	3 498	1
miński	28 421	1 701	1044	1 603	3 730	1 216	4 111	2 093	2 457	3 835	6 631	0
mławski	14 092	681	233	511	787	538	2 621	1 073	1 537	2 057	4 054	0
nowodworski	17 437	622	342	663	1 241	718	3 037	1 644	2 010	2 846	4 314	0
ostrołęcki	14 091	849	267	577	858	528	2 274	1 128	1 635	2 050	3 925	0
ostrowski	15 363	577	339	585	1 009	533	2 030	1 069	1 455	2 499	5 267	0
otwocki	29 328	1 303	2 062	1 726	4 609	1 352	3 399	1 974	2 162	3 611	7 130	0
piaseczyński	26 579	1 896	1047	1 923	2 667	989	3 590	2 598	2 151	3 510	6 208	0
płocki	21 542	1 081	610	709	1 387	802	3 204	1 689	2 365	3 472	6 223	0
płoński	18 608	917	404	763	1 297	694	2 726	1 350	1 871	3 164	5 422	0
pruszkowski	30 433	1 728	795	1 232	1 960	934	3 716	2 572	2 717	4 972	9 806	1
przasnyski	11 886	539	199	391	753	379	1 978	934	1 229	1 871	3 613	0
przysuski	6 283	239	119	243	315	165	841	356	637	1 081	2 287	0
pułtowski	10 657	396	249	401	683	373	1 452	792	1 098	1 855	3 358	0

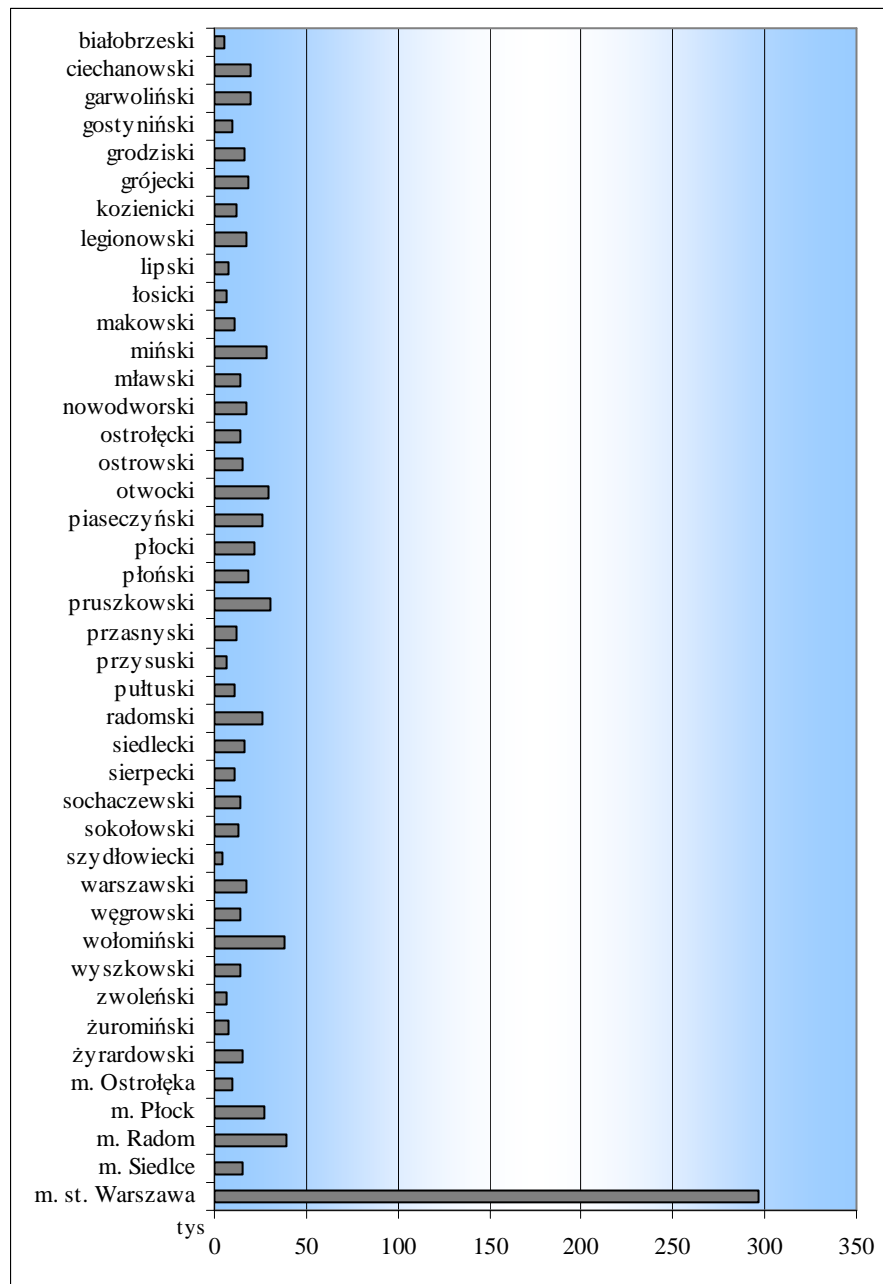
Źródło: Karta Statystyczna Szpitala Ogólnego MZ/Szp – 11

Tabela 2.2. Liczba hospitalizacji według miejsca zamieszkania pacjenta (powiat) w podziale na wiek w 2013 r. (dok.).

Powiat	Ogółem	Poniżej miesiąca	Od miesiąca do roku	1-4	5-14	15-19	20-34	35-44	45-54	55-64	65+	Wiek nieznan
radomski	25 700	1 605	468	935	1 383	778	4 290	2 102	2 499	4 112	7 528	0
siedlecki	16 229	931	529	636	1 136	629	2 558	1 234	1 497	2 328	4 751	0
sierpecki	11 113	498	261	361	608	397	1 711	823	1 218	1 954	3 281	1
sochaczewski	14 538	860	370	713	1 239	436	1 888	982	1 406	2 280	4 364	0
sokołowski	12 569	539	218	411	685	427	1 920	817	1 157	1 994	4 401	0
szydłowiecki	4 207	146	50	94	229	105	520	329	489	789	1 456	0
warszawski zachodni	17 002	946	426	700	1 550	625	2 104	1 492	1 603	2 938	4 618	0
węgrowski	14 259	682	306	541	938	628	2 263	1 117	1 388	2 311	4 085	0
wołomiński	37 654	2 692	1 316	2 103	4 004	1 501	5 467	3 069	3 159	5 079	9 264	0
wyszkowski	14 165	607	374	679	987	572	2 152	1 131	1 469	2 128	4 066	0
zwoleński	6 268	312	173	290	384	193	852	429	559	985	2 091	0
żuromiński	7 874	393	170	285	433	200	1 045	567	733	1 260	2 788	0
żyrardowski	14 850	743	369	606	918	402	2 049	1 190	1 441	2 606	4 525	1
m. Ostrołęka	10 075	531	174	372	458	311	1 480	704	1 023	2 108	2 914	0
m. Płock	27 788	1 139	636	752	1 285	811	3 725	2 260	2 739	5 326	9 115	0
m. Radom	39 078	1 998	556	1 116	1 981	935	5 278	2 819	3 381	7 372	13 642	0
m. Siedlce	15 741	885	482	592	999	423	2 324	1 246	1 399	2 976	4 415	0
m. st. Warszawa	296 152	18 665	10 801	15 097	24 767	9 096	34 669	23 291	20 201	41 715	97 843	7

Źródło: Karta Statystyczna Szpitala Ogólnego MZ/Szp – 11

Wykres 2.2. Ogólna liczba hospitalizacji w województwie mazowieckim według miejsca zamieszkania w podziale na powiaty w 2013 r.

Źródło: Karta Statystyczna Szpitala Ogólnego MZ/Szp – 11

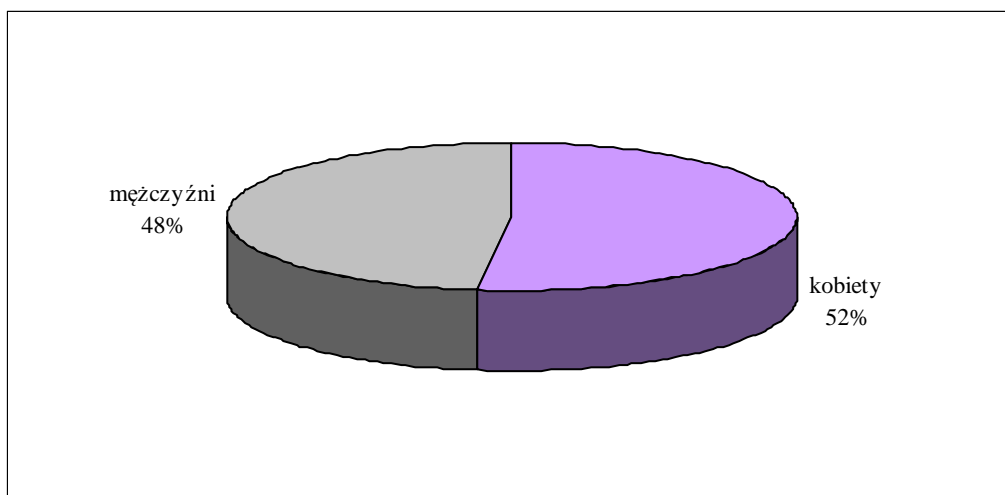
3. Epidemiologia nowotworów złośliwych

3.1. Zachorowania na nowotwory złośliwe

Zachorowania na nowotwory złośliwe rejestrowane są w Polsce przez Centralny Rejestr Nowotworów w Warszawie. Niniejsze zestawienie opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Warszawski Rejestr Nowotworów - Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie w Warszawie. Prezentowane dane obejmują wybrane lata do 2011 roku włącznie.

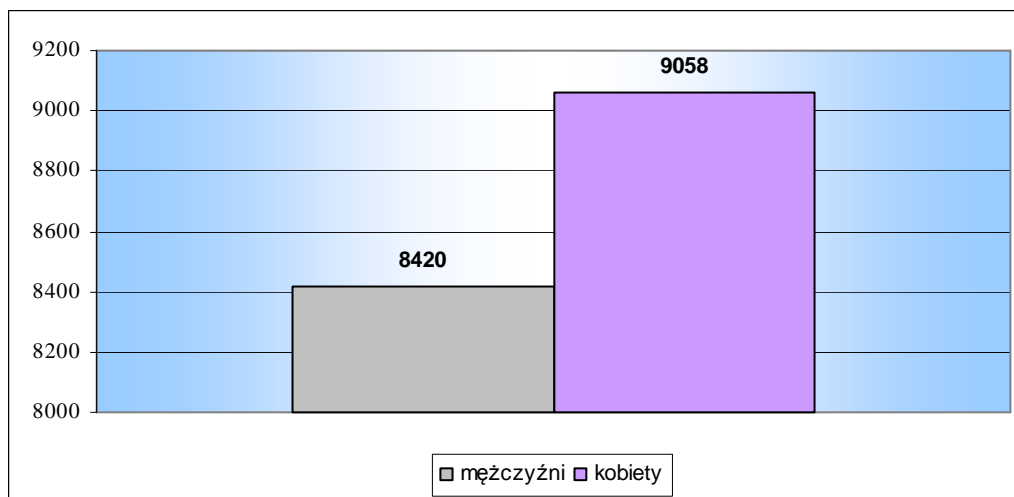
W roku 2011 w województwie mazowieckim odnotowano 17 478 zachorowań na nowotwory złośliwe (w tym 8420 mężczyzn i 9058 kobiet). Strukturę procentową w podziale na płeć przedstawiono poniżej.

Wykres 3.1. Struktura procentowa zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie mazowieckim w 2011 r.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

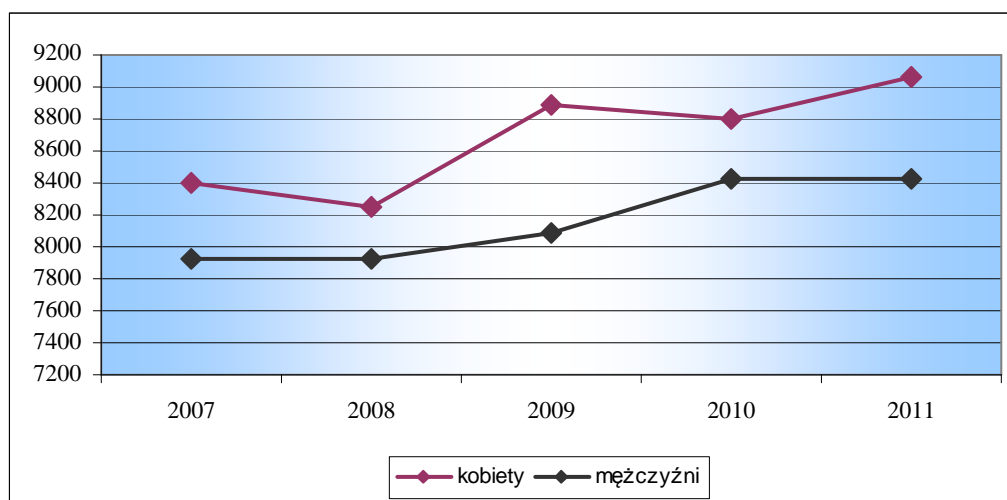
Wykres 3.2. Ogólna liczba zachorowań kobiet i mężczyzn w województwie mazowieckim w 2011 r.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Trend zachorowalności w latach 2007 - 2011 zarówno wśród kobiet i mężczyzn wskazuje na tendencję rosnącą. Zaznaczyć należy, że w skali całego województwa liczba stwierdzonych nowotworów złośliwych u kobiet rośnie w szybszym tempie niż w przypadku mężczyzn. Od roku 2007 w województwie mazowieckim liczba nowych zachorowań wzrosła o 1141 , z czego pośród kobiet o 652 , a pośród mężczyzn o 489 przypadków.

Wykres 3.3. Zachorowalność na nowotwory złośliwe w województwie mazowieckim w latach 2007 – 2011.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

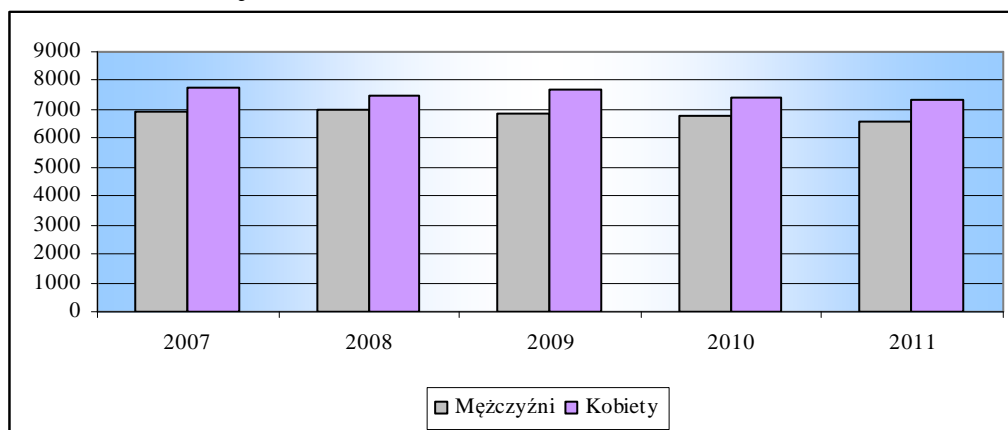
Poniżej przedstawiono strukturę zachorowań na nowotwory złośliwe potwierdzone histopatologicznie w województwie mazowieckim w latach 2007 – 2011. Zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn w badanym okresie liczba zachorowań na nowotwory złośliwe potwierdzone histopatologicznie zmniejszyła się. W roku 2007 liczba potwierdzonych histopatologicznie zachorowań wśród mężczyzn stanowiła 82,6% wszystkich zachorowań na nowotwory złośliwe, w 2011 roku liczba ta spadła do 77,9%. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku kobiet, w roku 2007 liczba zachorowań potwierdzonych histopatologicznie stanowiła 86%, w 2011 roku spadła do 80,6%.

Tabela 3.1. Zachorowania na nowotwory złośliwe potwierdzone histopatologicznie w województwie mazowieckim w latach 2007 - 2011.

Rok	Mężczyźni			Kobiety		
	Ogółem	w tym potwierdzone		Ogółem	w tym potwierdzone	
		Liczba	%		Liczba	%
2007	8399	6937	82,6	8997	7733	86
2008	8503	6990	82,2	8753	7508	85,8
2009	8408	6877	81,8	9226	7710	83,6
2010	8495	6774	79,7	8930	7421	83,1
2011	8482	6605	77,9	9125	7352	80,6

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3.4. Zachorowania na nowotwory złośliwe potwierdzone histopatologicznie w województwie mazowieckim w latach 2007 - 2011.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Tabela 3.2. Zachorowania na nowotwory złośliwe według płci i powiatów w województwie mazowieckim w 2011 r.

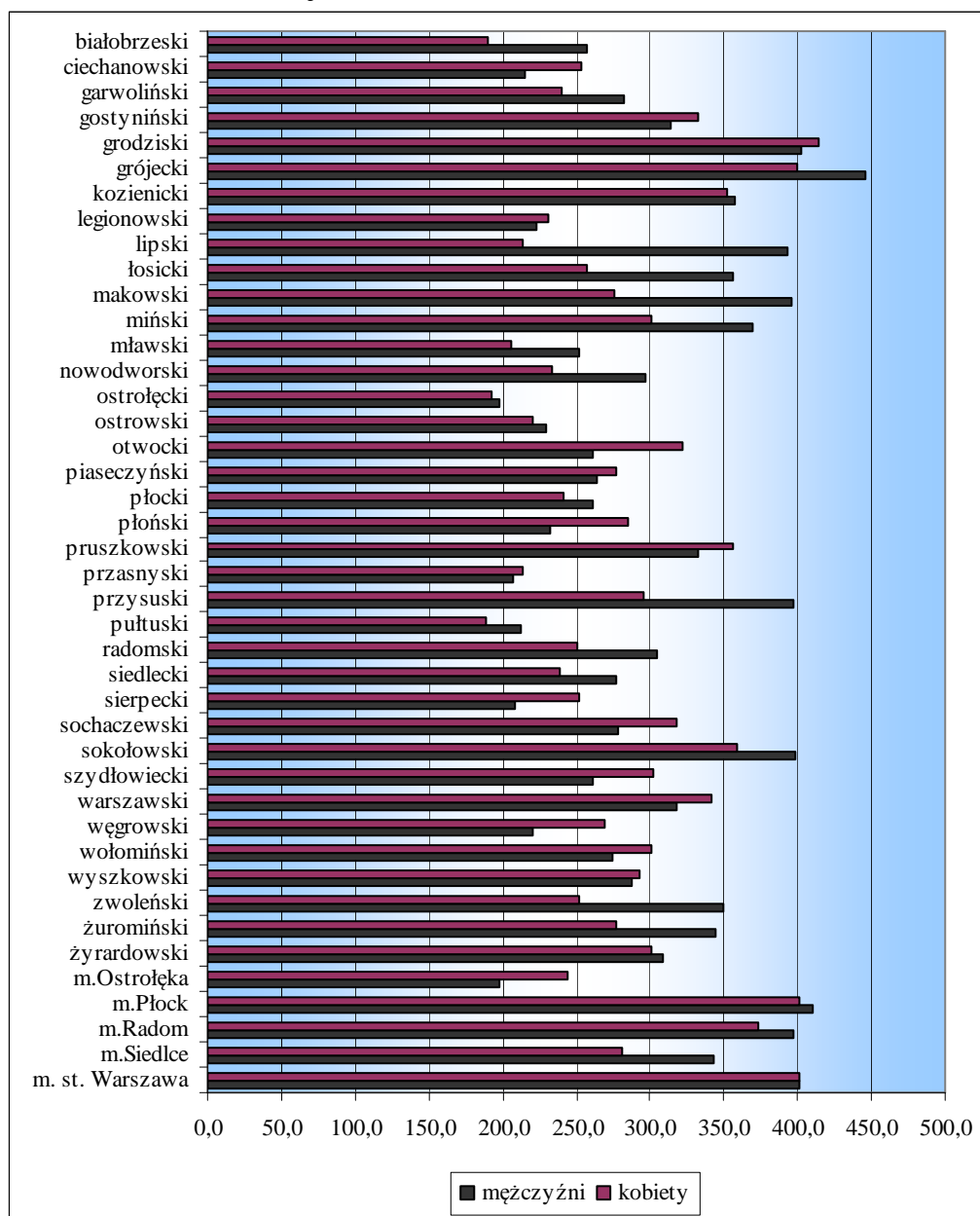
POWIAT	ZACHOROWANIA		Zachorowalność*	
	mężczyźni	kobiety	Mężczyźni	Kobiety
białobrzeski	44	32	257,7	190,2
ciechanowski	97	118	215,5	253,7
garwoliński	152	131	282,4	239,8
gostyniński	72	80	314,2	332,4
grodziski	165	186	401,9	414,6
grójecki	217	200	446,5	399,9
kozienicki	111	111	357,3	352,4
legionowski	116	128	223,5	230,3
lipski	71	39	393,4	213,5
łosicki	58	42	356,5	257,0
makowski	93	65	395,3	275,5
miński	266	227	369,0	300,6
mławski	93	78	252,5	205,4
nowodworski	113	93	297,2	233,2
ostrołęcki	88	83	198,1	192,6
ostrowski	86	84	229,9	220,2
otwocki	151	203	261,0	322,5
piaseczyński	208	238	264,4	277,4
płocki	143	134	261,0	242,0
płoński	102	129	231,7	285,5
pruszkowski	244	289	331,8	356,2
przasnyski	56	58	207,5	213,8
przysuski	86	65	397,1	296,0
pułtuski	54	49	212,3	189,3
radomski	227	189	304,5	251,2
siedlecki	114	97	276,8	238,7
sierpecki	55	69	207,8	252,0
sochaczewski	115	139	277,9	318,0
sokołowski	112	103	398,2	359,1
sztybowiecki	53	62	261,2	302,6
m.st. Warszawa	3139	3702	401,6	401,7
warszawski zach.	165	190	318,4	341,2
węgrowski	75	92	220,6	269,1
wołomiński	292	343	274,4	300,8
wyszkowski	105	109	287,5	293,3
zwoleński	65	47	349,7	251,4
żuromiński	69	57	344,7	277,6
żyrardowski	113	120	308,9	300,6
m. Ostrołęka	51	68	198,3	244,5
m. Płock	242	263	409,9	401,6
m. Radom	418	433	397,3	373,8
m. Siedlce	124	113	342,7	281,0

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

*współczynnik surowy na 100 tys.

Wykres 3.5. Zachorowalność na nowotwory złośliwe według płci i powiatów w województwie mazowieckim w 2011 r.

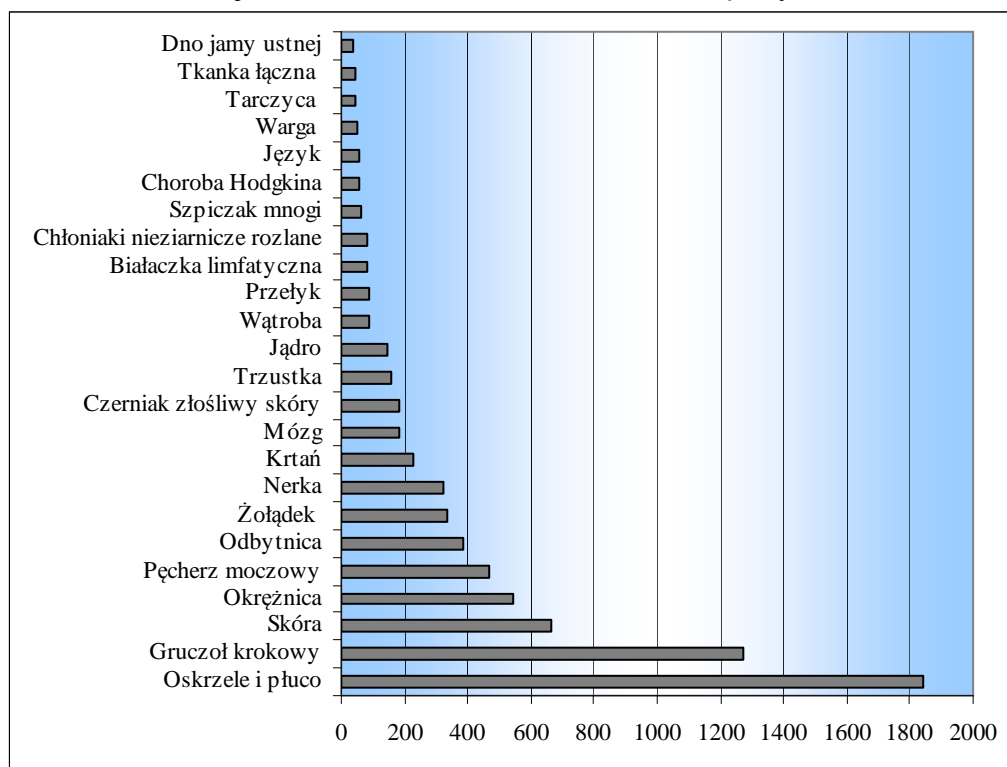
Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Analiza wskaźnika zachorowalności na nowotwory złośliwe w podziale na powiaty wskazuje, że wśród mężczyzn najniższy jest on w powiatach: ostrołęckim (198,1), m. Ostrołęce (198,3) oraz w powiecie przasnyskim (207,5), wśród kobiet wskaźnik zachorowalności najniższy jest w powiatach: pułtuskim (189,3), białobrzeskim (190,2) oraz w powiecie ostrołęckim (192,6). Najwyższy wskaźnik zachorowalności na nowotwory złośliwe wśród mężczyzn jest w powiatach: grójeckim (446,5), m. Płock (409,9) oraz w powiecie grodziskim (401,9), wśród kobiet najwyższy współczynnik jest

w powiatach: grodziskim (314,6), m.st. Warszawie (401,7) oraz w m. Płock (401,6), (tabela 3.2. i wykres 3.5.).

Struktura umiejscowień nowotworów jest zróżnicowana u mężczyzn i kobiet. Wśród mężczyzn dominuje zachorowalność na nowotwory złośliwe oskrzela i płuca. W 2011 roku odnotowano 1843 nowych przypadków w województwie mazowieckim, co stanowi około 22% wszystkich nowych zachorowań wśród mężczyzn. Kolejne najczęstsze umiejscowienia nowotworów złośliwych u mężczyzn to gruczoł krokowy 1273 przypadków, co stanowi około 15%, nowotwór skóry 667 (około 8%), nowotwór okrężnicy 543 (około 6%) i nowotwór pęcherza moczowego 469 (około 6%).

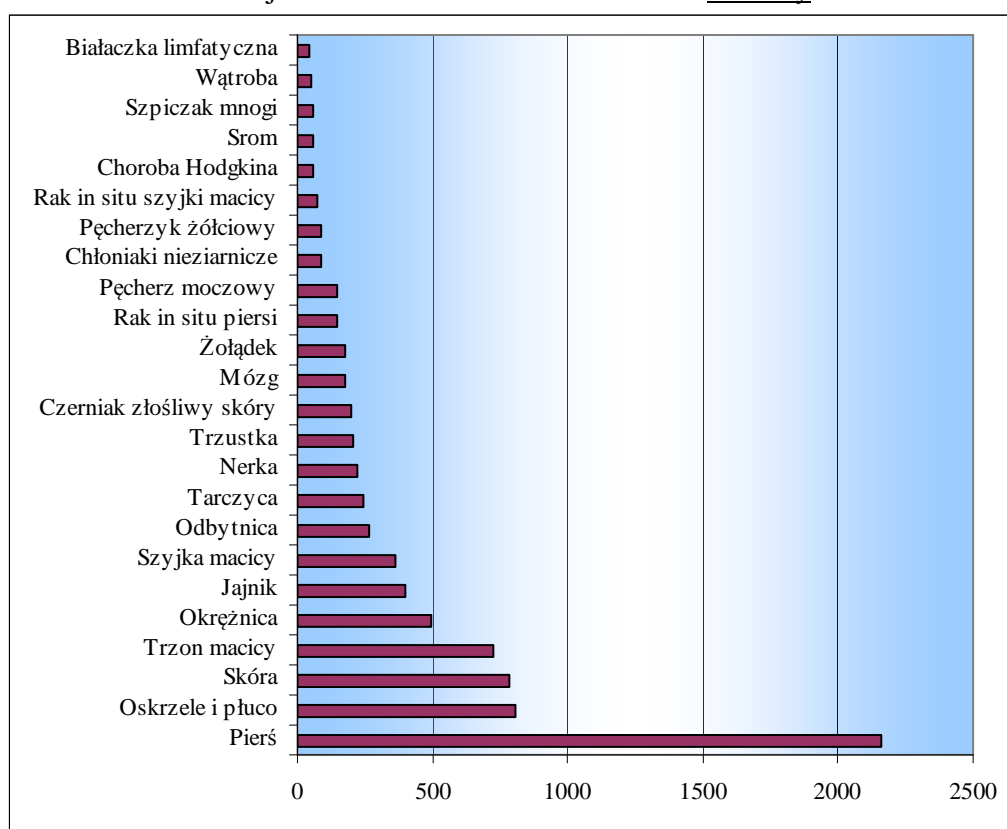
Wykres 3.6. Zachorowania na nowotwory złośliwe według najczęstszych umiejscowień województwo mazowieckie 2011 r. Mężczyźni

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wśród populacji kobiet najczęstszym umiejscowieniem nowotworów złośliwych jest piers. W roku 2011 w województwie odnotowano 2162 nowe przypadki. Nowotwory piersi stanowią około 24% ogółu stwierdzanych nowych zachorowań na nowotwory złośliwe wśród kobiet. Inne najczęstsze lokalizacje nowotworów u kobiet to oskrzele i płuco 806 przypadków, co stanowi około 9% wszystkich nowotworów złośliwych u kobiet, skóra 583 (około 9%) oraz trzon macicy 728 (co stanowiło około 8% zachorowań na nowotwory złośliwe wśród kobiet w roku 2011 w województwie mazowieckim).

Wykres 3.7. Zachorowania na nowotwory złośliwe według najczęstszych umiejscowień województwo mazowieckie 2011 r. Kobiety

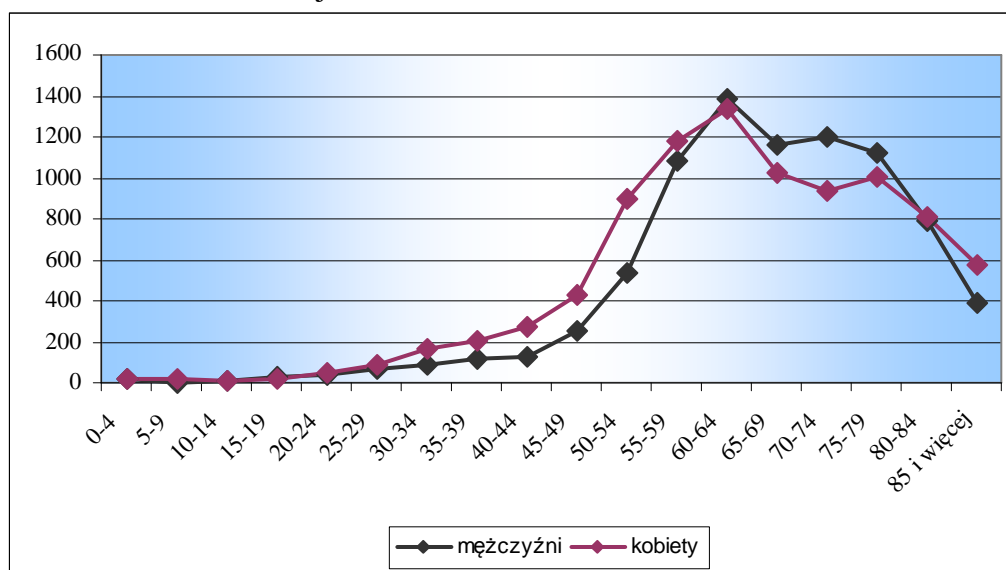
Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Tabela 3.3. Zachorowania na nowotwory złośliwe według grup wiekowych i płci w województwie mazowieckim w 2011 r.

wiek	Mężczyźni		Kobiety	
	liczba zachorowań	zachorowalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zachorowalność na 100 tys.
razem	8420	333,51	9058	329,43
0-4	17	11,04	19	13,03
5-9	3	2,31	15	12,10
10-14	12	9,1	8	6,39
15-19	27	17,46	18	12,13
20-24	40	21,76	44	24,77
25-29	66	29,95	88	40,00
30-34	90	40,39	168	74,44
35-39	118	58,86	208	103,44
40-44	128	79,11	276	171,53
45-49	253	162,09	430	272,00
50-54	535	289,75	893	455,96
55-59	1083	574,42	1183	559,84
60-64	1384	942,18	1341	758,74
65-69	1161	1371,92	1028	902,89
70-74	1202	1619,4	941	835,23
75-79	1119	1792,84	1008	954,69
80-84	792	1806,12	813	962,97
85 i więcej	390	1638,04	577	926,09

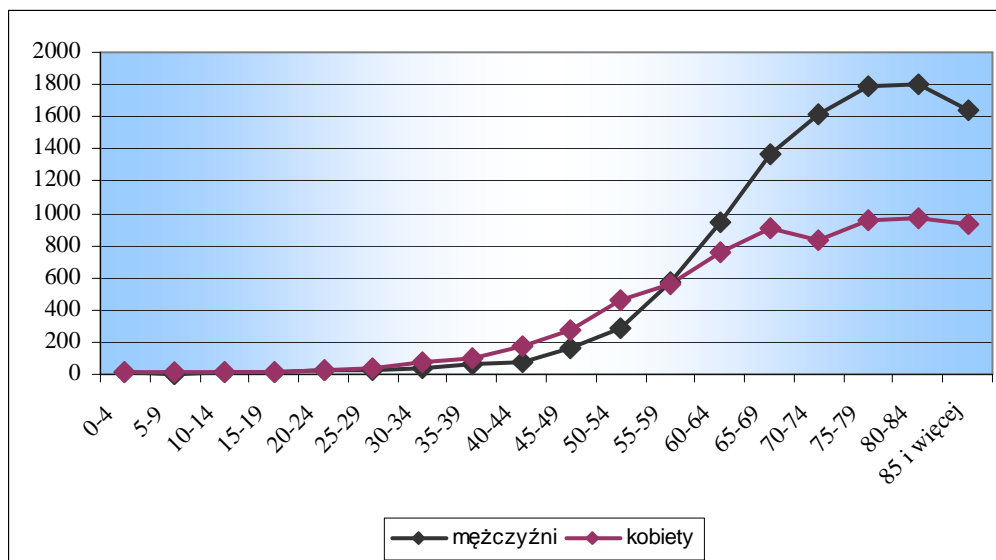
Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3.8. Zachorowania na nowotwory złośliwe według wieku i płci w województwie mazowieckim w 2011 r.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

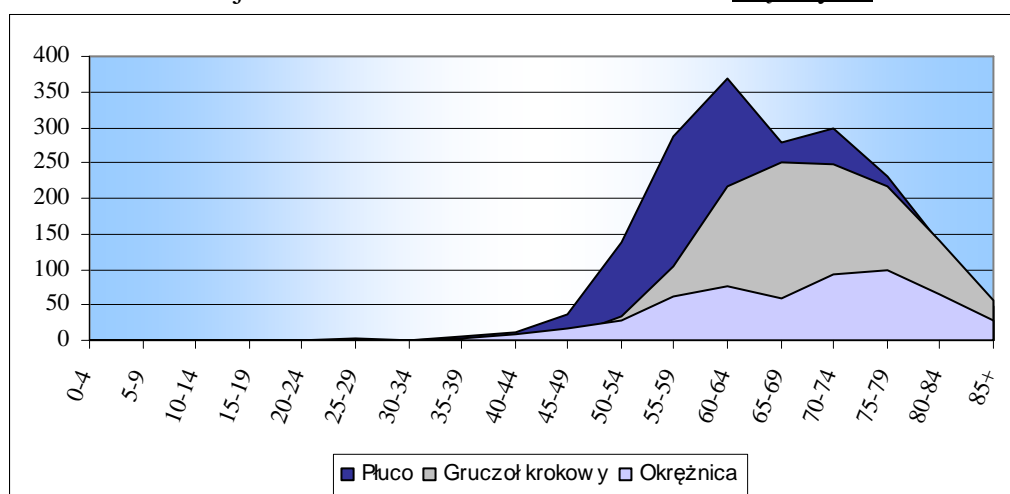
Wykres 3.9. Współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe według wieku i płci w województwie mazowieckim w 2011 r.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

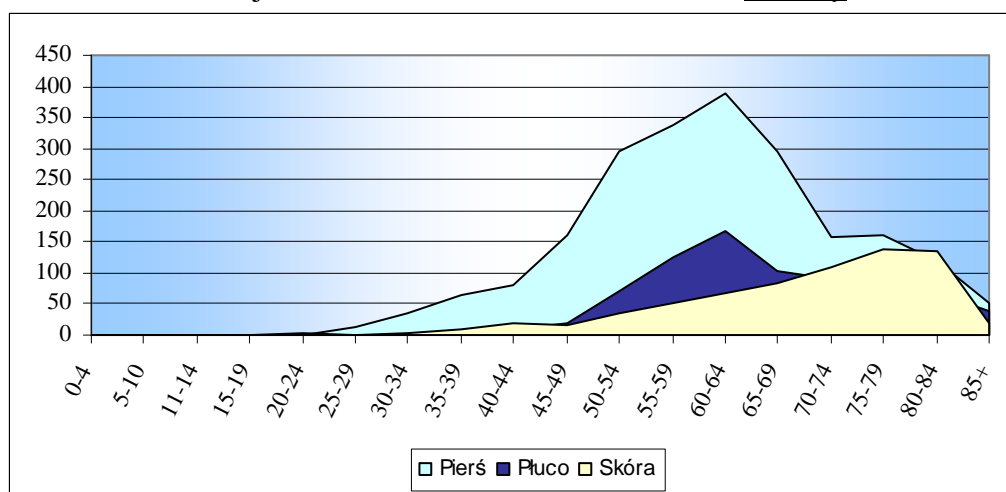
Analiza struktury wiekowej nowych zachorowań w roku 2011 wskazuje, że zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, największy wzrost zachorowań zaczyna się w grupie wiekowej 60 - 64 lat. Wskaźnik zachorowalności na 100 tys. ludności jest najwyższy u kobiet, jak i mężczyzn w przedziale wiekowym 80 - 84 lat (963 nowych zachorowań na 100 tys. kobiet oraz 1806,1 nowych zachorowań na 100 tys. mężczyzn), (wykresy 3.8. i 3.9.).

Wykres 3.10. Zachorowania na wybrane nowotwory złośliwe według wieku i płci w województwie mazowieckim w 2011 r. Mężczyźni

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3.11. Zachorowania na wybrane nowotwory złośliwe wg wieku i płci w województwie mazowieckim w 2011 r. Kobiety

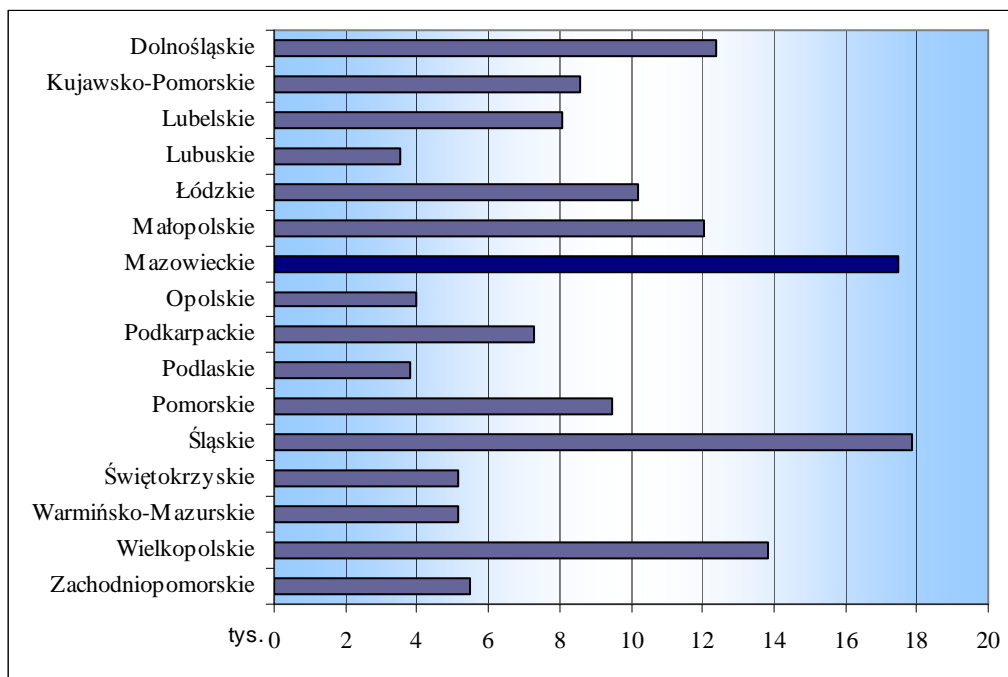

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

W poszczególnych grupach wiekowych, zarówno wśród mężczyzn jak i wśród kobiet najczęściej zachorowań na nowotwory złośliwe odnotowuje się w starszych grupach wiekowych. Wśród mężczyzn najczęściej zachorowań na najczęściej występujące nowotwory złośliwe (płuca, gruczoł krokowy, skóra) rejestruje się w przedziale wiekowym 55 – 79 lat. Wśród kobiet najczęściej zachorowań na najczęściej występujące nowotwory złośliwe (piersi, płuca, skóry) rejestruje się w przedziale wiekowym 50 – 79 lat (wykresy 3.10. - 3.11.).

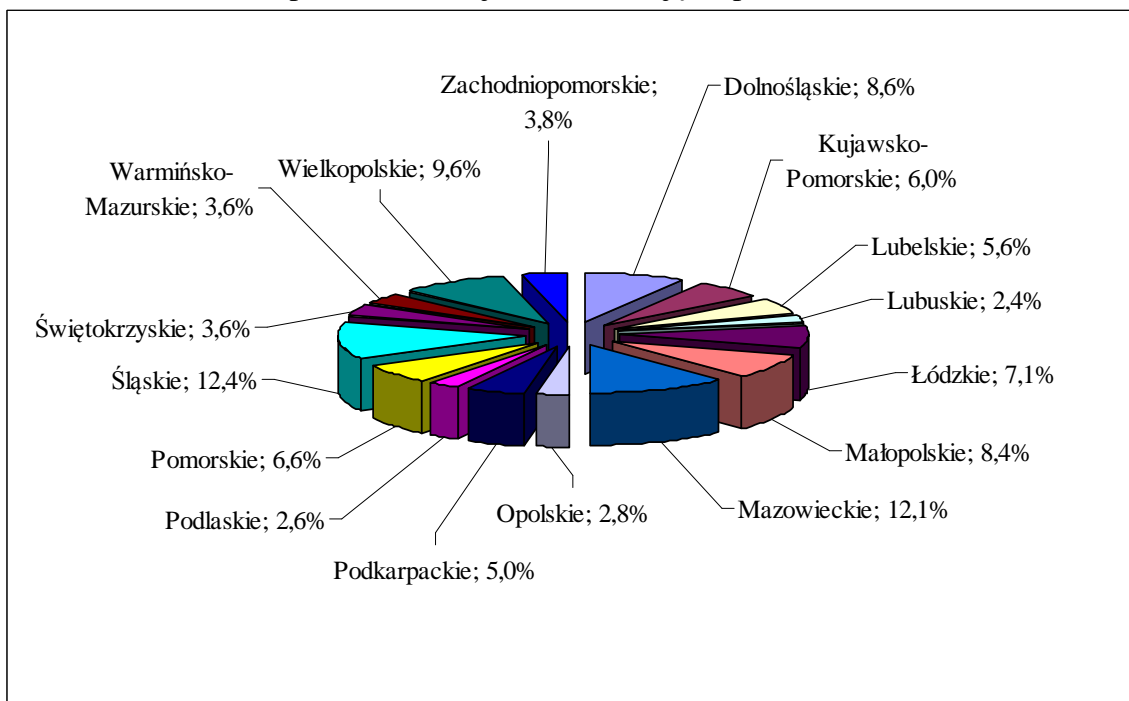
Na wykresie 3.12. przedstawiono strukturę zachorowań na nowotwory złośliwe w roku 2011 w Polsce i poszczególnych województwach. Analiza wykresu wskazuje, że w województwie śląskim (17 872 przypadków) i mazowieckim (17 478 przypadków) w roku 2011 odnotowano najwięcej przypadków zachorowań na nowotwory złośliwe. Zarówno w województwie mazowieckim, jak i śląskim liczba nowych zachorowań stanowiła około 12% wszystkich zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce. Najmniej przypadków zachorowań na nowotwory złośliwe w roku 2011 odnotowano w województwach: lubuskim (3514 przypadków, co stanowiło około 2,4% wszystkich zachorowań w Polsce), w województwie podlaskim (3786 przypadków, co stanowiło około 2,6%) oraz w województwie opolskim (3986 przypadki, co stanowiło około 2,8 %) wszystkich zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku. (wykres 3.12 – 3.13 i tabela 3.4).

Wykres 3.12. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w 2011 r. z podziałem na województwa.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3. 13. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w 2011 r. w podziale na województwa - ujęcie procentowe.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Tabela 3.4. Zachorowania na nowotwory złośliwe w 2011 r. w poszczególnych województwach.

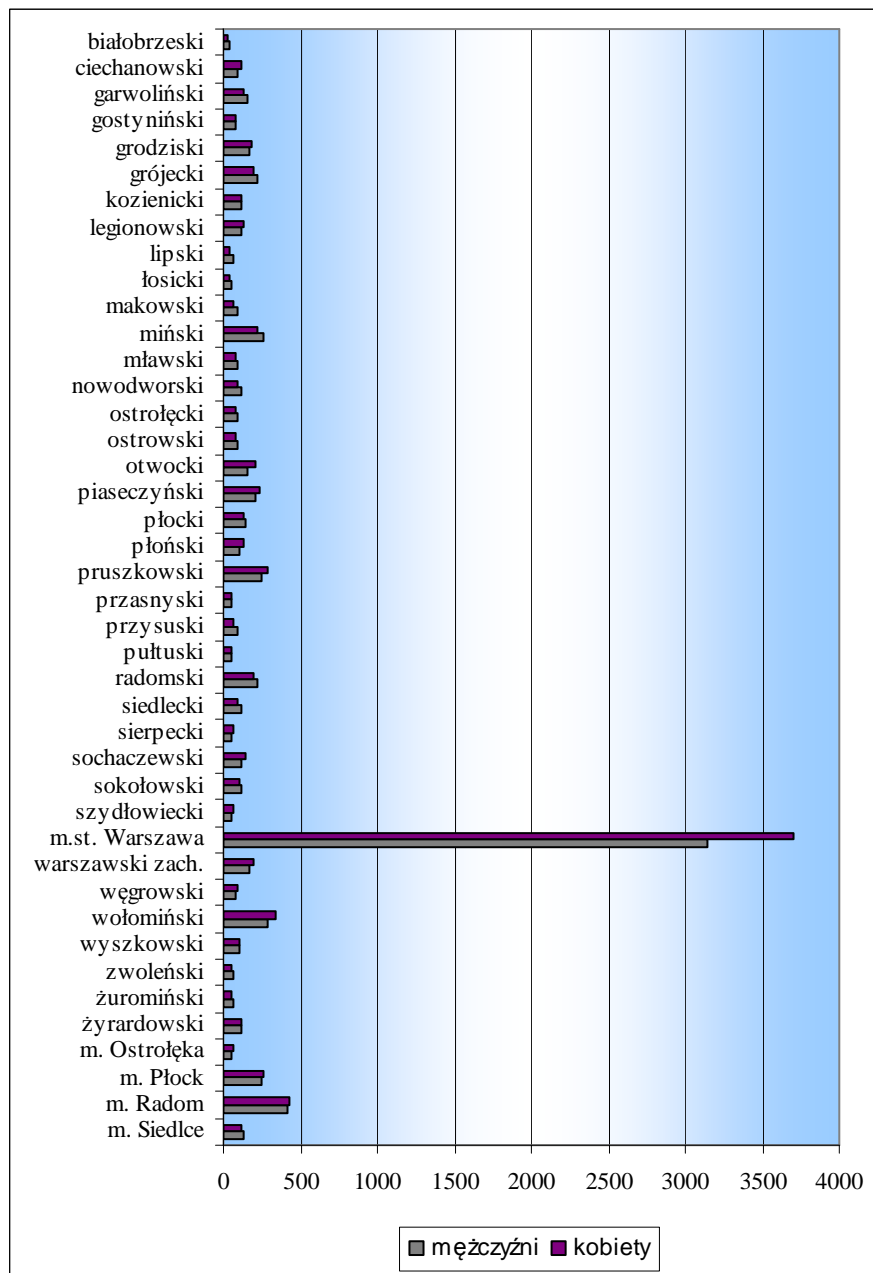
Wyszczególnienie	2011
Polska	144336
Dolnośląskie	12389
Kujawsko-pomorskie	8592
Lubelskie	8043
Lubuskie	3514
Łódzkie	10221
Małopolskie	12063
Mazowieckie	17478
Opolskie	3986
Podkarpackie	7263
Podlaskie	3786
Pomorskie	9475
Śląskie	17872
Świętokrzyskie	5182
Warmińsko-mazurskie	5173
Wielkopolskie	13816
Zachodniopomorskie	5483

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Analiza danych z roku 2011 dotyczących zachorowalności w poszczególnych powiatach wskazuje, że najczęściej przypadków zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet odnotowano w powiecie m.st. Warszawa (mężczyźni 3161, kobiety 3702) oraz w m. Radomiu (mężczyźni 418, kobiety 433). Natomiast najmniej zachorowań wśród mężczyzn odnotowano w powiecie białobrzeskim, szydłowieckim oraz w m. Ostrołęce, a wśród kobiet najmniej zachorowań odnotowano w powiecie białobrzeskim, lipskim i łosickim, (średnio około 49 przypadków wśród mężczyzn i około 38 wśród kobiet).

Wykres 3.14. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe według płci w podziale na powiaty w 2011 roku.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

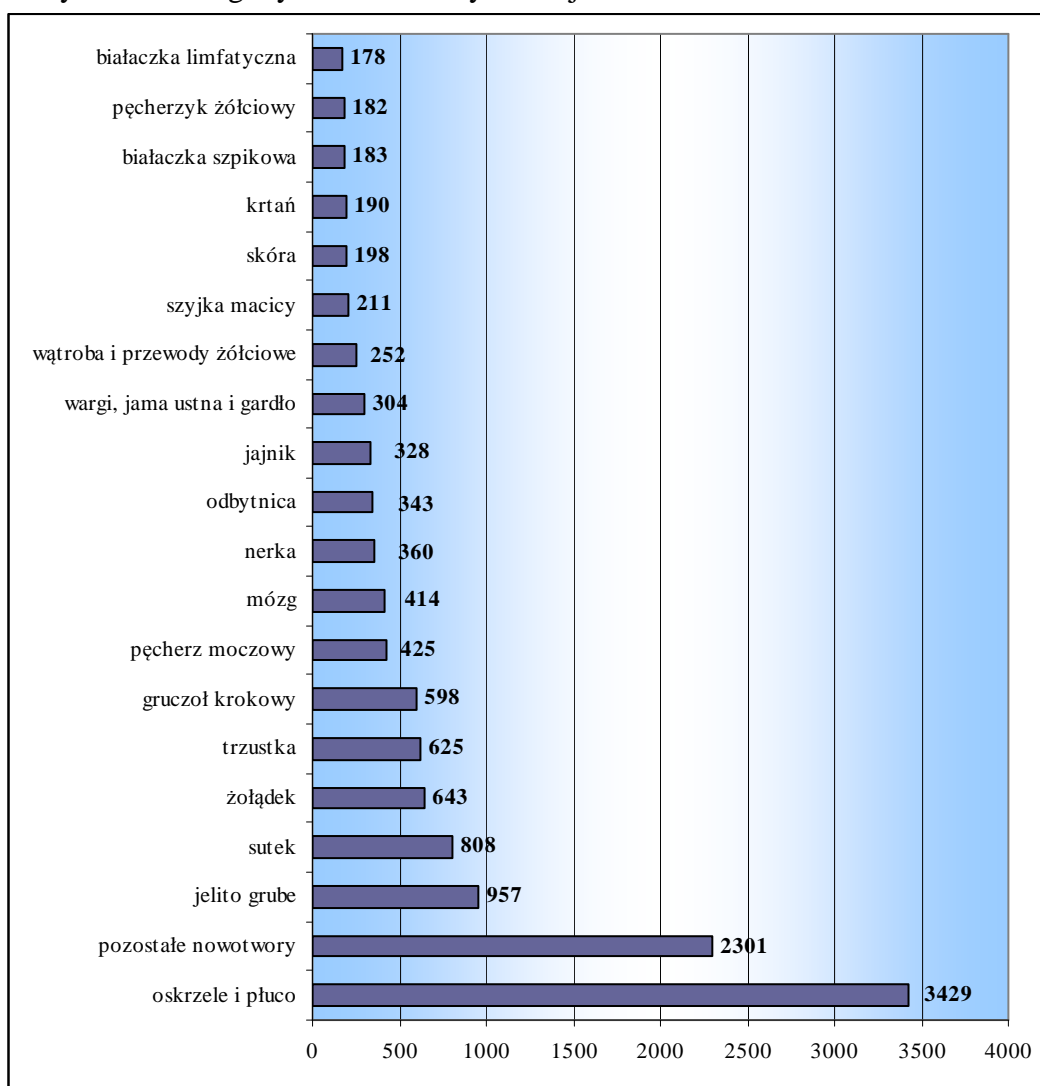
3.2. Zgony z powodu nowotworów

Wśród zgonów na nowotwory dominują :

- nowotwór złośliwy oskrzeli i płuca;
- pozostałe nowotwory;
- nowotwór złośliwy jelita grubego.

Najwięcej zgonów z powodu nowotworów w roku 2011 odnotowano w trzech grupach wiekowych: 75 –79 (1950 zgonów), 70 – 74 (1835 zgony) oraz 80 –84 lata (1833 zgony).

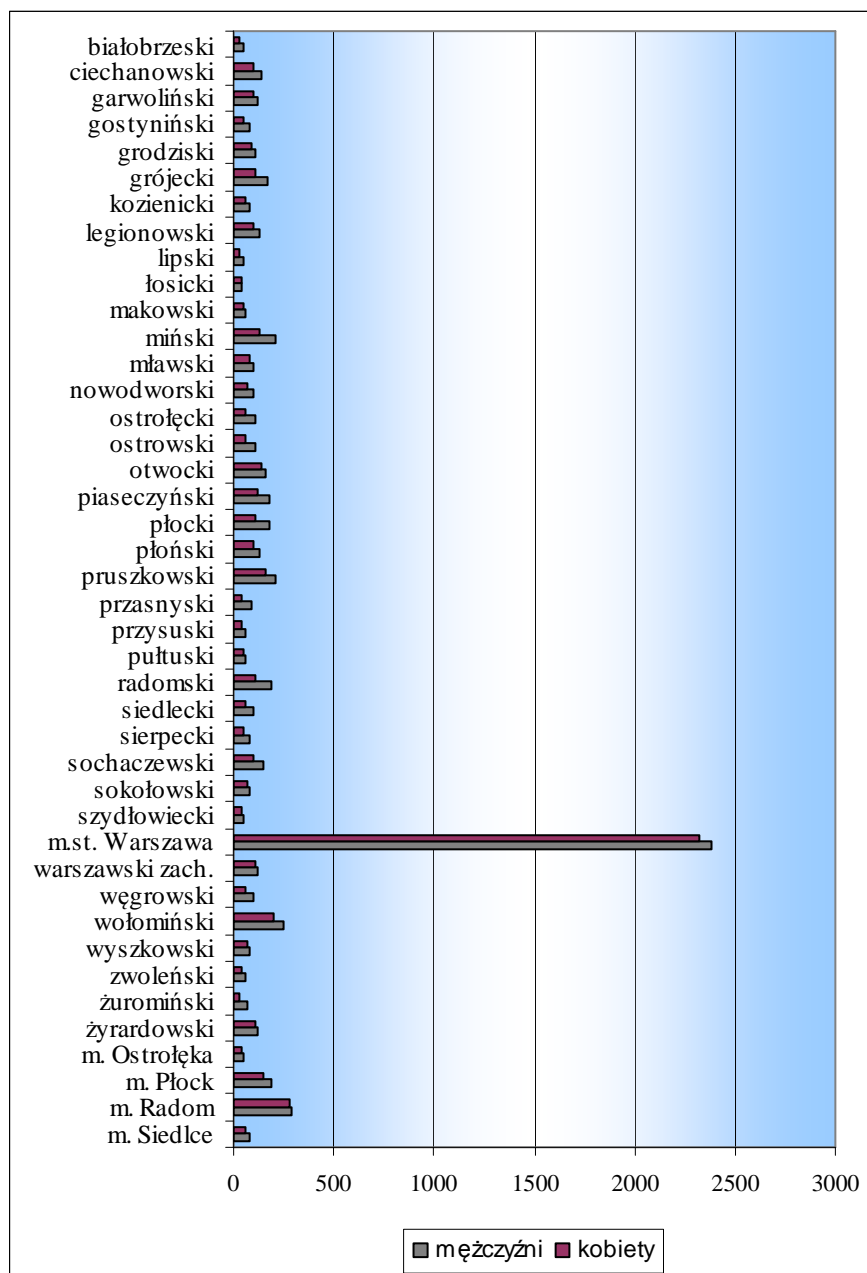
Wykres 3.15. Zgony na nowotwory w województwie mazowieckim w 2011 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Najwięcej zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2011 roku odnotowano w m.st. Warszawie (mężczyźni 2381, kobiety 2321), oraz w m. Radomiu (mężczyźni 286, kobiety 237). Najmniej zgonów z powodu nowotworów złośliwych wśród mężczyzn odnotowano w powiatach łosickim, lipskim i szydłowieckim natomiast wśród kobiet najmniej zgonów odnotowano w powiecie białobrzesckim, lipskim i żuromińskim (średnio około 46 wśród mężczyzn i około 32 wśród kobiet), (wykres 3.16 i tabela 3.5).

Wykres 3.16. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe według płci w podziale na powiaty w 2011 roku.

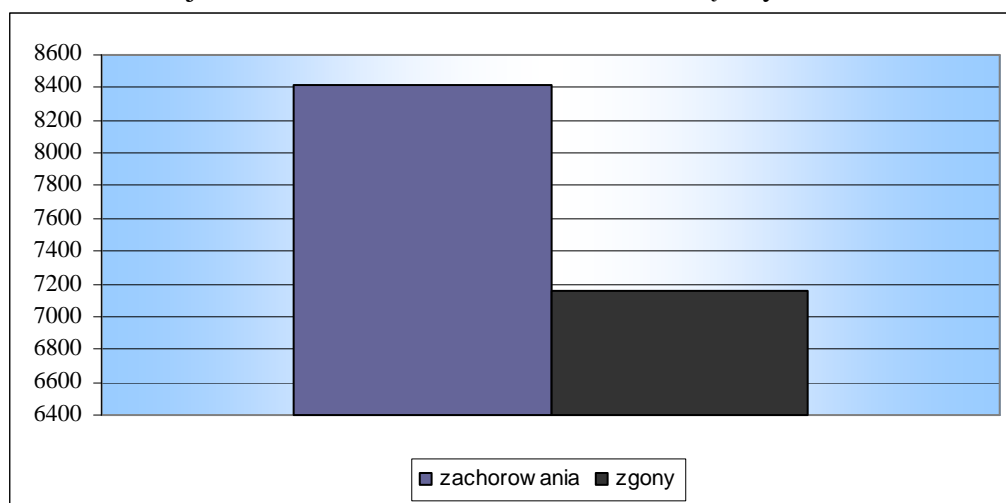
Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Tabela 3.5. Struktura zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych w podziale na powiaty województwa mazowieckiego w 2011 r.

POWIAT	ZACHOROWANIA		ZGONY	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
ogółem	8420	9058	7153	5776
białobrzeski	44	32	52	29
ciechanowski	97	118	142	100
garwoliński	152	131	119	95
gostyniński	72	80	78	53
grodziski	165	186	113	89
grójecki	217	200	167	105
kozienicki	111	111	81	57
legionowski	116	128	129	97
lipski	71	39	49	34
łosicki	58	42	39	37
makowski	93	65	61	47
miński	266	227	212	127
mławski	93	78	103	79
nowodworski	113	93	99	73
ostrołęcki	88	83	105	64
ostrowski	86	84	114	55
otwocki	151	203	155	139
piaseczyński	208	238	175	123
płocki	143	134	175	112
płoński	102	129	133	104
pruszkowski	244	289	214	158
przasnyski	56	58	88	38
przysuski	86	65	60	37
pułtowski	54	49	61	46
radomski	227	189	185	108
siedlecki	114	97	101	58
sierpecki	55	69	79	48
sochaczewski	115	139	149	95
sokołowski	112	103	79	67
szydłowiecki	53	62	49	39
m.st. Warszawa	3139	3702	2381	2321
warszawski zach.	165	190	119	114
węgrowski	75	92	100	59
wołomiński	292	343	247	195
wyszkowski	105	109	76	73
zwoleński	65	47	63	39
żuromiński	69	57	69	34
żyrardowski	113	120	121	106
m. Ostrołęka	51	68	50	44
m. Płock	242	263	194	145
m. Radom	418	433	286	278
m. Siedlce	124	113	81	55

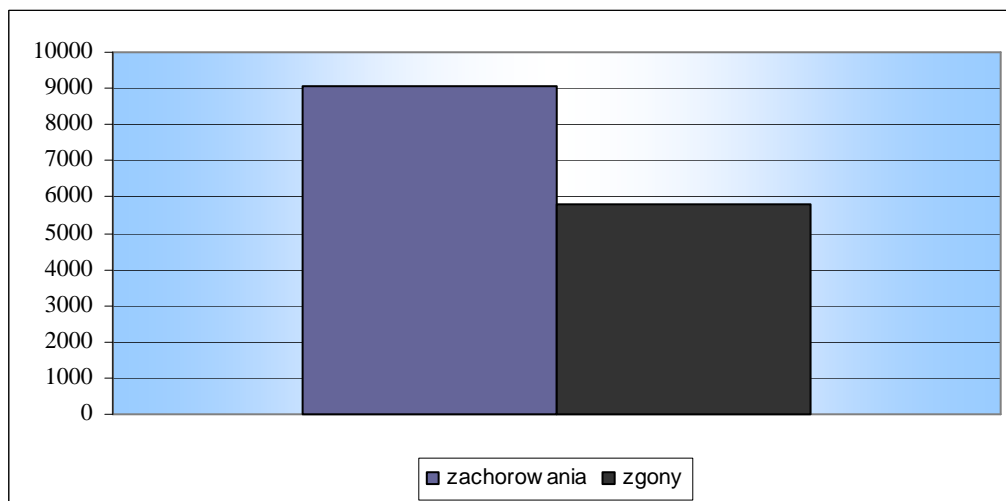
Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3.17. Struktura zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych w województwie mazowieckim w 2011 r. Mężczyźni

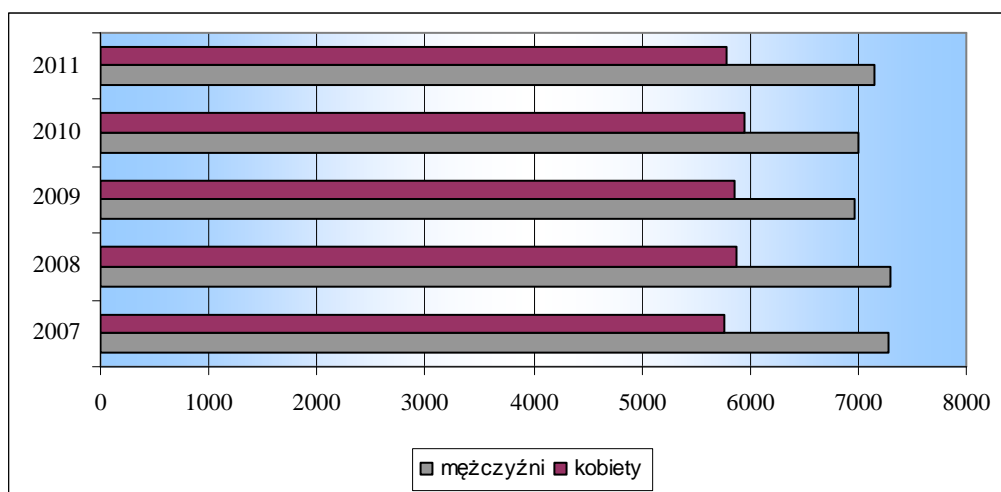
Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3.18. Struktura zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych w województwie mazowieckim w 2011 r. Kobiety

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Wykres 3.19. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w województwie mazowieckim w latach 2007 - 2011.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

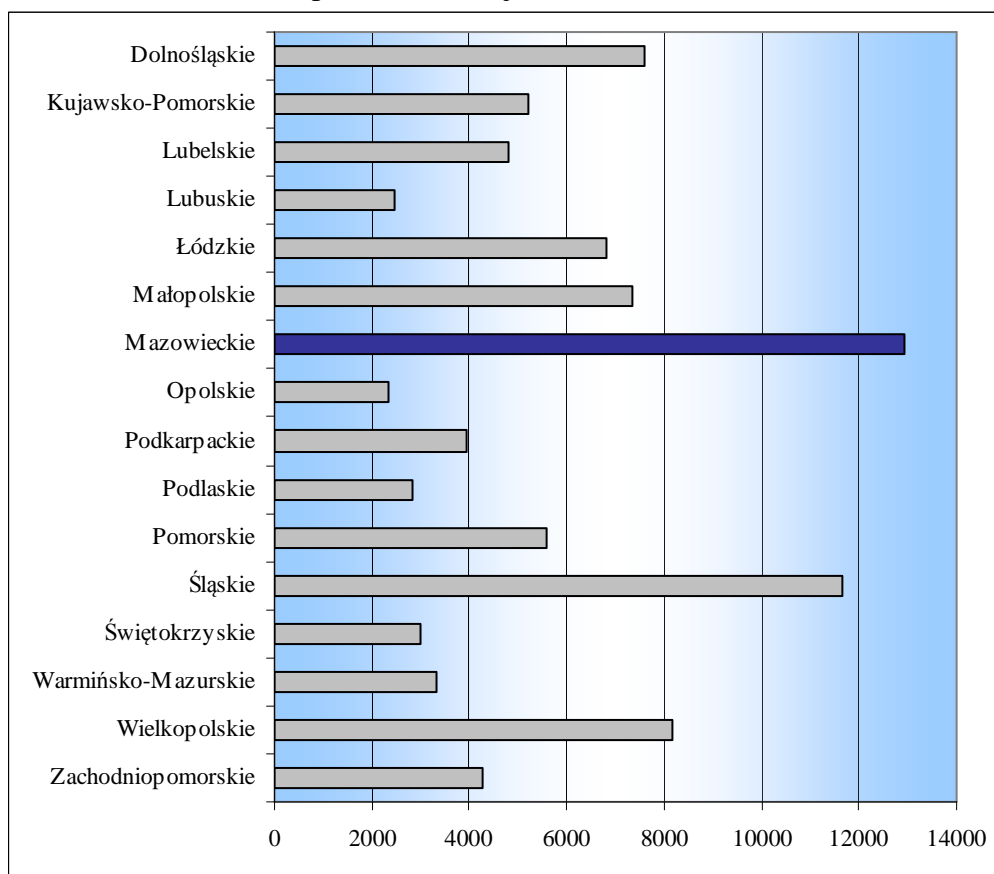
Na wykresach 3.17. – 3.19. oraz poniżej przedstawiono strukturę zgonów z powodu nowotworów złośliwych w latach 2007 – 2011 w województwie mazowieckim. Analiza danych wskazuje, że w badanym okresie liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn utrzymuje się na podobnym poziomie. W roku 2007 zarejestrowano 7282 zgonów wśród mężczyzn i 5765 wśród kobiet z powodu nowotworów złośliwych. Natomiast w roku 2011 zarejestrowano 7153 zgonów wśród mężczyzn i 5776 wśród kobiet.

Tabela 3.6. Zgony z powodu nowotworów złośliwych w województwie mazowieckim w latach 2007 - 2011.

Rok	Ogółem	
	Mężczyźni	Kobiety
2007	7282	5765
2008	7301	5876
2009	6972	5860
2010	7009	5950
2011	7153	5776

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

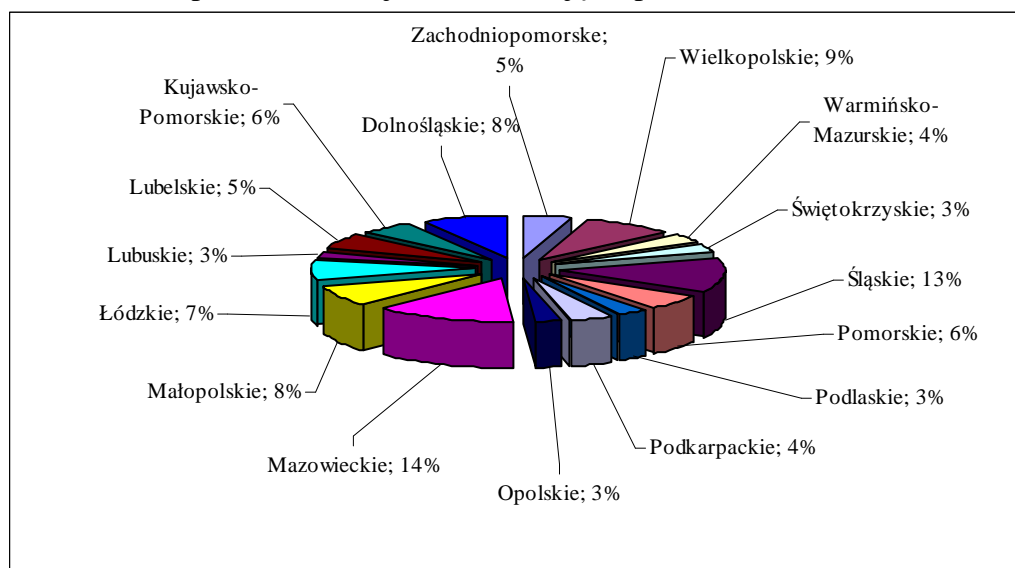
Wykres 3.20. Liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2011 r. w podziale na województwa.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Na powyższym wykresie wykazano strukturę zgonów z powodu nowotworów złośliwych w roku 2011 w poszczególnych województwach. Najwięcej zgonów zarejestrowano w województwie mazowieckim i śląskim. Liczba zgonów zarejestrowanych w województwie mazowieckim wyniosła 12 929 oraz w województwie śląskim 11 647 zgonów. Najmniej zgonów z powodu nowotworów złośliwych odnotowano w województwie opolskim 2320, lubuskim 2480 i w województwie podlaskim 2821 zgony.

Wykres 3.21. Struktura zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2011 r. w podziale na województwa - ujęcie procentowe.

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

Tabela 3.7. Liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych w latach 2007 - 2011 w poszczególnych województwach.

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	93060	93060	93297	92611	92198
Dolnośląskie	7659	7659	7614	7359	7578
Kujawsko-pomorskie	5325	5325	5615	5737	5206
Lubelskie	4807	4807	4910	4635	4784
Lubuskie	2410	2410	2346	2359	2480
Łódzkie	6817	6817	6855	6843	6808
Małopolskie	7335	7335	7316	7394	7354
Mazowieckie	13177	13177	12832	12959	12929
Opolskie	2405	2405	2424	2332	2320
Podkarpackie	4247	4247	4370	3933	3921
Podlaskie	2773	2773	2790	2774	2821
Pomorskie	5378	5378	5514	5553	5583
Śląskie	11938	11938	11953	11752	11647
Świętokrzyskie	3079	3079	3041	3008	3006
Warmińsko-mazurskie	3341	3341	3319	3450	3311
Wielkopolskie	8179	8179	8258	8218	8181
Zachodniopomorskie	4190	4190	4140	4305	4269

Źródło: Warszawski Rejestr Nowotworów Centrum Onkologii w Warszawie

4. Zaburzenia psychiczne

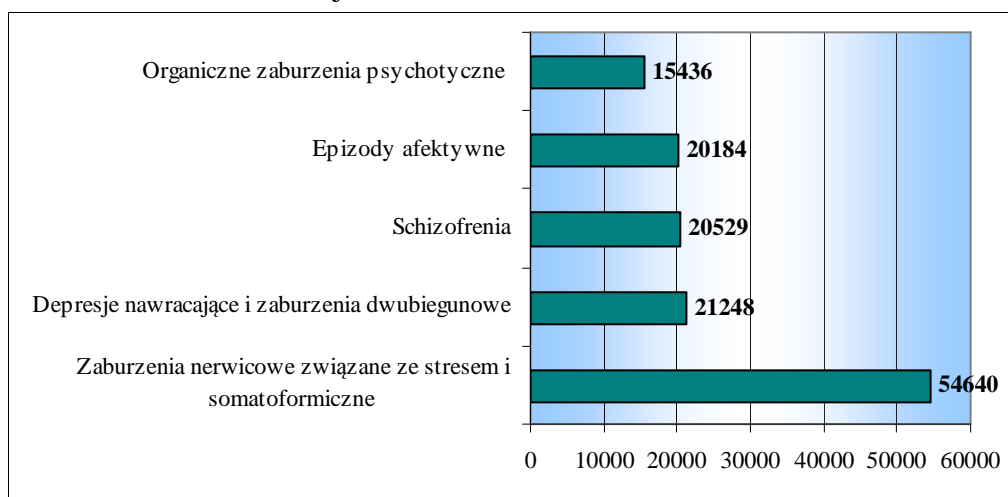
4.1. Zaburzenia psychiczne bez uzależnień

Według sprawozdania MZ - 15 w roku 2013 z powodu zaburzeń psychicznych (bez uzależnień) liczba leczonych ogółem tj. liczba zarejestrowanych w bieżącym roku jak i przeniesionych z lat poprzednich a leczących się w danym roku wyniosła 196 868 osób. Mężczyźni stanowili 40,1% ogółu leczonych. Chorobowość¹ wyniosła 370,27. W wieku 0-18 leczyło się 24 382, w grupie 19 - 29 lat 28 966 osób, w wieku 30 - 64 leczyło się 110 273, natomiast w wieku 65 i więcej leczyło się 33 247 pacjentów.

Zapadalność² ogółem na Mazowszu wyniosła 102,70. W wieku 0 - 18 lat po raz pierwszy leczyło się 10 051 osób, w wieku 19 – 29 leczyło się 10 020, w wieku 30 - 64 27 352 osób, natomiast w wieku 65 i więcej po raz pierwszy leczyło się 7 181 osób.

Wśród schorzeń w grupie pacjentów leczonych po raz pierwszy dominują: zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne 30,9%, epizody afektywne 10,4% depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe 6,6%, organiczne zaburzenia psychiatryczne 5,4% oraz schizofrenia 4,2%.

Wykres 4.1. Najczęstsze zaburzenia psychiczne - liczba leczonych ogółem w województwie mazowieckim 2013 r.

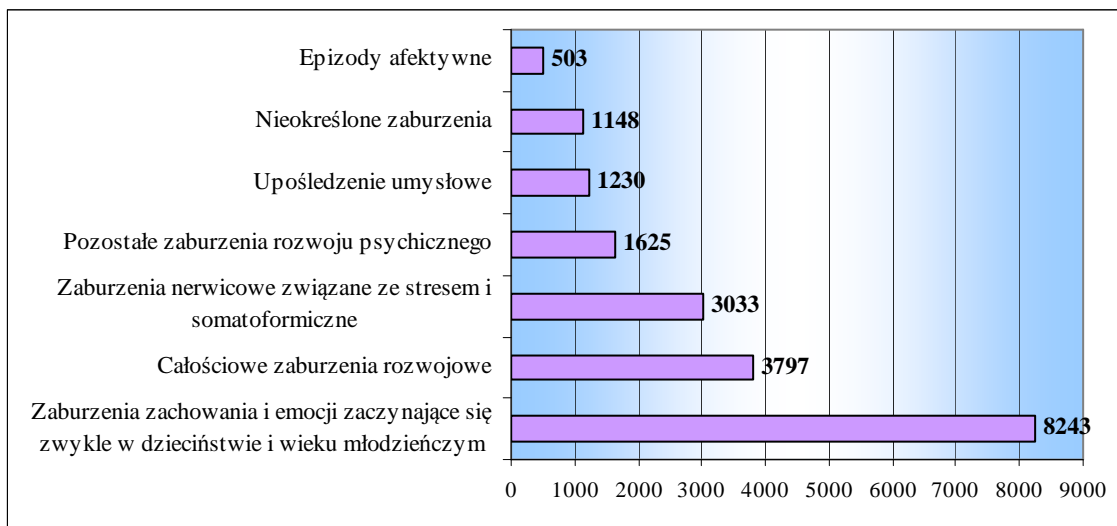
Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

¹ Chorobowość to liczba pacjentów na 10 000 ludności ogółem lub w omawianej grupie wiekowej populacji.

² Zapadalność to liczba pacjentów, którzy podjęli leczenie w opiece ambulatoryjnej po raz pierwszy w życiu na 10 000 ludności ogółem lub w omawianej grupie wiekowej populacji.

Poniżej przedstawiono najczęściej występujące schorzenia w poszczególnych grupach leczonych. W grupie pacjentów w wieku do 18 lat najczęstszym schorzeniem są zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w wieku młodzieńczym.

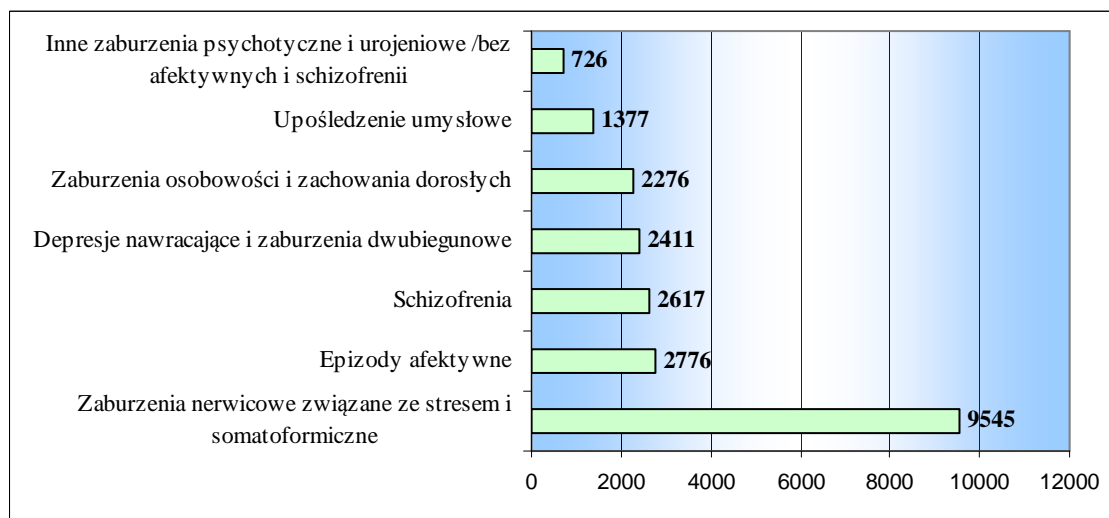
Wykres 4.2. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku 0 - 18 lat w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

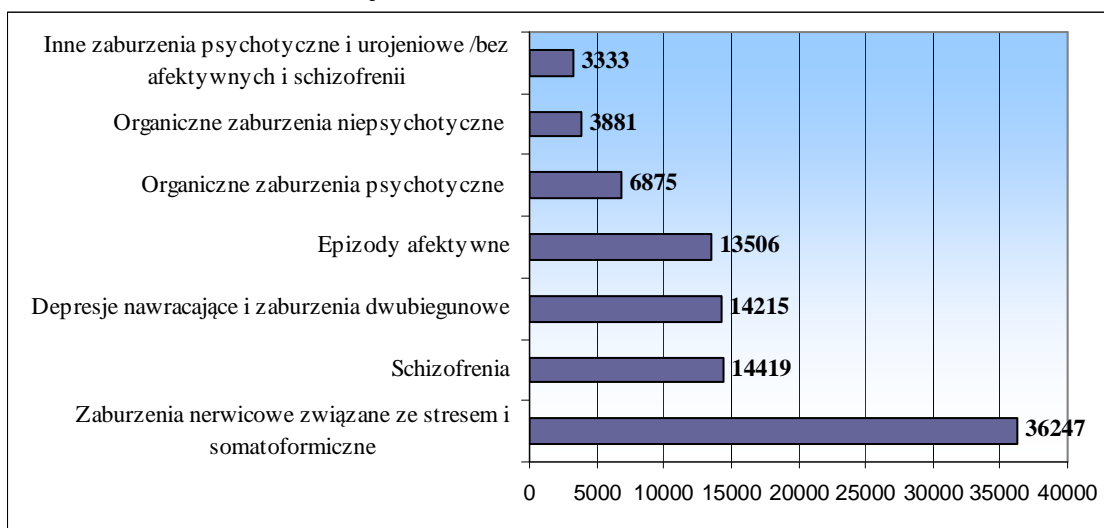
W grupie wiekowej 19 – 29 lat i 30 – 64 lata najczęstszym schorzeniem są zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne.

Wykres 4.3. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku 19 - 29 lat w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

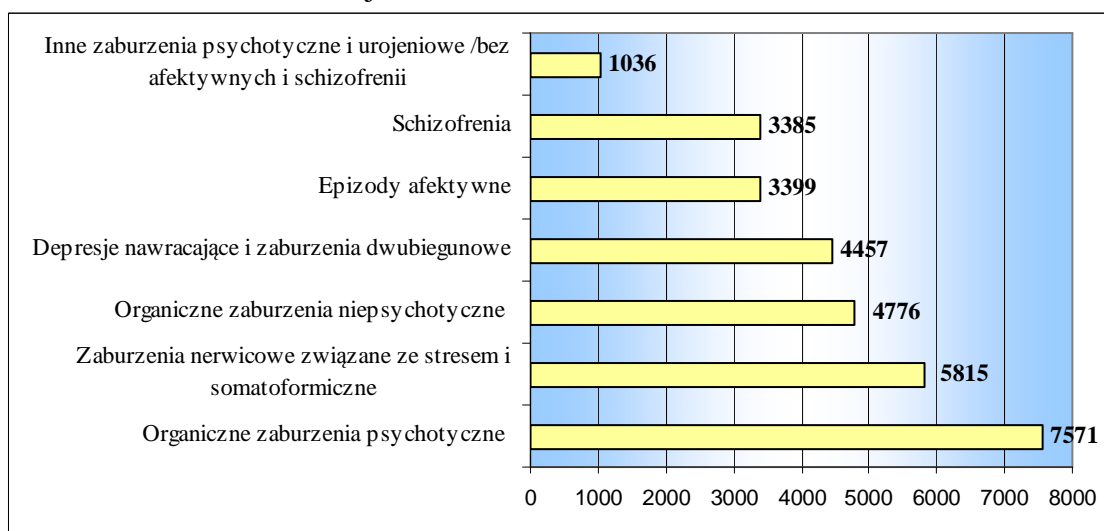
Wykres 4.4. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku 30 - 64 lata w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

W najstarszej grupie wiekowej 65 lat i powyżej, najczęstszym schorzeniem są organiczne zaburzenia psychotyczne.

Wykres 4.5. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku powyżej 65 lat w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

4.2. Zaburzenia psychiczne spowodowane stosowaniem środków psychoaktywnych

Z powodu zaburzeń psychicznych spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych w roku 2013 leczyło się 5938 osób. Mężczyźni stanowili 70,9%. Chorobowość wyniosła ogółem 11,2. W wieku 0 - 18 leczyło się 593 osób. Liczba pacjentów w grupie 19 - 29 lat wyniosła 1451, w wieku 30 - 64 leczyło się 3545 osoby, w wieku 65 i więcej lat leczyło się 349.

Zapadalność ogółem na Mazowszu wyniosła 3,32. W wieku 0 - 18 lat po raz pierwszy leczyło się 424 osób, w wieku 19 - 29 leczyło się 699, w wieku 30 – 64 leczone były 568 osoby, natomiast w wieku 65 i więcej lat po raz pierwszy leczyło się 72 osób.

Poniżej przedstawiono strukturę najczęściej występujących schorzeń w podziale na płeć wśród pacjentów z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych.

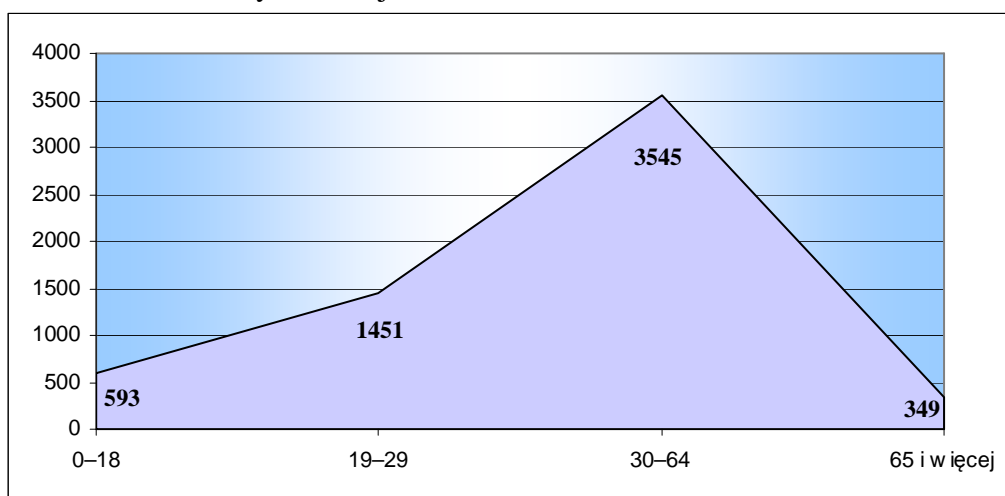
Tabela 4.1. Struktura najczęściej występujących schorzeń w podziale na płeć w poszczególnych grupach leczonych w województwie mazowieckim w 2013 roku.

Schorzenia		Leczeni ogółem	w tym:	
			mężczyźni	kobiety
Zaburzenia psychiczne (bez uzależnień)	Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40-F48)	54640	17486	37154
Zaburzenia spowodowane używaniem środków psychoaktywnych	Kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19) zespół uzależnienia i zespół abstynencyjny (F19.2, F19.3)	929	681	248
	Używanie tytoniu (F17)	479	232	247
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	Zespół uzależnienia (F10.2)	21121	16843	4278

Źródło: Sprawozdania roczne MZ – 15

Struktura wiekowa osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi substancjami psychoaktywnymi została przedstawiona na wykresie 4.6. W roku 2013 osoby do 18 lat stanowiły 10,0% leczonych, pacjenci w wieku 19 – 29 lat – 24,4%, największy odsetek 59,7% stanowili pacjenci w wieku 30 – 64 lata, najmniejszą grupę stanowili pacjenci powyżej 65 lat - 5,9%.

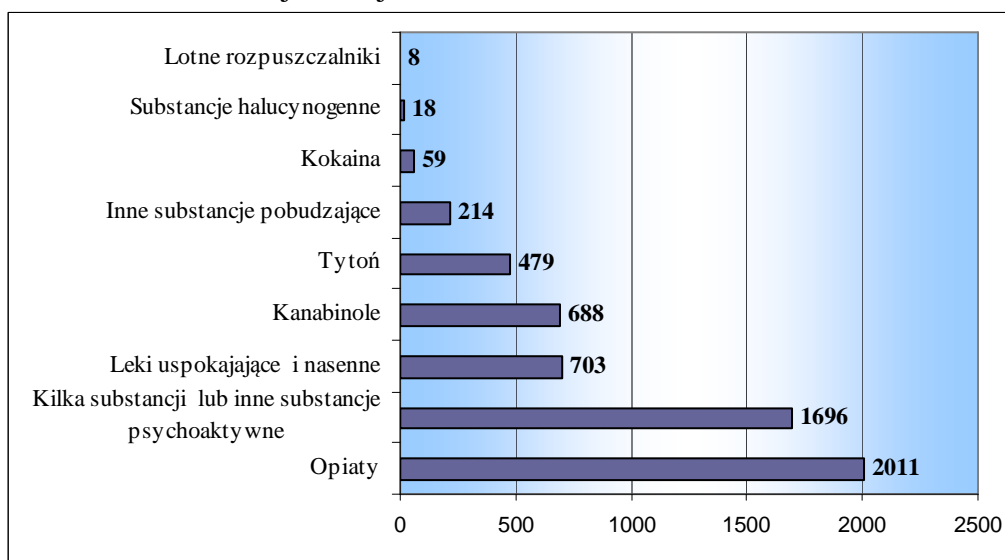
Wykres 4.6. Zaburzenia spowodowane substancjami psychoaktywnymi - struktura wiekowa leczonych w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ – 15

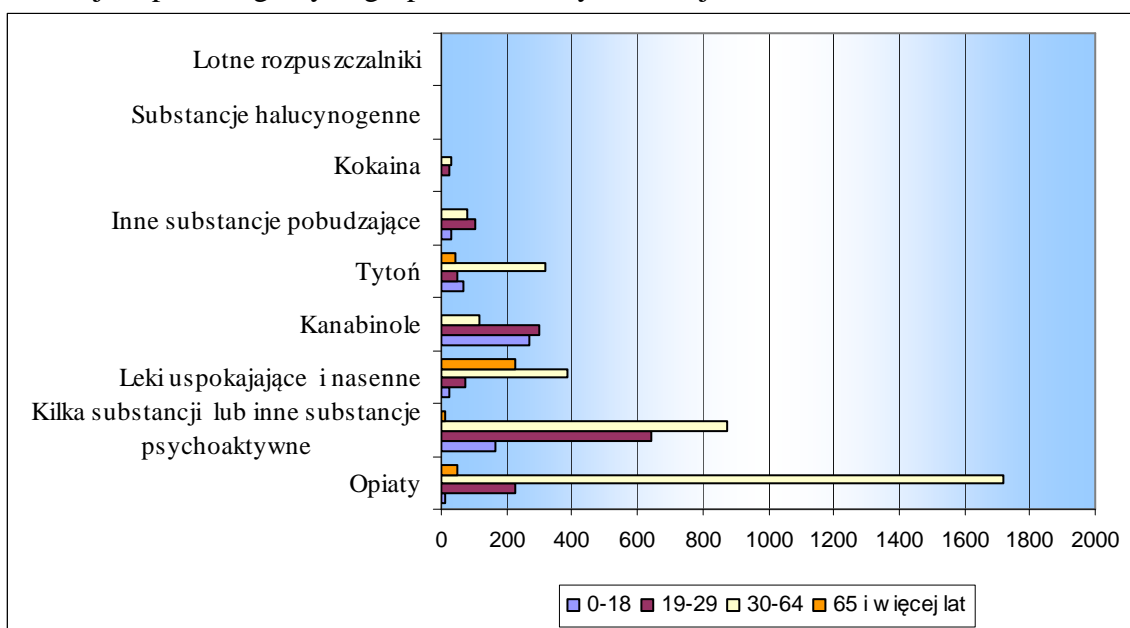
Analiza rodzaju substancji psychoaktywnych wskazuje, że najczęściej zażywane w roku 2013 były: opiaty, środki sklasyfikowane jako kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne, leki uspokajające, kanabinole, tytoń. W przypadku większości substancji psychoaktywnych, najczęściej sięgają po nie osoby w wieku 30 – 64 lata. Osoby w wieku do 18 roku życia najczęściej sięgają po kanabinole. Osoby w wieku 19 – 29 lat najczęściej stosują kilka substancji psychoaktywnych, natomiast osoby w wieku 65 lat i więcej najczęściej stosują leki uspokajające lub nasenne.

Wykres 4.7. Zaburzenia spowodowane substancjami psychoaktywnymi według rodzaju substancji w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ – 15

Wykres 4.8. Zaburzenia spowodowane substancjami psychoaktywnymi według rodzaju substancji w poszczególnych grupach wiekowych w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ – 15

4.3. Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu

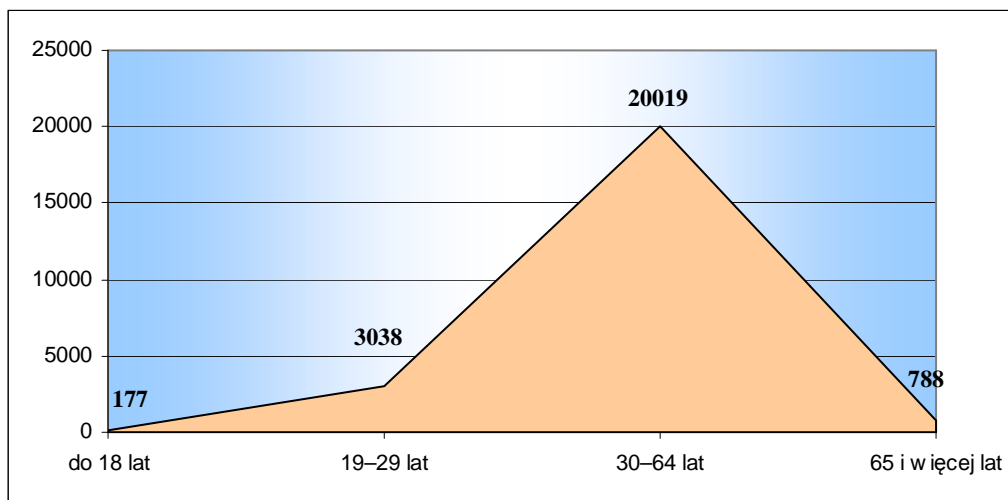
Z powodu zaburzeń psychicznych spowodowanych używaniem alkoholu liczba leczonych ogółem w roku 2013 wyniosła 24 022 osób. Mężczyźni stanowili 79,3% ogółu leczonych. Chorobowość wyniosła ogółem 45,18. W wieku 0 - 18 leczono 177 osób. Liczba pacjentów w grupie 19 - 29 lat wyniosła 3038, w wieku 30 - 64 leczono 20 019 osób, w wieku 65 i więcej leczono 788 pacjentów.

Zapadalność ogółem na Mazowszu wyniosła 17,60. W wieku 0 - 18 lat po raz pierwszy leczono 101 osób, w wieku 19 - 29 leczono 1652 osób, w wieku 30 - 64 7345 osób, natomiast w wieku 65 i więcej po raz pierwszy leczono 258 osób.

Struktura wiekowa osób z zaburzeniami spowodowanymi alkoholem jest nieco inna niż w przypadku zaburzeń spowodowanych substancjami psychoaktywnymi. Najliczniejszą grupą wiekową są osoby w wieku 30 - 64 lata, stanowią oni 83,3% leczonych. Pozostałe grupy to: do 18 lat – 0,7 %, 19 - 29 lat 12,6%, powyżej 65 lat 3,3%.

Najczęściej występującym schorzeniem spowodowanym używaniem alkoholu jest zespół uzależnienia, który występuje w ponad 87,9% przypadków (16 843 mężczyzn i 4278 kobiety). Ostre zatrucie stanowi 5,1%, natomiast używanie szkodliwe 3,4% leczonych przypadków.

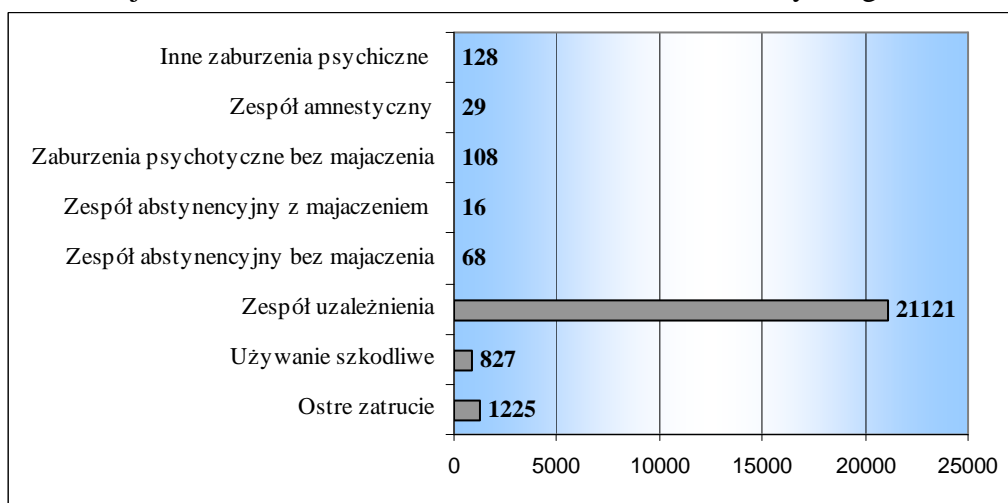
Wykres 4.9. Zaburzenia spowodowane alkoholem - liczba leczonych* w grupach wiekowych w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

* wykazano liczbę leczonych w poradniach, w których zatrudnieni byli lekarze psychiatrzy

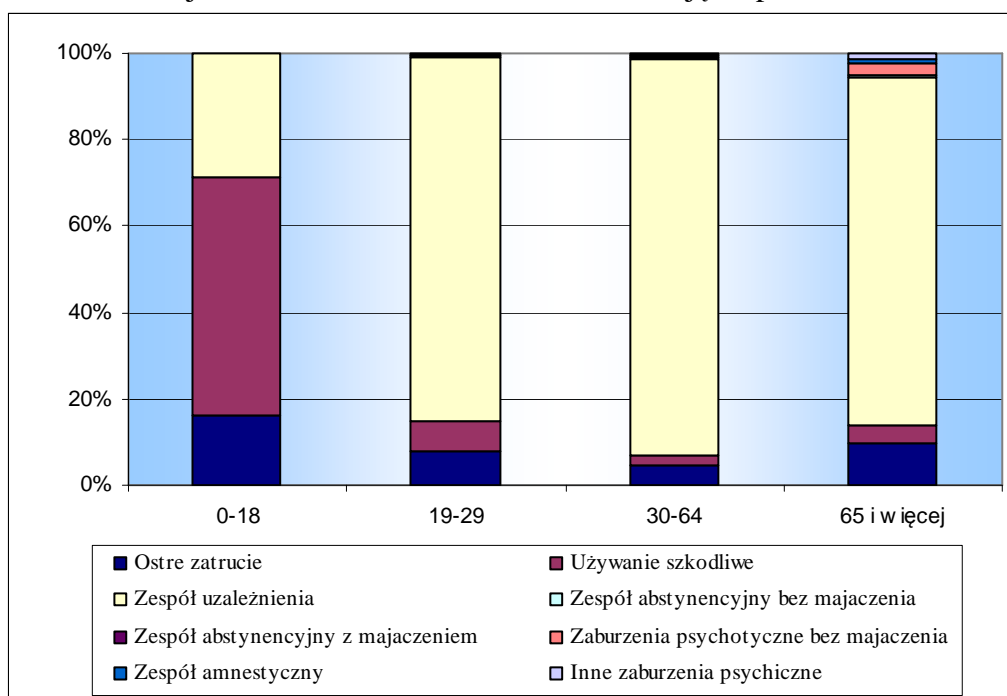
Wykres 4.10. Zaburzenia spowodowane alkoholem według rozpoznania w województwie mazowieckim w 2013 r. - liczba leczonych ogółem*

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

* wykazano liczbę leczonych w poradniach, w których zatrudnieni byli lekarze psychiatrzy

Wykres 4.11. Zaburzenia spowodowane alkoholem według rozpoznania i wieku w województwie mazowieckim w 2013r. - ujęcie procentowe.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ – 15

4.4. Psychiatryczna ambulatoryjna opieka zdrowotna

W roku 2013 w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej funkcjonowały 343 poradnie. Funkcjonowało również 12 zespołów leczenia środowiskowego.

Tabela 4.2. Liczba wybranych poradni w psychiatrycznej opiece zdrowotnej w 2013 r. w województwie mazowieckim.

Rodzaj zakładu	Ogółem
Poradnie w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej	343
Zespoły leczenia środowiskowego	12

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 15 i MZ – 19

W poradniach w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej wśród zatrudnionych najliczniejszą grupę stanowili psycholodzy (39%) i lekarze (35% personelu). Podobnie wyglądała sytuacja w zespołach leczenia środowiskowego, najliczniejszą grupę stanowili psycholodzy (39%), pielęgniarki (25%) oraz lekarze (24%), Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli 4.3. oraz na wykresie 4.12.

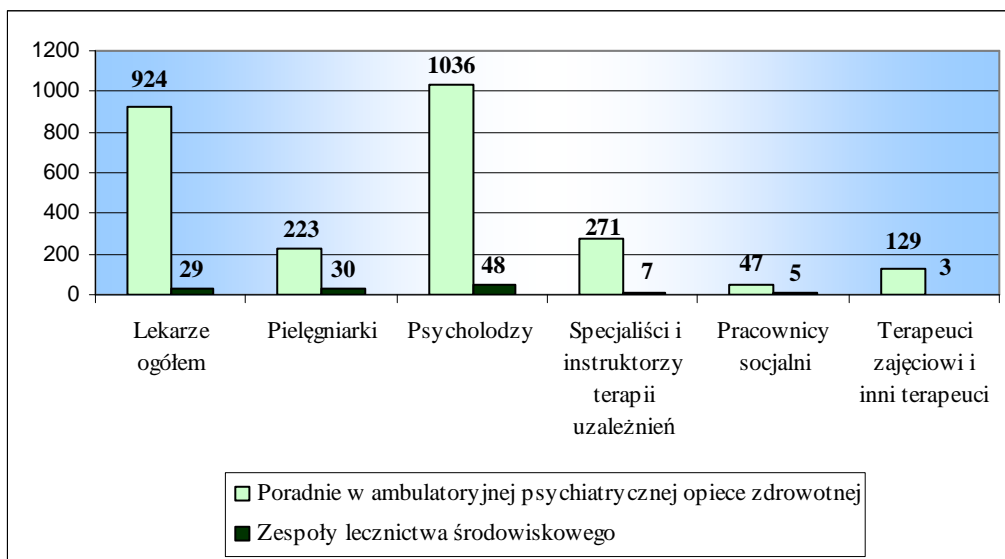

Tabela 4.3. Personel działalności podstawowej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Zatrudnienie	Poradnie w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej	Zespoły leczenia środowiskowego
Lekarze ogółem	924	29
Pielegniarki	223	30
Psycholodzy	1036	48
Specjaliści i instruktorzy terapii uzależnień	271	7
Pracownicy socjalni	47	5
Terapeuci zajęciowi i inni terapeuci	129	3
Razem	2630	122

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 15 i MZ - 19

Wykres 4.12. Personel działalności podstawowej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 15 i MZ - 19

W roku 2013 udzielono 1 174 901 porad 226 828 pacjentom. Większość stanowiły kobiety 124 653, liczba mężczyzn wyniosła 102 175.

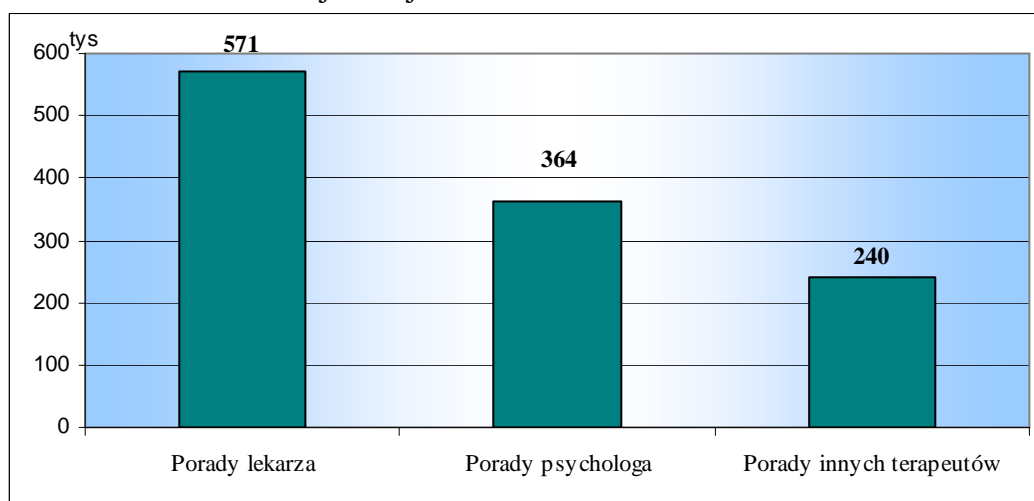
Pośród wszystkich porad 48,6% stanowiły porady lekarza, 31% to porady psychologa oraz 20,4% porady innych terapeutów (tab.4.4.). Jeden pacjent średnio uzyskał 5,1 porady.

Tabela 4.4. Struktura porad w poradniach w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Struktura porad	Porady w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej
Ogółem	1174901
Porady lekarza	570874
Porady psychologa	363876
Porady innych terapeutów	240151

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

Wykres 4.13. Struktura porad w poradniach w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

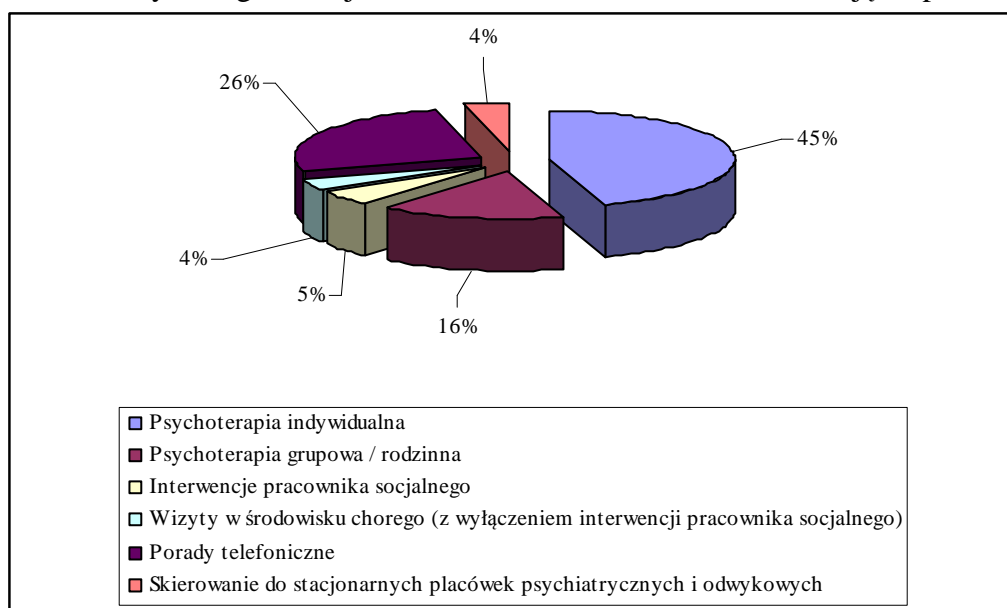
W tabeli 4.5. i na wykresie 4.14. przedstawiono dane dotyczące innych świadczeń udzielanych w analizowanych poradniach. W poradniach tych pod względem liczebności dominują psychoterapia indywidualna, która stanowiła 45% wszystkich porad oraz porady telefoniczne, które stanowiły 26% wszystkich porad.

Tabela 4.5. Struktura świadczeń w poradniach zdrowia psychicznego i zakładach leczenia odwykowego w województwie mazowieckim w 2013 r.

Inne świadczenia	Liczba porad
Psychoterapia indywidualna	73960
Psychoterapia grupowa / rodzinna	27470
Interwencje pracownika socjalnego	7949
Wizyty w środowisku chorego (z wyłączeniem interwencji pracownika socjalnego)	6559
Porady telefoniczne	42843
Skierowanie do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych	6570

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

Wykres 4.14. Struktura świadczeń w poradniach zdrowia psychicznego i zakładach leczenia odwykowego w województwie mazowieckim w 2013 r. - ujęcie procentowe.

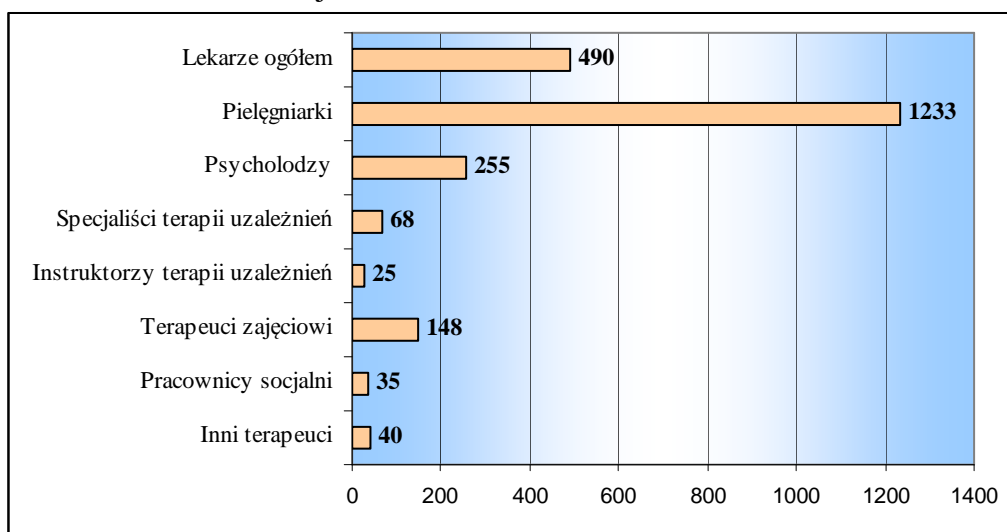

Źródło: Sprawozdania roczne MZ - 15

4.5. Psychiatryczna stacjonarna opieka zdrowotna

Poniżej przedstawiono dane dotyczące leczonych i zatrudnionych w psychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w roku 2013. Najliczniejszą grupę zawodową stanowiły pielęgniarki – 1233, lekarzy ogółem było 490, najmniej zatrudnionych było instruktorów terapii uzależnień – 25.

Wykres 4.15. Struktura zatrudnionych w stacjonarnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.

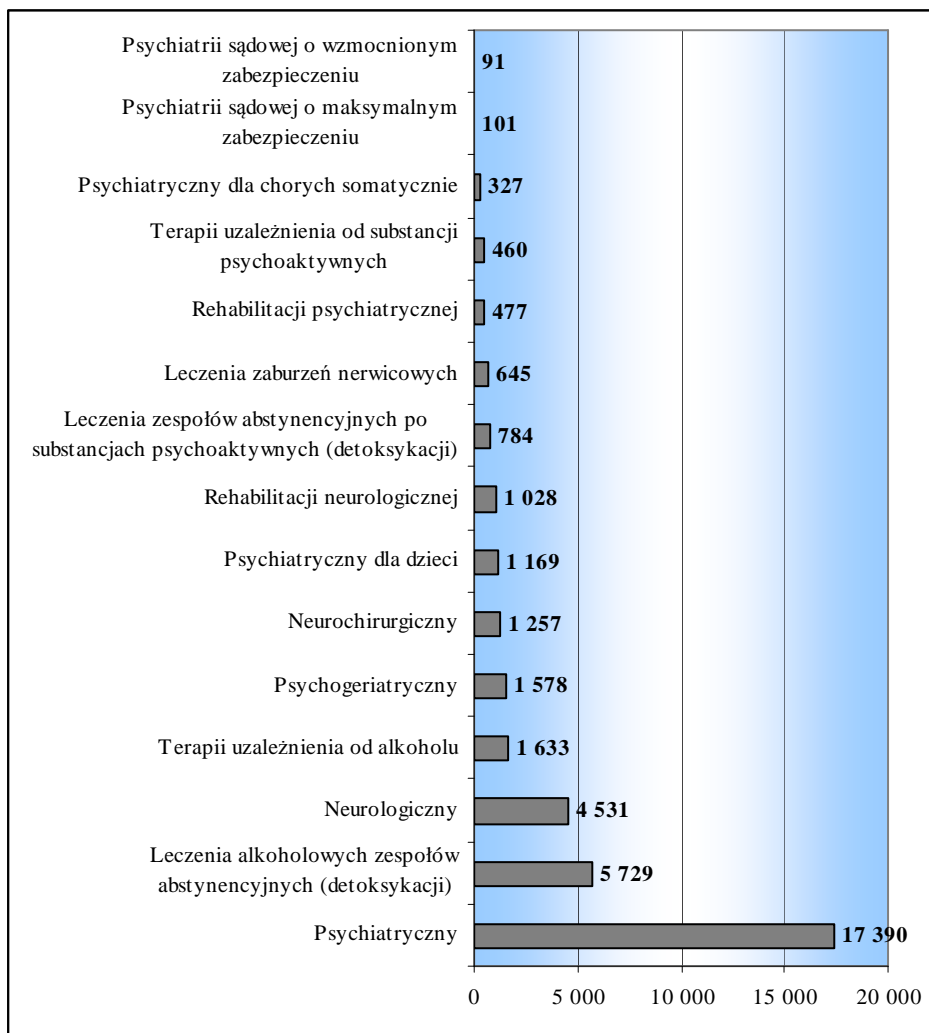

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 30

W roku 2013 w oddziałach stacjonarnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie mazowieckim liczba leczonych ogółem wyniosła 45 076 pacjentów. Najwięcej pacjentów leczono na oddziale psychiatrycznym 17 390 osób, co stanowi 38,6% ogólnej liczby pacjentów. W oddziałach detoksykacji - alkoholowych – leczono 5 729 chorych tj. blisko 12,7% ogółu leczonych. W oddziałach terapii uzależnienia od alkoholu leczono 1 633 pacjentów tj. 3,6 % ogółu leczonych. W oddziałach psychogeriatrycznych zamkniętych leczono 1 578 osób tj. 3,5% ogółu leczonych..

Liczba leczonych na 10 tys. mieszkańców ogółem w województwie mazowieckim wyniosła 84,8, w oddziałach psychiatrycznych wskaźnik na 10 tys. osób wyniósł 32,7, w oddziałach detoksykacji alkoholowej wskaźnik na 10 tys. wyniósł 10,8, w oddziałach psychogeriatrycznych zamkniętych wskaźnik wyniósł 3,0, a w oddziałach terapii uzależnienia od alkoholu wskaźnik na 10 tys. mieszkańców naszego województwa wyniósł 3,1.

Wykres 4.16. Liczba leczonych na wybranych oddziałach w stacjonarnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 30

5. Podstawowa ambulatoryjna opieka zdrowotna

5.1. Podstawowa opieka zdrowotna

Poniżej przedstawiono dane statystyczne z placówek, które dopełniły obowiązku wynikającego z programu badań statystycznych statystyki publicznej i przekazały sprawozdania MZ - 11 o działalności i zatrudnieniu w podstawowej opiece zdrowotnej.

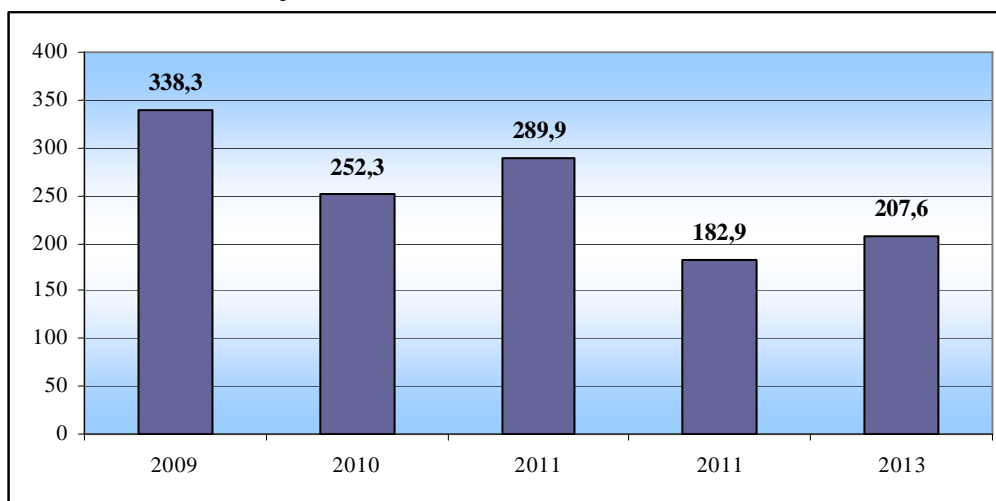
Analizując opiekę zdrowotną nad dziećmi do lat 3 w latach 2009 - 2013 zauważalna jest tendencja spadkowa w przypadku porad udzielanych po raz pierwszy. W roku 2009 liczba porad wyniosła 383,3 na 1000 dzieci. W roku 2010 liczba porad udzielonych po raz pierwszy dzieciom do lat 3 spadła i wyniosła 252,3. W roku 2011 liczba porad udzielonych po raz pierwszy dzieciom do lat 3 wzrosła do 289,9 porad na 1000 dzieci. Liczba porad udzielonych po raz następny względem zeszłego roku nieznacznie zmniejszyła się do 1695,4 na 1000 dzieci. (wykres 5.1.). W 2012 roku odnotowano kolejny spadek liczby porad udzielonych po raz pierwszy dzieciom do lat 3 do poziomu 182,9 na 1000 dzieci oraz spadek liczby porad udzielonych po raz następny do poziomu 1410,5 na 1000 dzieci. W roku 2013 liczba porad udzielonych po raz pierwszy dzieciom do lat 3 wzrosła do 207,6 na 1000 dzieci. Liczba porad udzielonych po raz następny wzrosła do 1574,8 na 1000 dzieci.

Tabela 5.1. Opieka zdrowotna nad dziećmi do lat 3 w latach 2009 - 2013 w województwie mazowieckim - porady udzielone przez lekarzy dzieciom zdrowym.

Rok	Porady udzielone przez lekarzy dzieciom zdrowym		Wskaźnik- liczba porad na 1000 dzieci do lat 3	
	po raz pierwszy	po raz następny	po raz pierwszy	po raz następny
2009	71751	458400	338,3	2161,2
2010	56732	382245	252,3	1700,1
2011	70600	412910	289,9	1695,4
2012	43813	337950	182,9	1410,5
2013	48267	366170	207,6	1574,8

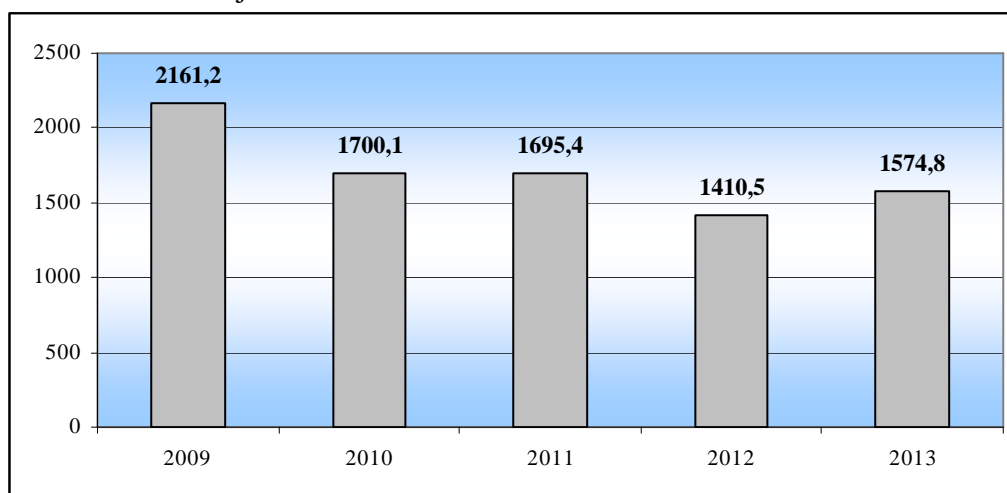
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 11

Wykres 5.1. Liczba porad udzielonych dzieciom do 3 lat po raz pierwszy na 1000 dzieci w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

Wykres 5.2. Liczba porad udzielonych dzieciom do 3 lat po raz następnym na 1000 dzieci w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

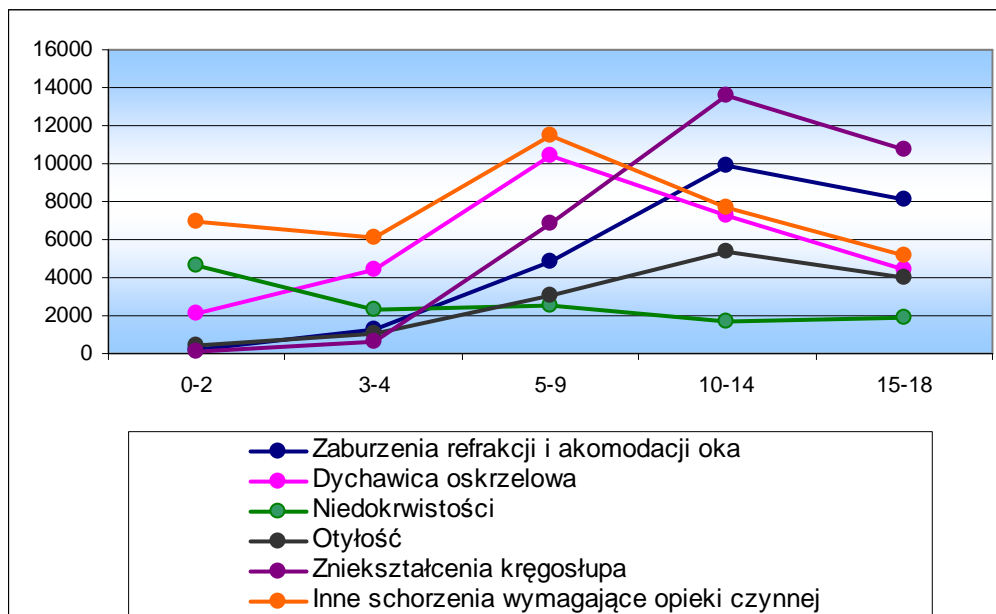

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0 - 18 lat przedstawiono w tabeli 5.2. Do najczęstszych schorzeń w tej grupie wiekowej w roku 2013 zalicza się:

- Inne schorzenia wymagające opieki czynnej (37 255osób)
- Zniekształcenia kręgosłupa (31 942 osoby)
- Dychawica oskrzelowa (28 586 osób)
- Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (24 394 osób)
- Otyłość (13 892 osoby)
- Niedokrwistość (12 957 osób)

Wykres 5.3. Najczęstsze schorzenia u osób w wieku 0 - 18 lat według wieku w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 11

Zniekształcenia kręgosłupa i zaburzenia refrakcji i akomodacji oka to schorzenia, które wraz z wiekiem nasilają się – wzrasta liczba chorych. Dychawica oskrzelowa to choroba występująca najczęściej u dzieci w wieku 5 - 14 lat (wykres 5.3.). Najwięcej otyłych dzieci jest w przedziale wiekowym 10 – 14 lat i 15 – 18 lat. Niedokrwistości najczęściej występują u dzieci w wieku 0-2 lat.

Tabela 5.2. Dzieci i młodzież w wieku od 0 do 18 lat pozostających pod opieką lekarza POZ w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Rozpoznanie (wg ICD X)	Osoby pozostające pod opieką lekarza ogółem w 2010 roku	W tym osoby, u których schorzenie stwierdzono po raz pierwszy w 2010 roku	Osoby pozostające pod opieką lekarza ogółem w 2011 roku	W tym osoby, u których schorzenie stwierdzono po raz pierwszy w 2011 roku	Osoby pozostające pod opieką lekarza ogółem w 2012 roku	W tym osoby, u których schorzenie stwierdzono po raz pierwszy w 2012 roku	Osoby pozostające pod opieką lekarza ogółem w 2013 roku	W tym osoby, u których schorzenie stwierdzono po raz pierwszy w 2013 roku	
Nowotwory	821	222	1587	599	1834	853	2094	940	
Niedokrwistości	9626	3243	12463	3445	11043	3177	12957	3831	
Choroby tarczycy	3605	776	4184	838	3713	993	4381	1236	
Cukrzyca	1644	312	1820	311	1418	297	1804	381	
Niedożywienie	3151	601	2931	540	2294	449	2451	455	
Otyłość	14271	2384	15869	2559	13017	2292	13892	2229	
Zaburzenia odżywiania	3112	574	2955	501	2337	649	2254	571	
Upośledzenie umysłowe	3154	388	3296	403	2597	306	2610	377	
Padaczka	3542	535	4186	562	3224	557	3816	589	
Dziecięce porażenie mózgowe	1894	196	2232	225	1494	195	1510	179	
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	27419	3457	30692	3612	24919	3197	24394	3506	
Choroba nadciśnieniowa	2569	565	3479	900	2471	601	2684	648	
Alergie	Dychawica oskrzelowa	26278	4724	31628	5250	25243	4776	28586	4629
	pokarmowe	12380	2749	14066	3023	10552	2147	9575	2047
	skórne	13960	3045	15128	2926	10783	1955	11184	1921
Zniekształcenia kręgosłupa	35253	5601	38263	5889	32821	5872	31942	6129	
Choroby układu moczowego	6743	1371	6651	1459	5513	1069	5923	1151	
Wady rozwojowe	Układu nerwowego	1436	197	1508	246	1209	250	1087	192
	Układu krążenia	4420	652	5076	992	3913	715	4153	812
	Narządów płciowych	931	231	1142	302	1039	265	1077	249
	Aberracje chromosomowe	829	133	971	123	759	118	868	113
	inne	1689	351	3176	1276	3581	1887	3547	1610
Zaburzenia rozwoju	10935	1745	11881	1824	10526	2024	11286	2337	
w tym	fizycznego	6632	863	6688	735	5817	695	5588	741
	psychomotorycznego	3030	472	3060	526	2347	398	2202	421
Trwałe uszkodzenia narządu ruchu	2226	257	1927	201	1451	136	1587	221	
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	19329	2455	44757	4664	32908	3508	37255	6117	

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

W tabeli 5.3. przedstawiono dane statystyczne dotyczące osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza rodzinnego w latach 2009 - 2013.

Analizując liczbę zachorowań należy zwrócić uwagę na choroby układu krążenia, które należą do najczęstszych schorzeń w tej grupie wiekowej. W przedstawionym okresie liczba osób, które chorują na choroby układu krążenia zmalała, z 886 513 przypadków w roku 2009 do 845 541 w roku 2013.

Duża liczba pacjentów choruje na schorzenia układu mięśniowo - kostnego i tkanki łącznej – jest to ponad 377 tysięcy osób. W przypadku pozostałych schorzeń również odnotowano wzrost liczby chorych.

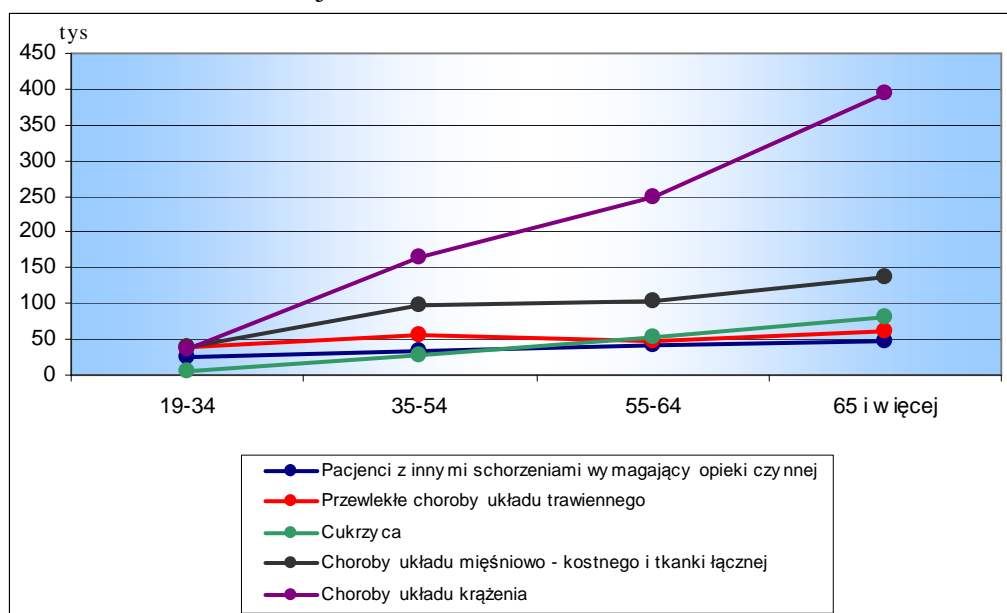
Tabela 5.3. Osoby w wieku 19 lat i więcej pozostających pod opieką lekarza POZ w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Rozpoznanie	Osoby pozostające pod opieką lekarza POZ					Wskaźnik –liczba chorych na 1000 mieszkańców
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Choroby układu krążenia	886513	739763	930186	706954	845541	197,7
w tym:						
przewlekła choroba reumatyczna	19651	14764	20852	12999	15024	3,5
choroba nadciśnieniowa	559464	479561	614565	495426	607405	142
choroby naczyń mózgowych	48348	46721	49688	38157	49129	11,5
niedokrwienna choroba serca	173075	155274	171984	140330	153219	35,8
z poprzedniego wiersza -przebyty zawał serca	32831	27149	28960	24667	23217	5,4
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	129799	117613	123751	98833	112815	26,4
Przewlekłe choroby układu trawiennego	207188	161179	195245	152827	200771	46,9
Choroby układu mięśniowo - kostnego i tkanki łącznej	283609	252808	320581	283512	377488	8,8
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	95794	85309	144046	83622	147435	34,5

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 11

Pośród osób w wieku 19 lat i więcej wraz z wiekiem zwiększa się zachorowalność. W żadnym z badanych schorzeń nie zmniejsza się liczba pacjentów (wykres 5.4.). W związku z tą tendencją należy szczególny nacisk położyć na profilaktykę, przede wszystkim chorób układu krążenia.

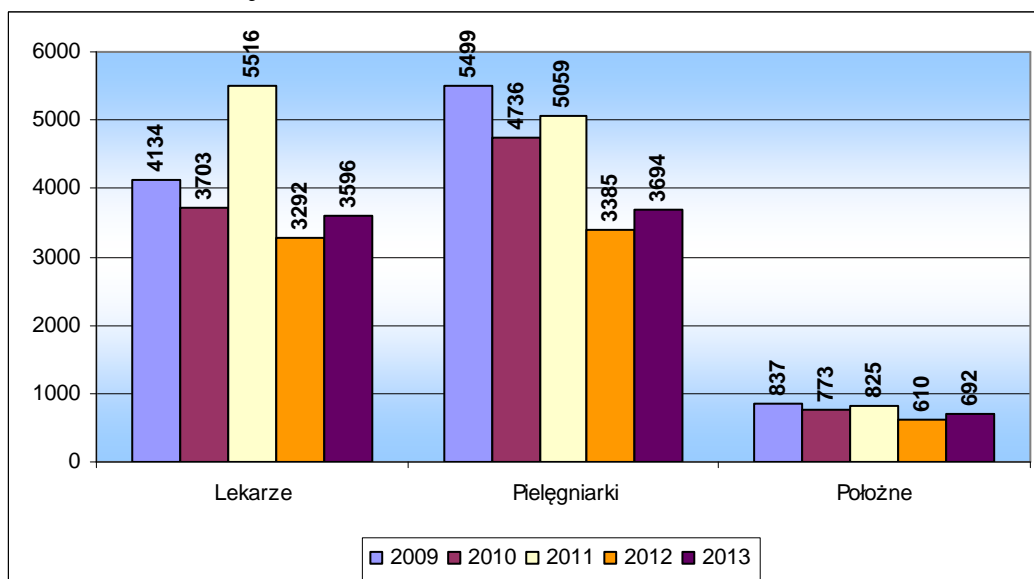
Wykres 5.4. Najczęstsze schorzenia u osób w wieku 19 lat i więcej według grup wiekowych w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 11

Ogólna tendencja w zatrudnieniu w podstawowej opiece zdrowotnej wszystkich grup personelu medycznego jest spadkowa (wykres 5.5.). W roku 2012 widoczny jest wyraźny spadek liczby personelu zatrudnionego w POZ. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt szybko rosnącej liczby pacjentów co oznacza większą ilość chorych przypadających na jednego lekarza czy pielęgniarkę w roku 2013 w stosunku do roku 2009.

Wykres 5.5. Zatrudnienie w podstawowej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 11

Poniżej przedstawiono porady lekarskie oraz wizyty pielęgniarek i położnych w podstawowej opiece zdrowotnej u dzieci w wieku 0-3 lat według powiatów województwa mazowieckiego w roku 2013.

Największy wskaźnik liczby porad lekarskich po raz pierwszy odnotowano w powiatach: sokołowskim, warszawskim zachodnim, piaseczyńskim, wołomińskim i m. Ostrołęce. Najniższy wskaźnik odnotowano w powiatach: siedleckim, zwoleńskim oraz sochaczewskim (wykres 5.6.).

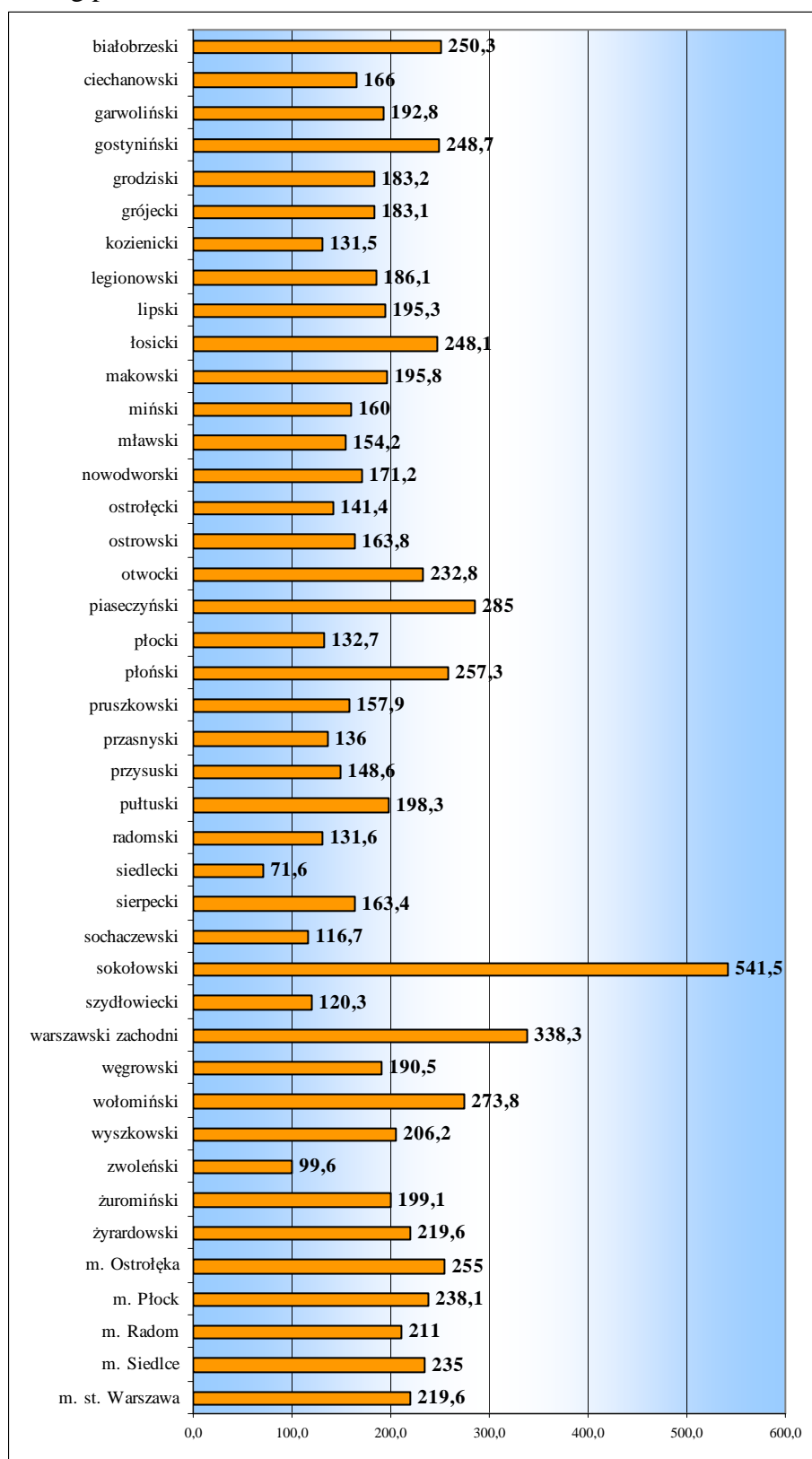
Liczba profilaktycznych wizyt pielęgniarek i położnych po raz kolejny u dzieci do lat 3 była największa w m. Płock oraz powiecie ostrowskim, a najmniejsza w powiecie siedleckim (wykres 5.7.).

Największą liczbę lekarzy zatrudniają: powiat płoński -124 na 100 tys. mieszkańców, m. Płock -121 na 100 tys. mieszkańców, podczas gdy najmniej lekarzy pracuje w powiecie siedleckim - 25 na 100 tys. mieszkańców oraz szydłowskim - 37 na 100 tys. mieszkańców (wykres 5.8.).

W przypadku pielęgniarek duże zatrudnienie wykazują powiaty: żuromiński -157 na 100 tys. mieszkańców, lipski -135 na 100 tys. mieszkańców oraz gostyniński -120 na 100 tys. mieszkańców, a małe powiat siedlecki -35 na 100 tys. mieszkańców i przasnyski -39 na 100 tys. mieszkańców (wykres 5.9.).

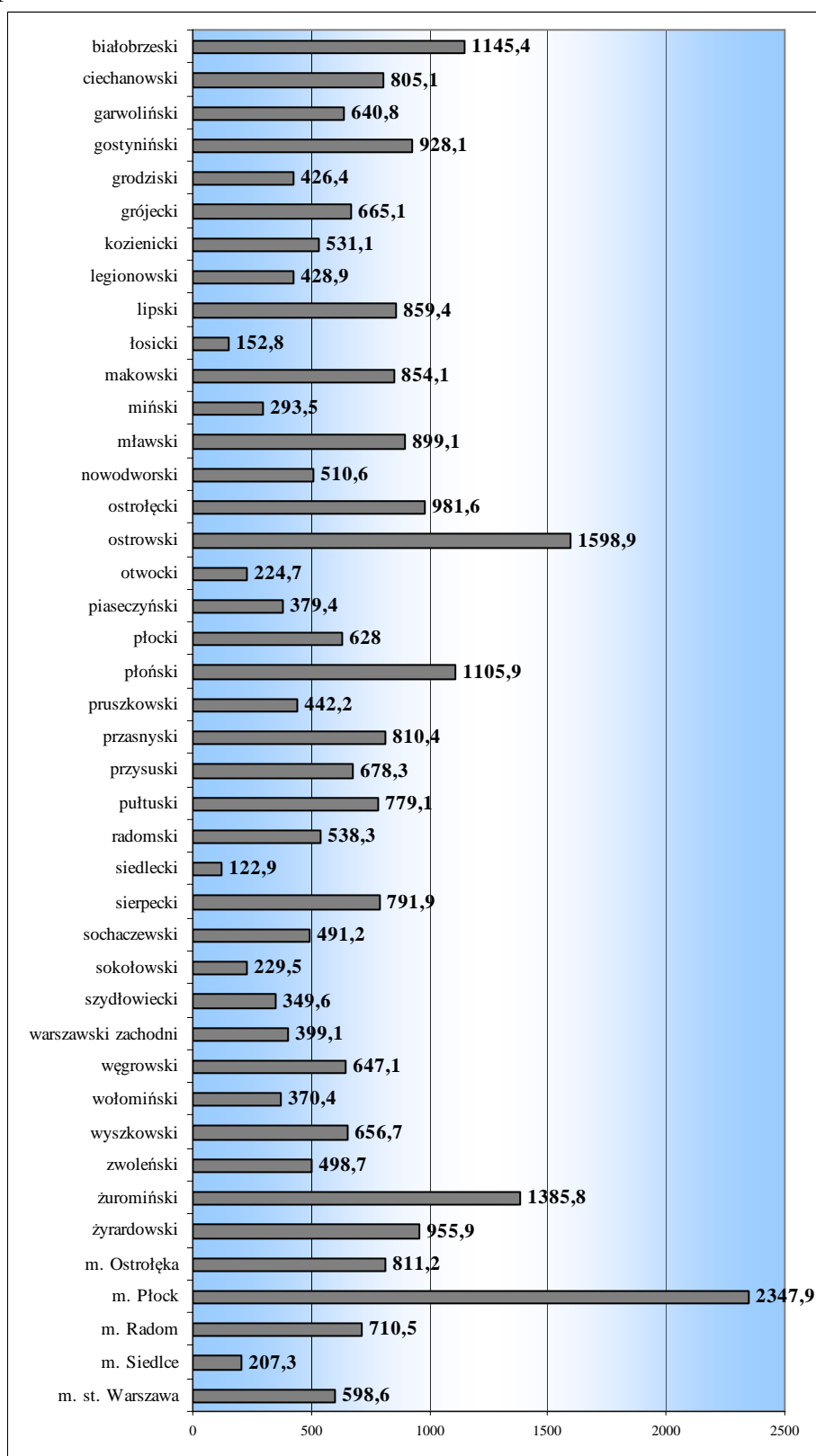
Największy wskaźnik zatrudnienia położnych występuje w powiecie makowskim -56 na 100 tys. kobiet oraz żuromińskim - 54 na 100 tys. kobiet. Najmniej położnych pracuje w powiecie wyszkowskim - 5 na 100 tys. kobiet.

Wykres 5.6. Porady lekarskie udzielone dzieciom do lat 3 przez lekarzy po raz pierwszy według powiatów w 2013 r. - wskaźnik na 1000 mieszkańców w wieku.

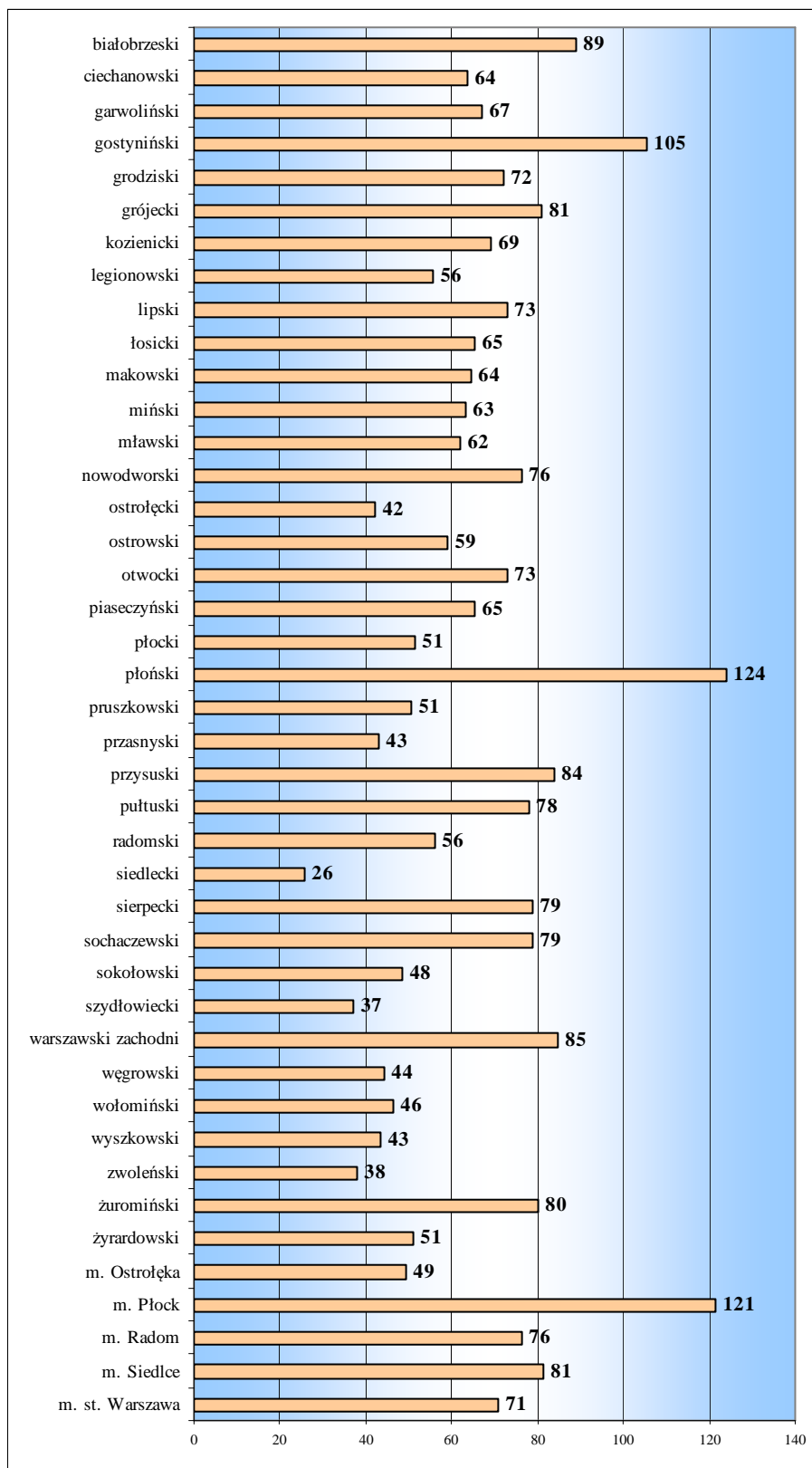
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

Wykres 5.7. Wizyty pielęgniarek i położnych u dzieci do lat 3 po raz kolejny według powiatów w 2013 r. - wskaźnik na 1000 mieszkańców w wieku 0 - 3 lat.

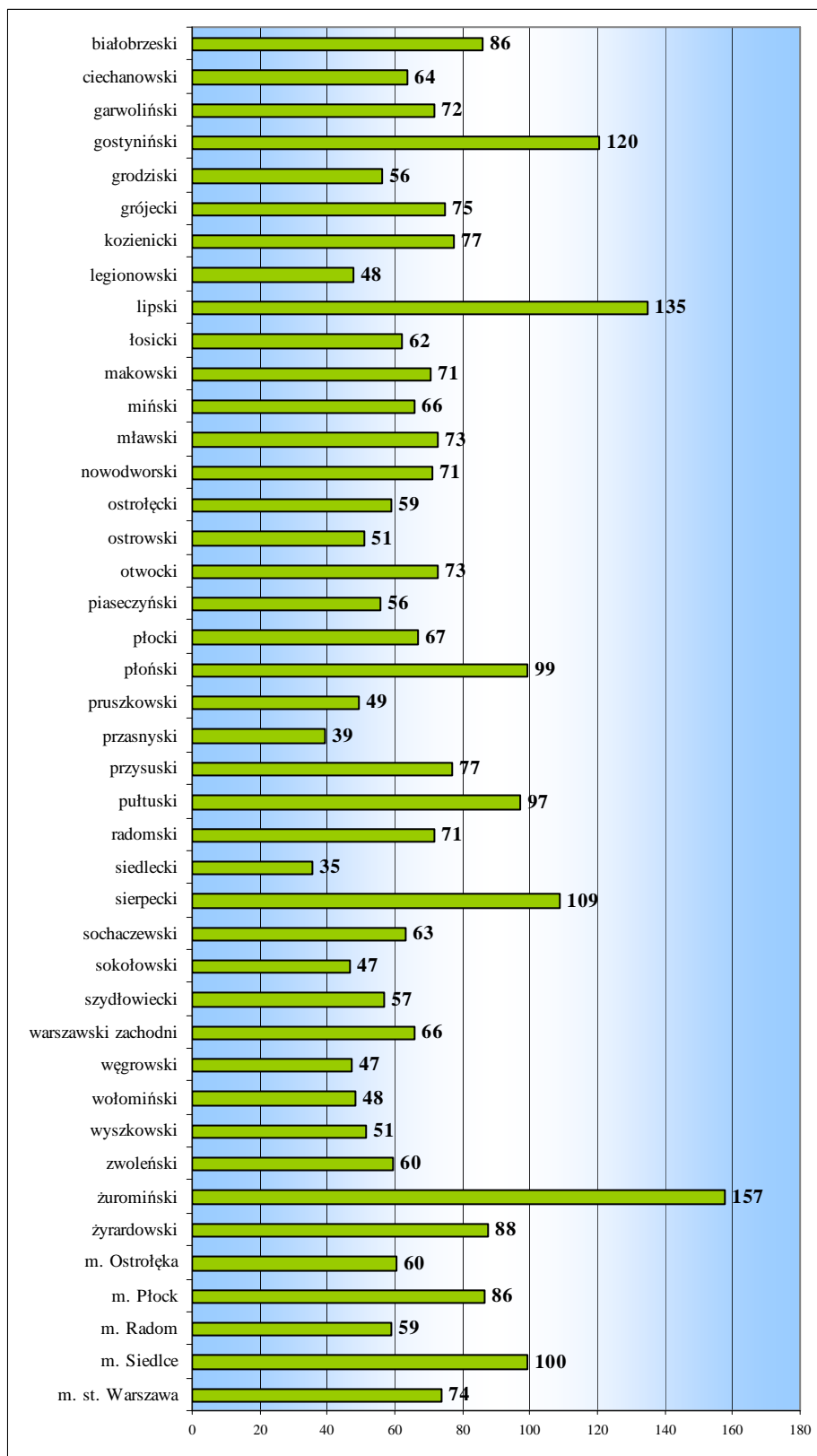
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

Wykres 5.8. Liczba lekarzy zatrudnionych w POZ według powiatów w 2013 r. (na 100 tys. mieszkańców).

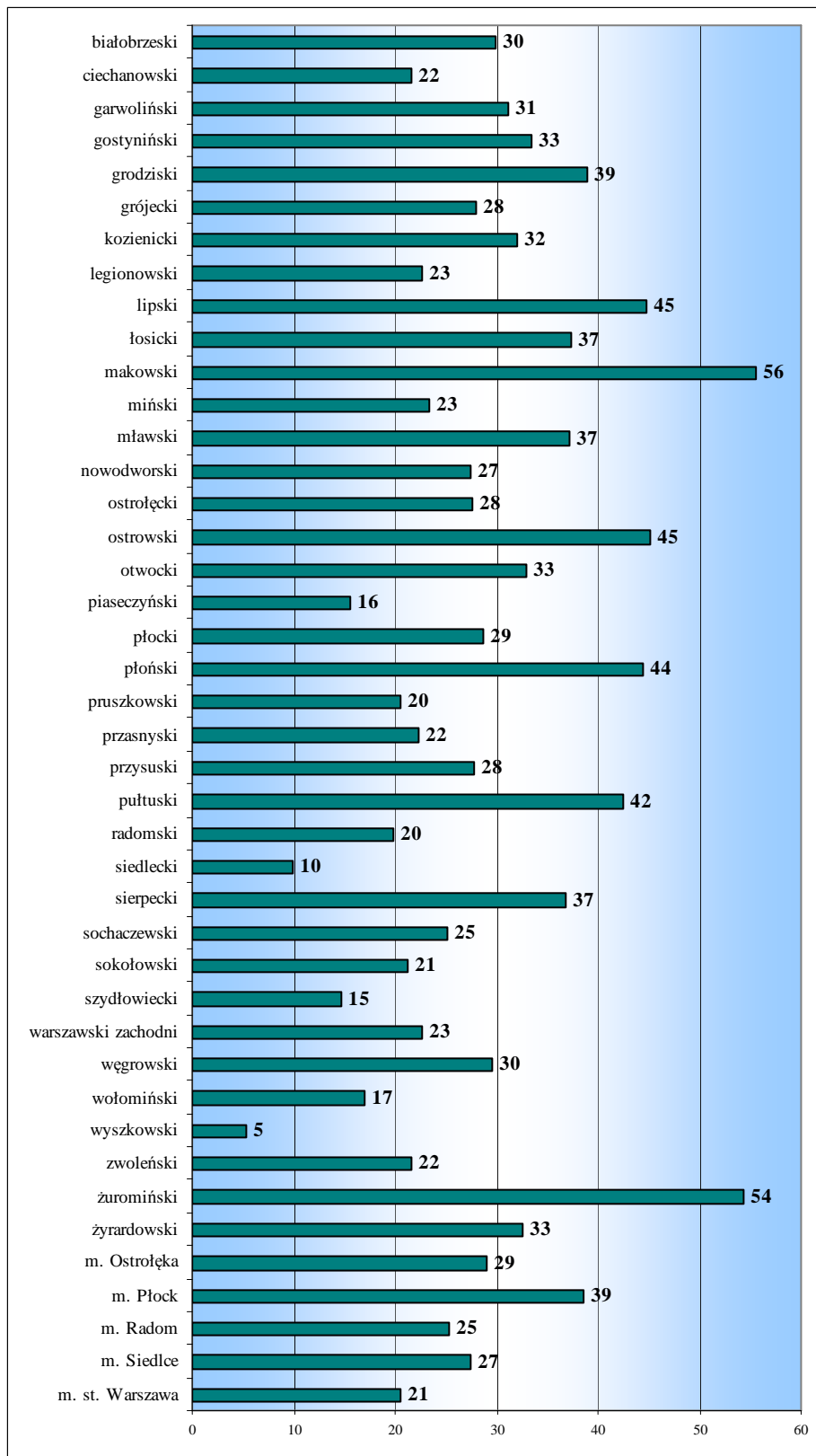
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

Wykres 5.9. Liczba pielęgniarek zatrudnionych w POZ według powiatów w 2013 r. (na 100 tys. mieszkańców).

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

Wykres 5.10. Liczba położnych zatrudnionych w POZ według powiatów w 2013 r. (na 100 tys. kobiet).

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 11

5.2 Opieka zdrowotna w placówkach oświatowo – wychowawczych – wybrane elementy

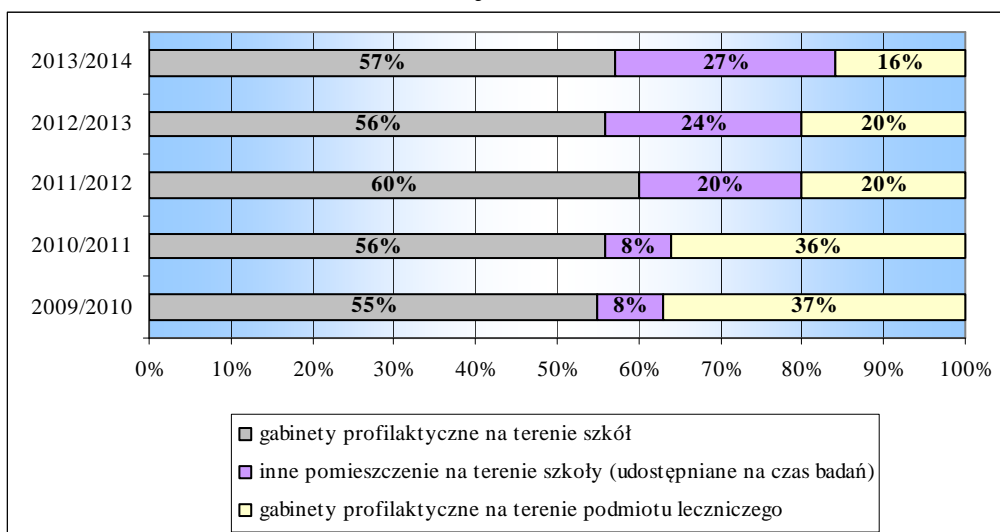
Wybrane elementy opieki zdrowotnej w placówkach oświatowo-wychowawczych w województwie mazowieckim opracowano na podstawie danych gromadzonych przez Wydział Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na drukach formularza MZ – 06, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2012 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2013 (Dz. U. z 2012 r. 1391). W roku szkolnym 2013/2014 zakres i organizację opieki regulowało Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1113), Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 139, poz. 1139, z późn. zm.) oraz przepisy Narodowego Funduszu Zdrowia, który kontraktuje i finansuje świadczenia z zakresu medycyny szkolnej (umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu medycyny szkolnej obejmuje dzieci i młodzież szkolną od klasy „0” do ostatniej klasy szkoły ponadgimnazjalnej).

Świadczenia pielęgniarstwa szkolnego w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej realizowane na terenie szkoły:

- wykonanie i interpretowanie testów przesiewowych, kierowanie postępowaniem poprzemiesiewowym,
- czynne poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi,
- sprawowanie czynnej opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością oraz realizacja zabiegów i procedur medycznych koniecznych do wykonania u uczniów w trakcie pobytu w szkole (zlecenie lekarza),
- udzielanie pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów itp.
- prowadzenie u uczniów szkół podstawowych grupowej profilaktyki fluorkowej,
- udział w planowaniu, realizacji i ocenie edukacji zdrowotnej.

W województwie mazowieckim w analizowanym okresie ponad połowa placówek oświatowo - wychowawczych posiadała profilaktyczny gabinet pielęgniarstwa na terenie szkoły, pozostałe gabinety funkcjonowały w pomieszczeniach szkolnych udostępnianych jedynie na czas badań i w podmiotach leczniczych.(wykres 5.11.).

Wykres 5.11. Gabinety profilaktyczne na terenie województwa mazowieckiego w latach 2009/2010 - 2013/2014 wg miejsca funkcjonowania.

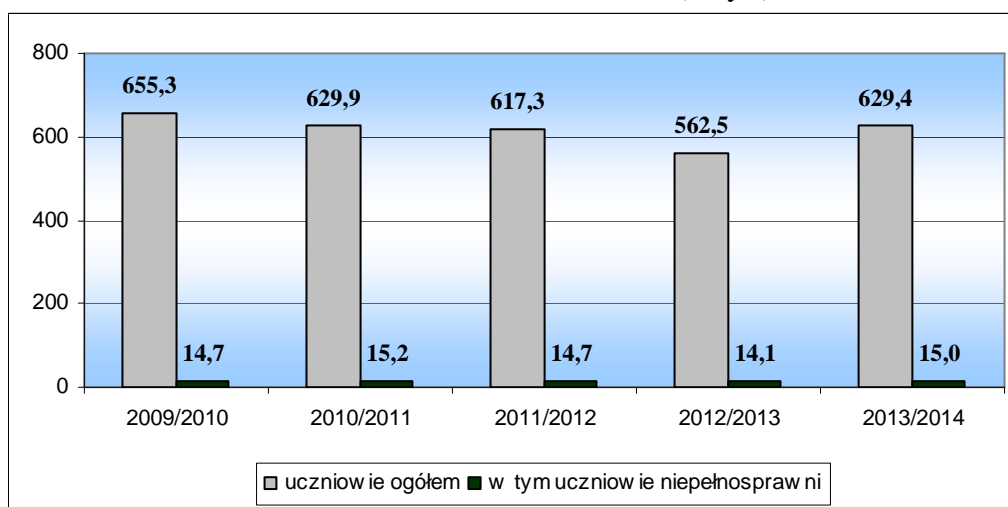

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Na terenie województwa mazowieckiego liczba dzieci i młodzieży objętej profilaktyką zdrowotną w roku szkolnym 2013/2014 wyniosła 629 437, w tym 8 340 to uczniowie szkół specjalnych. Liczba uczniów objętych opieką w miastach wynosiła 443 241, z czego 6 675 to uczniowie szkół specjalnych. Na wsiach było 186196 uczniów, w tym 1 665 wychowanków szkół specjalnych.

Na wykresie 5.12. przedstawiono liczbę uczniów w województwie mazowieckim z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności stanowią średnio ok. 2,4% zbiorowości uczniów wszystkich typów szkół znajdujących się w województwie mazowieckim. Odsetek ten z niewielkimi wahaniami utrzymuje się od roku szkolnego 2010/2011.

Wykres 5.12. Liczba uczniów w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014 (w tys.).

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Tabela 5.6. Zakres opieki realizowany w szkole przez pielęgniarkę/higienistkę szkolną i lekarza rodzinnego.

Wyszczególnienie	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba porad
Profilaktyka fluorkowa metodą nadzorowanego szczotkowania zębów	1 468	275 572	
Udział pielęgniarki w realizacji szkolnego programu edukacji zdrowotnej	2 388	477 982	
Liczba udzielonych porad w ramach opieki czynnej		139 596	297 566
Liczba udzielonych porad w przypadku nagłych zachorowań		319 902	751 854

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Świadczenia pielęgniarki obejmują m.in. przeprowadzenie w szkołach podstawowych (klasy I-VI) grupowej profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego szczotkowania zębów preparatami fluorkowymi wśród uczniów zamieszkujących obszary gdzie poziom fluorków w wodzie pitnej nie przekracza 1mg/l.

W roku szkolnym 2013/2014 spośród 330 976 dzieci uczęszczających do 1 424 szkół podstawowych grupową profilaktyką fluorkową metodą nadzorowanego szczotkowania zębów objęto 269 363 (81.4%) w 1 372 (96,3%) szkołach podstawowych i 3 830 uczniów w 33 szkołach gimnazjalnych (2,4% uczniów; 3,4% szkół). Szkoły specjalne również prowadzą fluoryzację, jednak ze względu na ich specyfikę trudno określić wiek świadczeniobiorców. W 63 szkołach metodą fluorkową objęto 2 379 uczniów.

Łącznie na terenie województwa mazowieckiego w roku szkolnym 2013/2014 profilaktyką fluorkową objęto 275 572 uczniów z 1 468 szkół.

Tabela 5.7. Wykonanie programu fluoryzacji w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014.

rok szkolny	typ szkoły	liczba uczniów			liczba szkół		
		podlegających	objęci	%	podlegających	objętych	%
2009/2010	szkoła podstawowa	312 986	260 710	83,3	1544	1450	93,9
	szkoła specjalna	8 837	2 270	25,7	159	62	39
2010/2011	szkoła podstawowa	308 086	257 886	83,7	1486	1421	95,6
	szkoła specjalna	8 720	2 504	28,7	165	59	35,8
2011/2012	szkoła podstawowa	308 973	256 507	83	1412	1368	96,9
	szkoła specjalna	8 300	2 024	24,4	161	56	34,8
2012/2013	szkoła podstawowa	324 517	268 107	82,6	1448	1400	96,7
	szkoła specjalna	8 270	2 126	25,7	150	61	40,7
2013/2014	szkoła podstawowa	330 976	269 363	81,4	1424	1372	96,3
	szkoła specjalna	8 138	2 379	29,2	160	63	39,4

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

W roku szkolnym 2013/2014 w programie edukacji zdrowotnej, realizowanym przez pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania uczestniczyło 477 982 (o 3,2% więcej niż w poprzednim roku szkolnym) uczniów w 2 388 szkołach wszystkich typów (o 2,3% więcej niż w roku szkolnym 2012/2013).

Tabela 5.8. Realizacja programów zdrowotnych przez pielęgniarki szkolne w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 - 2013/2014.

rok szkolny	liczba uczniów			liczba szkół		
	ogółem	objętych programami edukacji zdrowotnej	%	ogółem	objętych programami edukacji zdrowotnej	%
2009/2010	655 302	484 263	73,9	3 201	2 444	76,4
2010/2011	629 893	458 218	72,7	3 127	2 342	74,9
2011/2012	617 301	459 394	74,4	2 975	2 294	77,1
2012/2013	629 944	463 118	73,5	3 044	2 334	76,7
2013/2014	629 437	477 982	75,9	2 991	2 388	79,8

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Ze względu na konieczność wspierania ucznia przewlekle chorego w realizacji obowiązku szkolnego, pielęgniarka szkolna sprawuje czynną opiekę nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnymi oraz realizuje (wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego oraz w porozumieniu z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń) zabiegi i procedury medyczne konieczne do wykonywania w trakcie pobytu ucznia w szkole.

Z danych uzyskanych z formularzy sprawozdawczych wynika, iż w roku szkolnym 2013/2014 pielęgniarki szkolne sprawowały czynną opiekę nad 139 596 uczniami i udzieliły 297 566 porad w ramach opieki czynnej. Odsetek uczniów zakwalifikowanych do opieki czynnej wyniósł 22,2% i był nieco niższy niż w roku poprzednim.

Tabela 5.9. Liczba uczniów i liczba porad w ramach opieki czynnej w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 - 2013/2014.

rok szkolny	liczba uczniów			
	ogółem	objętych opieką czynną	liczba porad	%
2011/2012	617 301	126 386	287 110	20,50%
2012/2013	629 944	154 670	301 258	24,60%
2013/2014	629 437	139 596	297 566	22,20%

Zródło: Sprawozdanie MZ – 06

W razie wypadku, urazu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia powodującego zagrożenie życia pielęgniarka/higienistka udziela porady dziecku, które zgłosiło się do pielęgniarki szkolnej w przypadku nagłym.

W roku szkolnym 2013/2014 pielęgniarki szkolne objęły opieką w przypadku nagłego zachorowania 319 902 uczniów, co stanowi 50,8% uczniów wszystkich typów szkół w województwie mazowieckim i udzieliły tym uczniom 751 854 porad.

Tabela 5.10. Liczba uczniów, którzy zgłosili się po poradę do gabinetu profilaktycznego i udzielonych tym uczniom porad w przypadku nagłych zachorowań w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 - 2013/2014.

rok szkolny	ogółem	liczba uczniów, którym udzielono porady w nagłych zachorowaniach	liczba porad	%
2011/2012	617 301	311 862	708 364	50,5
2012/2013	629 944	326 292	788 343	51,8
2013/2014	629 437	319 902	751 854	50,8

Zródło: Sprawozdanie MZ – 06

Testy przesiewowe wykonywane są uczniom podlegającym profilaktycznym badaniom lekarskim typu „Bilans zdrowia” w wieku 6/7, 10, 12,13,16,18 – lat. Zgodnie z pytaniem zawartym w formularzu MZ-06, w poniższej analizie wykazane są badania przesiewowe wykonane wyłącznie na terenie szkoły.

Odsetek uczniów, u których wykonano testy przesiewowe w roku szkolnym 2013/2014 był wysoki, zarówno w mieście jak i na wsi i wyniósł w całym województwie

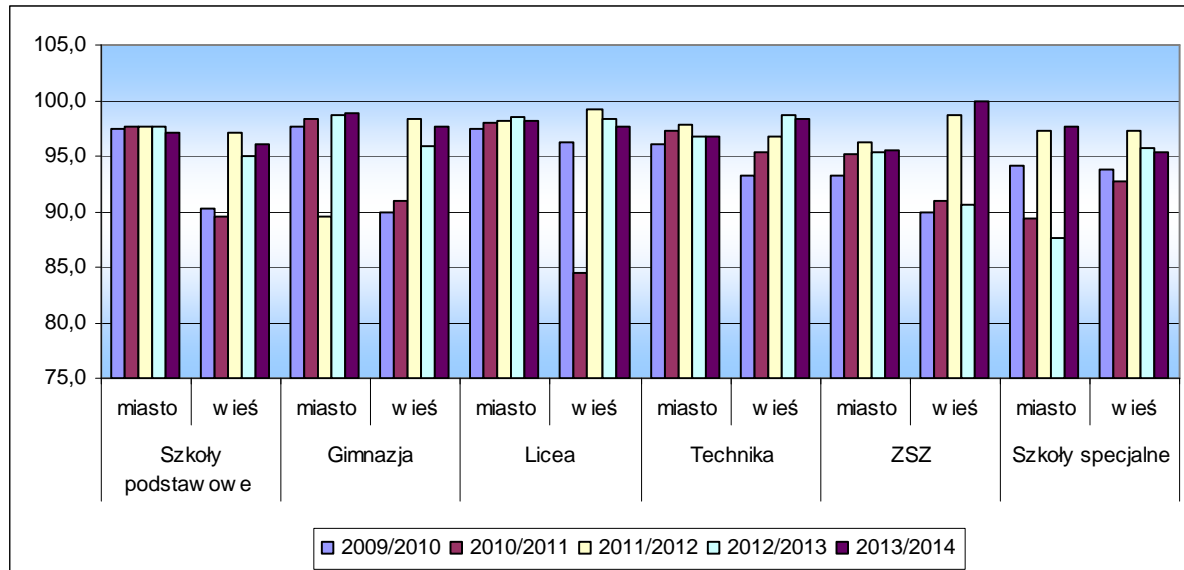
mazowieckim ponad 95% (tabela 5.11.). Był on podobne we wszystkich typach szkół, w tym także w szkołach specjalnych (wykres 5.13.). W porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym odsetek uczniów, u których wykonano testy przesiewowe wzrósł o kilka punktów procentowych (od 1 do 8%). Procent uczniów niezbadanych wynosił 2,71 w roku szkolnym 2013/2014 i był niższy o 1,9% niż w roku szkolnym 2009/2010.

Tabela 5.11. Wykonanie testów przesiewowych w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014.

rok szkolny	liczba uczniów (testy przesiewowe wykonane wyłącznie na terenie szkoły)				
	podlegających testom przesiewowym	zbadanych	niezbadanych	% zbadanych	% niezbadanych
2009/2010	312 741	298 333	14 408	95,39	4,61
2010/2011	293 027	280 211	12 816	95,63	4,37
2011/2012	272 769	266 991	5 778	97,88	2,12
2012/2013	271 060	263 249	7 811	97,12	2,88
2013/2014	261 941	254 853	7 088	97,29	2,71

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Wykres 5.13. Wykonanie testów przesiewowych w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014 (%).

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Po wykonaniu testów przesiewowych uczniowie są kierowani przez pielęgniarkę szkolną na badania bilansowe do lekarza POZ. Profilaktyczne badania lekarskie przeprowadzane są wśród uczniów w klasach:

- klasa 0 (6,7 lat),

- klasa III szkoły podstawowej (10 lat),
- klasa I gimnazjum (12,13 lat),
- klasa I szkoły ponadgimnazjalnej (16 lat),
- ostatnia klasa szkoły ponadgimnazjalnej.

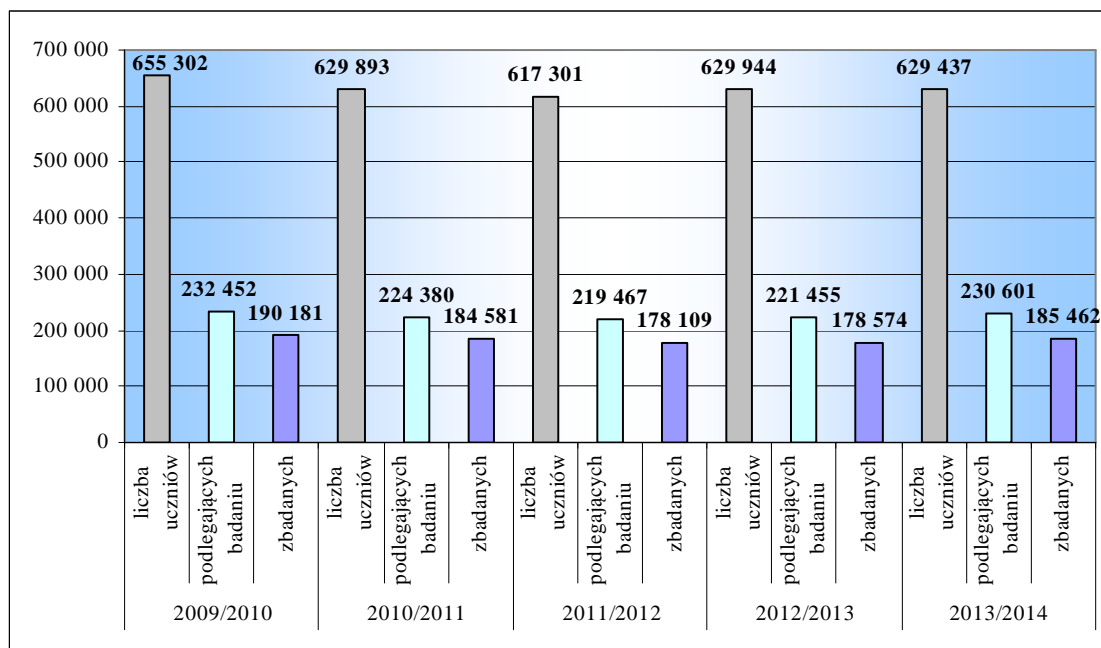
W roku szkolnym 2013/2014 profilaktyczne badania wykonano u ponad 80% uczniów klas „0” i III szkół podstawowych, I klas gimnazjów, I i III klas technikum na wsi oraz wśród uczniów liceów na wsi. Najmniejszy odsetek zbadanych dotyczył uczniów zasadniczych szkół zawodowych w mieście i na wsi (odpowiednio 67,5% i 64,8%). W porównaniu z rokiem szkolnym 2009/2010 odsetek zbadanych uczniów we wszystkich grupach wiekowych był niższy o kilka punktów procentowych. Odsetek uczniów szkół specjalnych objętych profilaktycznym badaniem lekarskim był wyższy w placówkach wiejskich. Odsetek uczniów „niezbadanych” wynosił 19,57 w roku szkolnym 2013/2014 i był wyższy o 1,34 niż w roku szkolnym 2009/2010.

Tabela 5.12. Liczba i odsetek uczniów wszystkich typów szkół, u których wykonano profilaktyczne badania lekarskie w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014.

rok szkolny	liczba uczniów				
	podlegających testom przesiewowym	zbadanych	niezbadanych	% zbadanych	% niezbadanych
2009/2010	232 452	190 081	42 371	81,77	18,23
2010/2011	224 380	184 581	39 799	82,26	17,74
2011/2012	219 467	178 109	41 358	81,15	18,85
2012/2013	221 455	178 574	42 881	81,64	19,34
2013/2014	230 601	185 462	45 139	80,43	19,57

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

Wykres 5.14. Liczba profilaktycznych badań lekarskich w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014.

Źródło: Sprawozdanie MZ – 06

6. Specjalistyczna opieka zdrowotna

6.1. Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna

Oceniając funkcjonowanie ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej dokonano analizy zakontraktowanych oraz wykonanych punktów NFZ. W województwie mazowieckim w roku 2013 na porady specjalistyczne zakontraktowano 219 545 485 punktów NFZ, wykonano prawie 16 mln. punktów więcej. W porównaniu do 2012 roku liczba zakontraktowanych punktów przeznaczonych na porady specjalistyczne zwiększyła się o 1,6%, zaś wykonanych zwiększyła się o 0,5%.

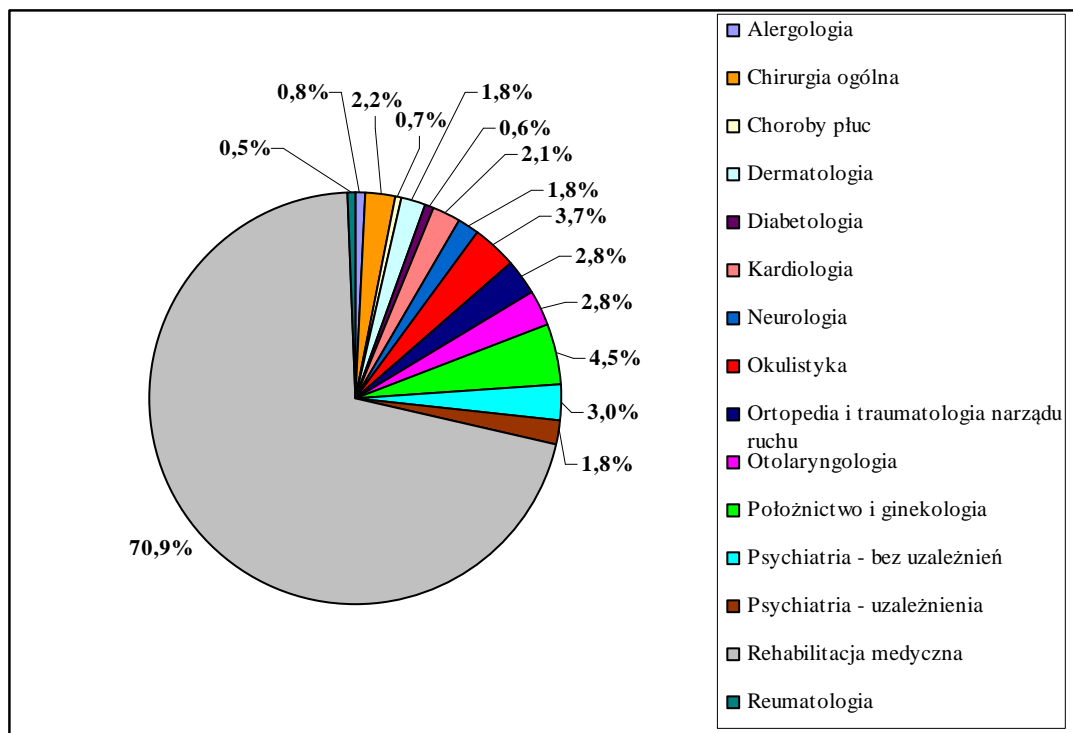
Tabela 6.1. Liczba zakontraktowanych oraz wykonanych punktów według specjalności w województwie mazowieckim w roku 2013.

Specjalizacja	Punkty zakontraktowane	Punkty wykonane
Alergologia	1 844 140	1 853 286
Chirurgia ogólna	4 762 885	4 821 614
Choroby płuc	1 646 021	1 668 426
Dermatologia	3 942 986	4 079 847
Diabetologia	1 384 956	1 422 198
Kardiologia	4 649 343	4 777 234
Neurologia	3 870 521	3 942 898
Okulistyka	8 090 739	8 416 561
Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	6 190 911	6 316 111
Otolaryngologia	6 093 363	6 279 977
Położnictwo i ginekologia	9 919 436	9 732 091
Psychiatria - bez uzależnień	6 492 361	6 479 350
Psychiatria - uzależnienia	3 931 579	3 932 348
Rehabilitacja medyczna	155 592 544	170 588 644
Reumatologia	1 133 700	1 156 562

Źródło: Mazowiecki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

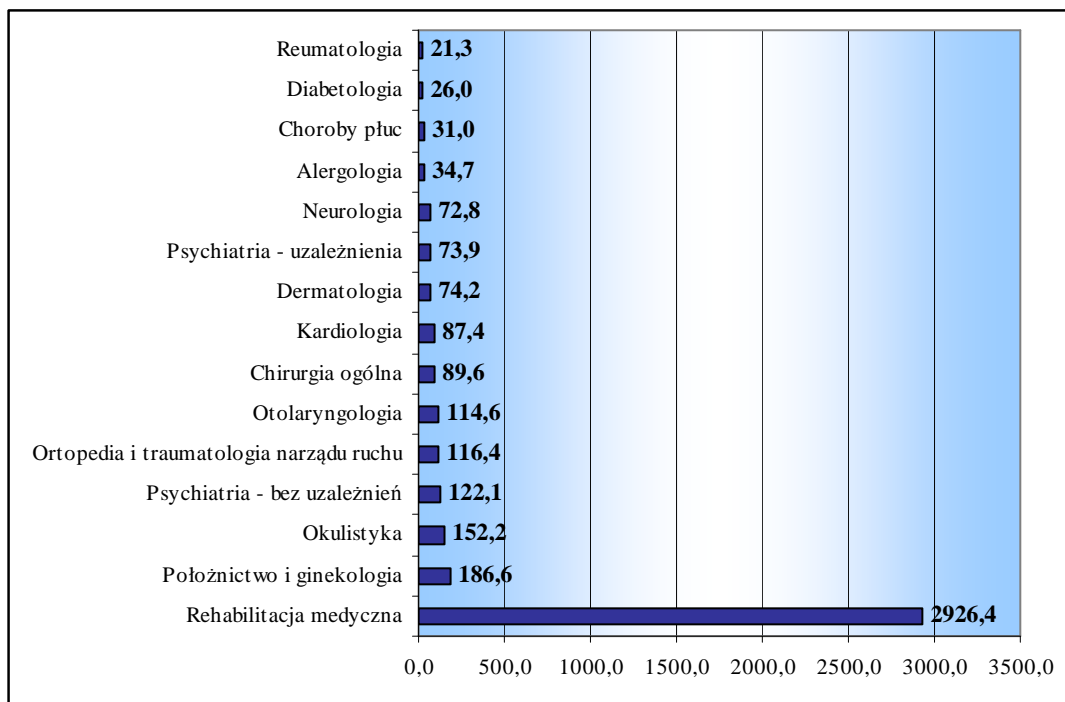
Liczba zakontraktowanych punktów NFZ w roku 2013 była największa w specjalności rehabilitacja medyczna - 155 592 544, co stanowi 70,9% wszystkich zakontraktowanych punktów. Na drugim miejscu pod względem zakontraktowanych punktów znalazła się specjalność położnictwo i ginekologia – 4,5% wszystkich zakontraktowanych punktów. Najmniejsza ilość punktów (poniżej 1% całości) została zakontraktowana w specjalnościach: alergologia, choroby płuc, diabetologia oraz reumatologia. Procentowy podział zakontraktowanych punktów przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6.1. Zakontraktowane punkty NFZ według podstawowych specjalności w roku 2013- ujęcie procentowe.

Źródło: Mazowiecki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

Wykres 6.2. Zakontraktowane punkty według podstawowych specjalności na 100 mieszkańców województwa mazowieckiego.

Źródło: Mazowiecki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

6.2. Badania cytodiagnostyczne

Badania cytodiagnostyczne są ważnym elementem profilaktyki nowotworowej kobiet. W roku 2009 liczba badań wyniosła 12 334 na 100 tys. kobiet. W roku 2010 liczba badań na 100 tys. kobiet zmniejszyła się do 11 729. W roku 2011 liczba zbadanych kobiet na 100 tys. wyniosła 10 268. W roku 2012 liczba badań na 100 tys. kobiet ponownie zmniejszyła się do 9 854. W roku 2013 liczba zbadanych kobiet wzrosła do 10 919 na 100 tys. kobiet.

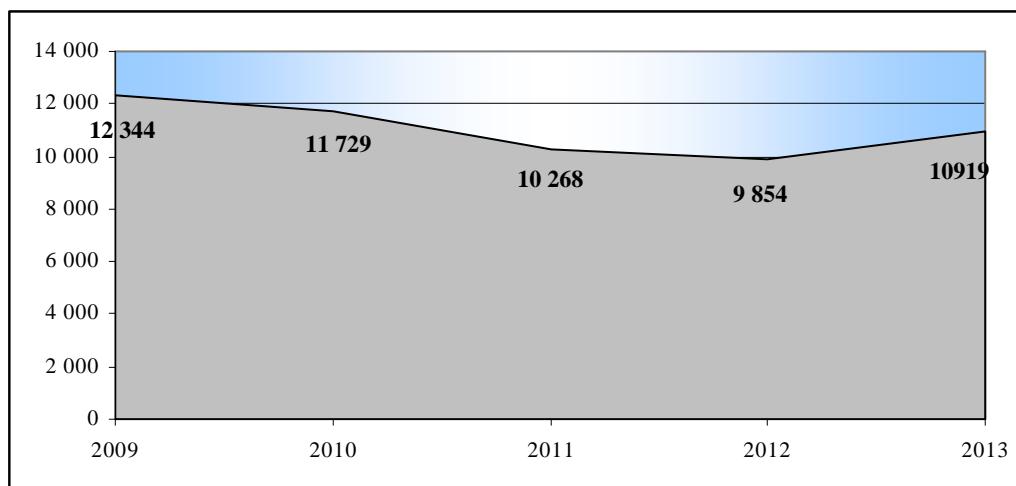
Poniżej przedstawiono dane dotyczące badań cytodiagnostycznych i cytohormonalnych w latach 2009 - 2013 w województwie mazowieckim. Duża liczba wykonanych badań związana jest z wprowadzeniem w życie ogólnopolskiego programu profilaktyki raka szyjki macicy (wykres 6.3)

Tabela 6.2. Badania cytodiagnostyczne w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
kobiety zbadane cytologicznie	335 670	320148	282982	272484	302796
Liczba badań na 100 tys. kobiet	12 344	11 729	10 268	9 854	10919
kobiety zbadane cytohormonalnie	2 734	1763	3382	1575	4788

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 12

Wykres 6.3. Badania cytodiagnostyczne – liczba badań na 100 tys. kobiet w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 12

7. Stacjonarna opieka zdrowotna

7.1. Wybrane aspekty dotyczące publicznej i niepublicznej opieki stacjonarnej

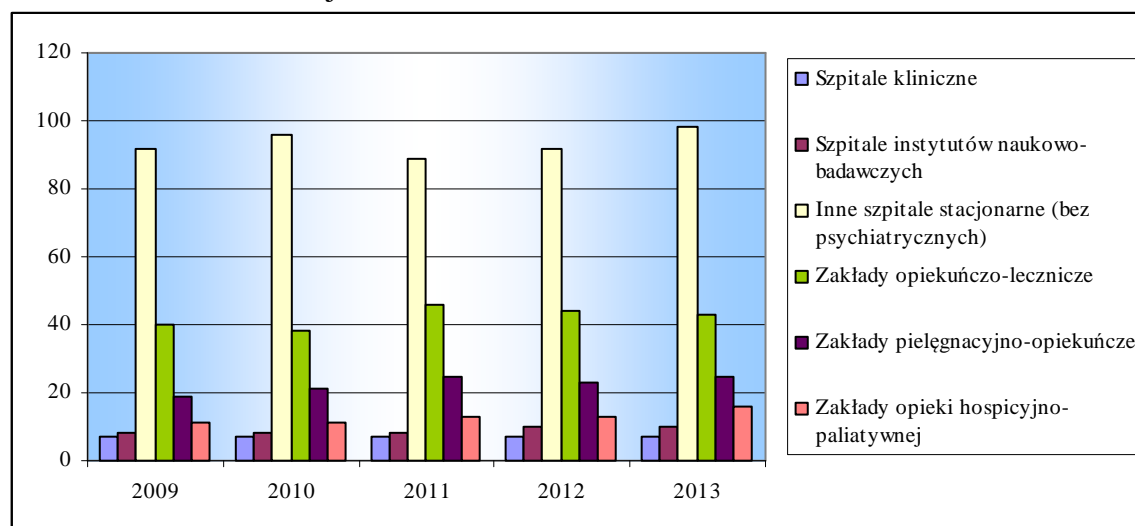
W roku 2013 na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 199 zakładów niepsychiatrycznej publicznej i niepublicznej stacjonarnej opieki zdrowotnej, w tym prawie połowę (49,2%) stanowiły szpitale stacjonarne (bez psychiatrycznych). Na przestrzeni lat 2009 - 2013 wzrosła ogólna liczba zakładów, jedynie liczba szpitali klinicznych pozostała bez zmian (tabela 7.1. i wykres 7.1.).

Tabela 7.1. Kategorie zakładów w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Kategoria jednostki	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	177	181	188	189	199
Szpitale kliniczne	7	7	7	7	7
Szpitale instytutów naukowo-badawczych	8	8	8	10	10
Inne szpitale stacjonarne (bez psychiatrycznych)	92	96	89	92	98
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	40	38	46	44	43
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	19	21	25	23	25
Zakłady opieki hospicyjno-paliatywnej	11	11	13	13	16

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29, MZ-29A

Wykres 7.1. Struktura zakładów w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29, MZ-29A

Poniżej przedstawiono dane dotyczące personelu zatrudnionego w zakładach stacjonarnej niepsychiatrycznej opieki zdrowotnej (tabela 7.2. i wykres 7.2). W roku 2013, podobnie jak w latach poprzednich, największą grupę zawodową stanowiły pielęgniarki 37,4%, następnie lekarze 26,4% i lekarze specjaliści 19,7%. W latach 2009 - 2013 nastąpił znaczący wzrost liczby zatrudnionego personelu ogółem.

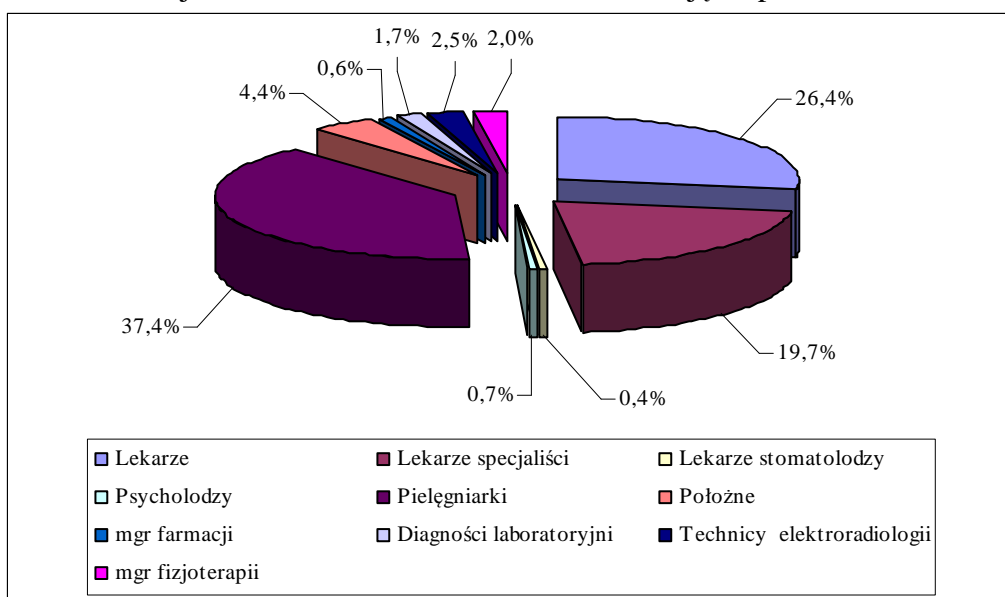
Tabela 7.2. Personel zatrudniony* w stacjonarnej niepsychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2002 – 2012.

Wyszczególnienie		2009	2010	2011	2012	2013
Lekarze		11199	11629	12515	13312	14161
Lekarze specjaliści		7712	8155	9166	9618	10582
specjaliści	Anestezjologodzy	795	871	993	1062	1214
	Chirurdzy ¹	1519	1570	1776	1949	1962
	Innych specjalności zabiegowych ²	1244	1179	1412	1534	1729
	Chorób Zakaźnych	79	86	83	96	107
Lekarze stomatologodzy		240	260	235	220	223
Psychologodzy		238	246	296	315	353
Pielęgniarki		17545	18210	18751	19836	20091
W tym mgr pielęgniarstwa		769	1017	1452	1882	2246
Położne		2150	2221	2287	2347	2365
mgr farmacji		234	233	249	299	323
Diagności laboratoryjni		343	704	871	873	921
Technicy elektroradiologii		1159	1216	1219	1236	1368
mgr fizjoterapii		373	483	692	743	1087

*zatrudnieni na umowę o pracę oraz umowę cywilnoprawną (w osobach). ¹ (chir. ogól. dziec. kl. piers. onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, neurochirurgii, ortopedii i traumatologii). ² otolaryngologii, okulistyki, urologii, położnictwa i ginekologii).

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

Wykres 7.2. Struktura zatrudnionych w stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r. - ujęcie procentowe.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

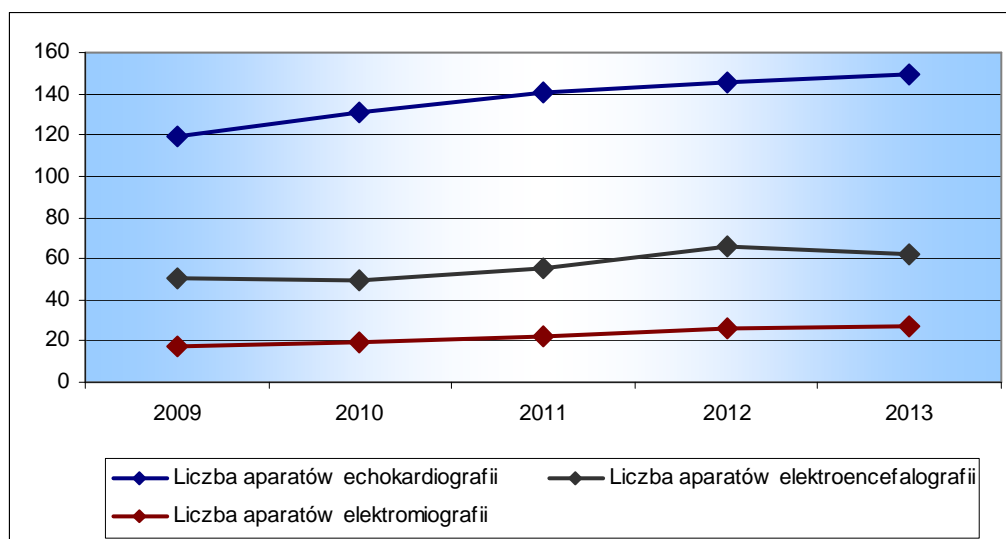
Poniżej przedstawiono dane dotyczące infrastruktury (pracownie diagnostyczne, aparatura) w niepsychiatrycznej opiece stacjonarnej w latach 2009 - 2013 (tabela 7.3. i wykres 7.3). W przedstawionym okresie wzrosła liczba wykonanych badań zarówno w pracowni elektromiografii w warunkach szpitalnych oraz w warunkach ambulatoryjnych. W pracowniach echokardiografii i elektroencefalografii liczba wykonywanych badań była zmienna.

Tabela 7.3. Pracownie diagnostyczne w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Wyszczególnienie		2009	2010	2011	2012	2013
pracownie echokardiografii	Liczba aparatów echokardiografii	119	131	141	145	149
	Wykonane badania dla pacjentów szpitalnych na tych aparatach	117108	111493	120057	114075	124397
	Wykonane badania dla pacjentów ambulatoryjnych	51104	45199	80781	45764	54171
pracownie elektroencefalografii	Liczba aparatów elektroencefalografii	50	49	55	66	62
	Wykonane badania dla pacjentów szpitalnych	14298	15437	14362	18695	17459
	Wykonane badania dla pacjentów ambulatoryjnych	16699	25721	19855	22165	26229
pracownie elektromiografii	Liczba aparatów elektromiografii	17	19	22	26	27
	Wykonane badania dla pacjentów szpitalnych	12839	13185	15160	15758	20474
	Wykonane badania dla pacjentów ambulatoryjnych	20832	24647	25852	25703	26607

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

Wykres 7.3. Liczba aparatury w pracowniach diagnostycznych w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

7.2. Niepsychiatryczna stacjonarna opieka zdrowotna

W tabeli 7.4. przedstawiono wybrane dane dotyczące leczonych w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej. Jak wynika z danych ujętych w tabeli w latach 2009 - 2013 wzrastała liczba leczonych na oddziałach całodobowych (bez ruchu międzyoddziałowego), najwyższy poziom uzyskując w roku 2012 (1 174 579 osób). Liczba zmarłych na oddziałach szpitalnych wzrosła z poziomu 22 677 w roku 2009 do 24 889 w roku 2013. Zjawisko to odzwierciedla odsetek zmarłych w stosunku do leczonych na oddziałach szpitalnych – spadek z poziomu 2,10% w roku 2009 do 2,17% w roku 2013. W badanym okresie liczba leczonych z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych wzrasta (z 0,51% w roku 2009 do 0,79% w roku 2013). Liczba zmarłych z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych jako odsetek leczonych z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych waha się w poszczególnych latach w przedziale od 0,52% do 0,80% ze znacznym wzrostem w roku 2012 do 3,33%.

Zgony kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu w omawianym okresie wahają się w przedziale od 3 w roku 2009 do 0 w roku 2013 (dot. zgonów w szpitalach).

Tabela 7.4. Leczeni i zmarli w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2002 – 2012.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby leczone na oddziałach całodobowych (bez ruchu międzyoddziałowego)	1078409	1037551	1092128	1174579	1147538
Leczeni z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych	5472	5466	6247	8117	9097
Zmarli	22677	23495	23527	24855	24889
w tym z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych	28	40	42	270	73
Zgony kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu	3	2	3	3	0
Zmarli jako odsetek leczonych na oddziałach całodobowych	2,10%	2,30%	2,20%	2,10%	2,17%
Leczeni z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych jako odsetek leczonych ogółem	0,51%	0,53%	0,57%	0,69%	0,79%
Zmarli z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych	0,51%	0,73%	0,67%	3,33%	0,80%

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

7.3. Dializy

W tabeli 7.5. i na wykresach 7.4. i 7.5. przedstawiono dane dotyczące dializ w szpitalach województwa mazowieckiego. W latach 2009 - 2013 liczba stanowisk

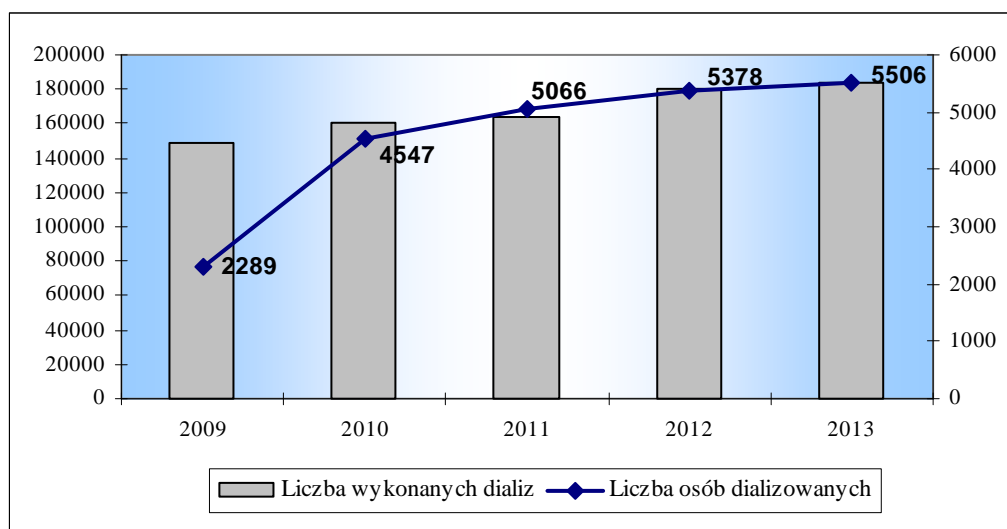
dializacyjnych wahała się w przedziale od 219 do 230. Liczba wykonanych dializ i dializowanych osób systematycznie wzrastała, uzyskując najwyższy poziom w roku 2013. Spada natomiast liczba dializ przypadających na jedną osobę z 65 w roku 2009 do 33 w roku 2013.

Tabela 7.5. Dializy w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba stanowisk dializacyjnych	219	235	239	242	230
Liczba wykonanych dializ	148892	161013	164240	180420	183828
Liczba osób dializowanych	2289	4547	5066	5378	5506
Liczba dializ przypadających na 1 osobę dializowaną	65	35	32	34	33

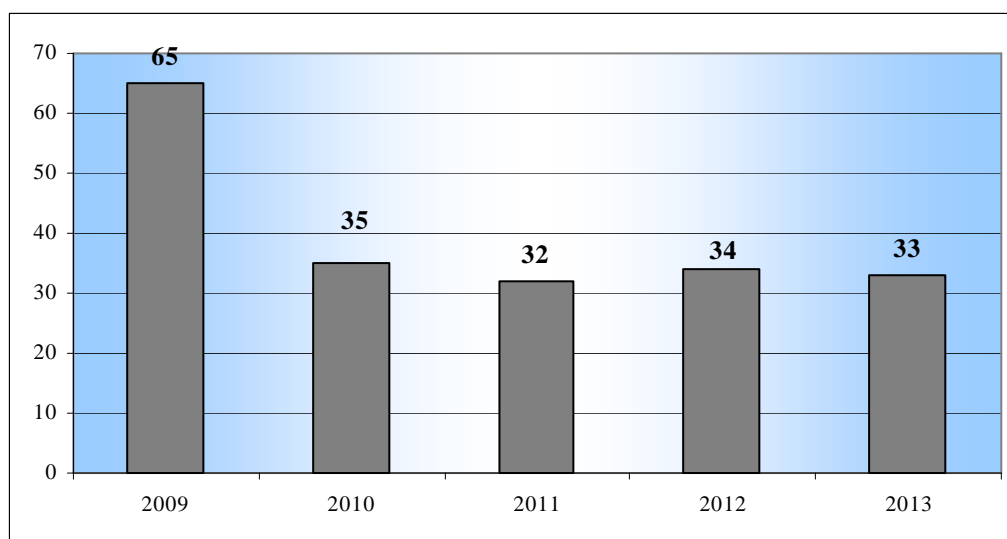
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

Wykres 7.4. Liczba dializ wykonanych w szpitalach w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

Wykres 7.5. Liczba dializ na 1 osobę w szpitalach w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

8. Urodzenia

W tabeli 8.1. przedstawiono dane dotyczące noworodków według masy urodzeniowej w latach 2009 - 2013. Opracowanie nie uwzględnia urodzeń o masie urodzeniowej do 499 gramów. Analizując liczbę noworodków martwo urodzonych zauważa się jej różnorodność w poszczególnych latach od najniższej 161 w roku 2013, do najwyższej 236 w roku 2009. Różnie kształtuje się liczba noworodków zmarłych do 6 doby życia w poszczególnych latach. Najwięcej noworodków zmarło w roku 2013 - 159, najmniej w roku 2011 - 107. Porównując lata 2009 i 2013, liczba zmarłych noworodków do 6 doby życia wzrosła. Natomiast od roku 2009 maleje liczba noworodków żywo urodzonych z 60 639 w roku 2009 do 56 793 w roku 2013.

Tabela 8.1. Noworodki według masy urodzeniowej w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

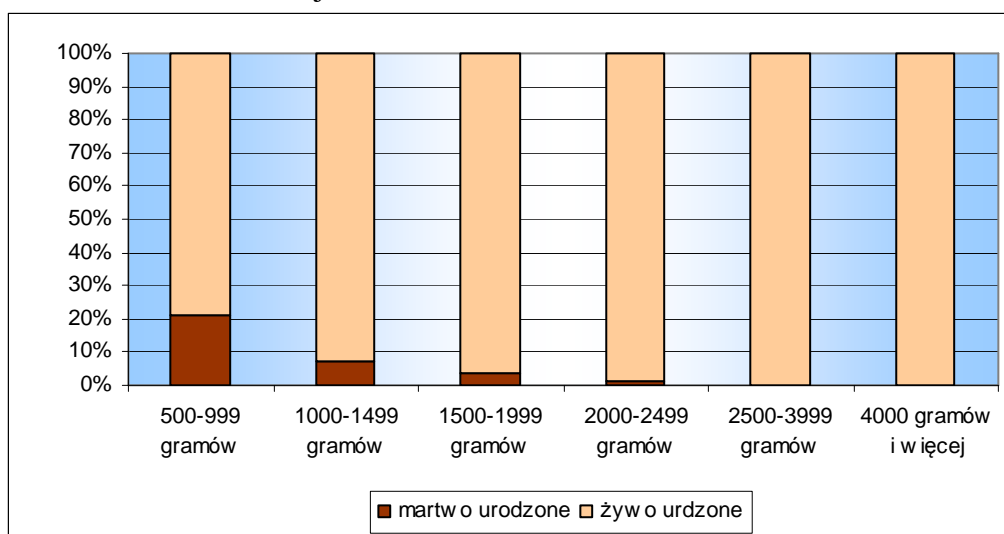
Wyszczególnienie	Waga	2009	2010	2011	2012	2013
Noworodki martwo urodzone	500-999 gramów	96	72	73	77	55
	1000-1499 gramów	43	23	41	29	25
	1500-1999 gramów	23	29	27	22	23
	2000-2499 gramów	22	28	25	15	20
	2500-3999 gramów	44	56	53	62	33
	4000 gramów i więcej	8	12	2	7	5
	Łącznie		236	220	221	212
Zmarłe noworodki do 6 doby życia	500-999 gramów	76	65	49	73	60
	1000-1499 gramów	19	16	20	18	14
	1500-1999 gramów	18	14	8	20	10
	2000-2499 gramów	15	28	12	12	22
	2500-3999 gramów	15	23	18	24	52
	4000 gramów i więcej	0	2	0	0	1
	Łącznie		143	148	107	147
Noworodki żywo urodzone	500-999 gramów	266	211	199	200	203
	1000-1499 gramów	305	307	279	328	308
	1500-1999 gramów	647	623	653	648	596
	2000-2499 gramów	2075	1993	1885	1926	1986
	2500-3999 gramów	49918	50159	47406	48001	46994
	4000 gramów i więcej	7428	7760	7380	8041	6706
	Łącznie		60639	61053	57802	59144

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

Wykres 8.1. przedstawia procentowy udział noworodków żywo i martwo urodzonych według masy urodzeniowej w 2013 roku. Najwięcej noworodków martwo urodzonych obserwuje się przy najniższej badanej masie urodzeniowej (w przedziale 500 - 999 gramów). Im wyższa masa urodzeniowa, tym mniejszy odsetek noworodków martwo urodzonych. Przy masie urodzeniowej ponad 4000 gramów, odsetek noworodków martwo urodzonych spada do wartości 0,1%.

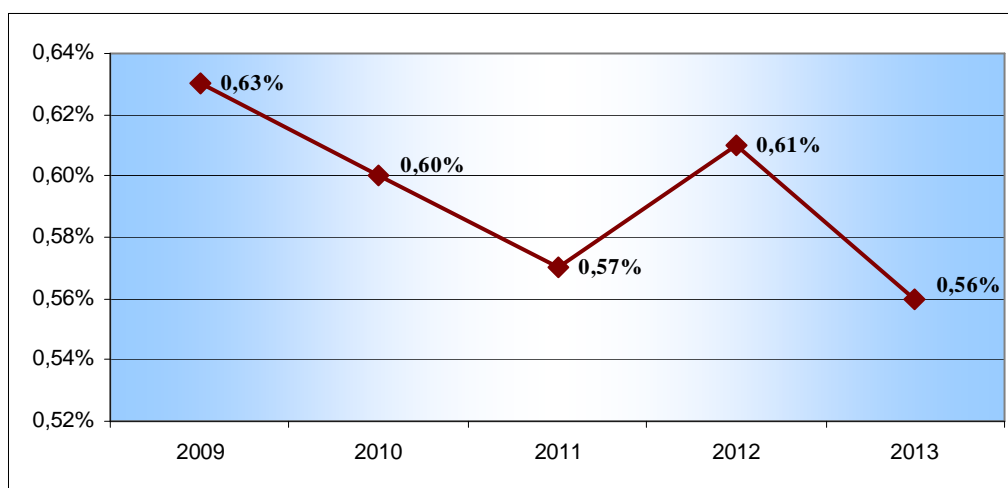
W latach 2009 - 2013 zmianie uległ współczynnik umieralności okołoporodowej (obejmuje ona urodzenia martwe i zgony do 6 - tej doby życia), w roku 2009 wyniósł 0,63%, a w roku 2013 osiągnął wartość 0,56%. Jedynie w roku 2012 wskaźnik wzrósł do 0,61%. Porównując skrajne lata badanego okresu obserwuje się wyraźny spadek wartości współczynnika umieralności okołoporodowej, co jest zjawiskiem pozytywnym (wykres 8.2.).

Wykres 8.1. Noworodki żywo i martwo urodzone według masy urodzeniowej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

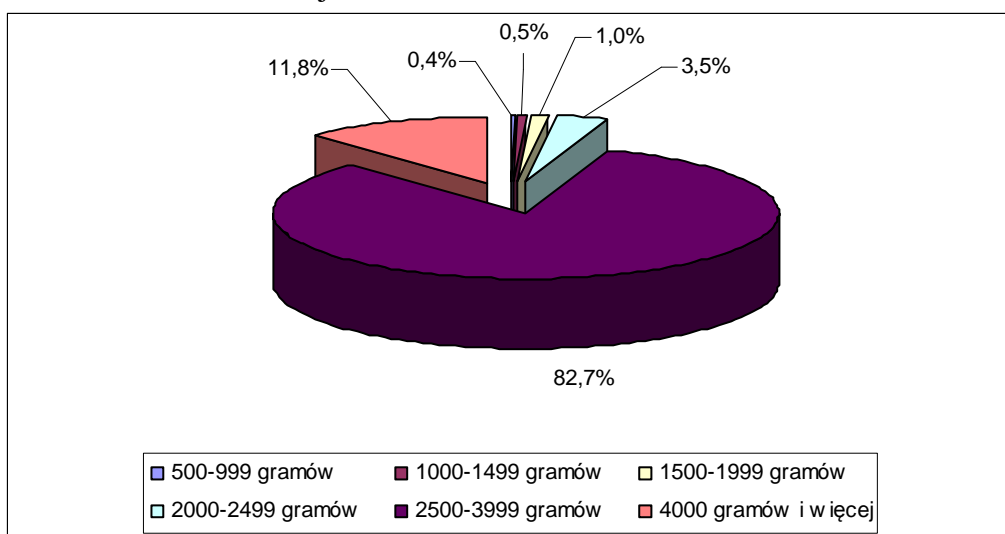
Wykres 8.2. Wskaźnik umieralności okołoporodowej w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ - 29

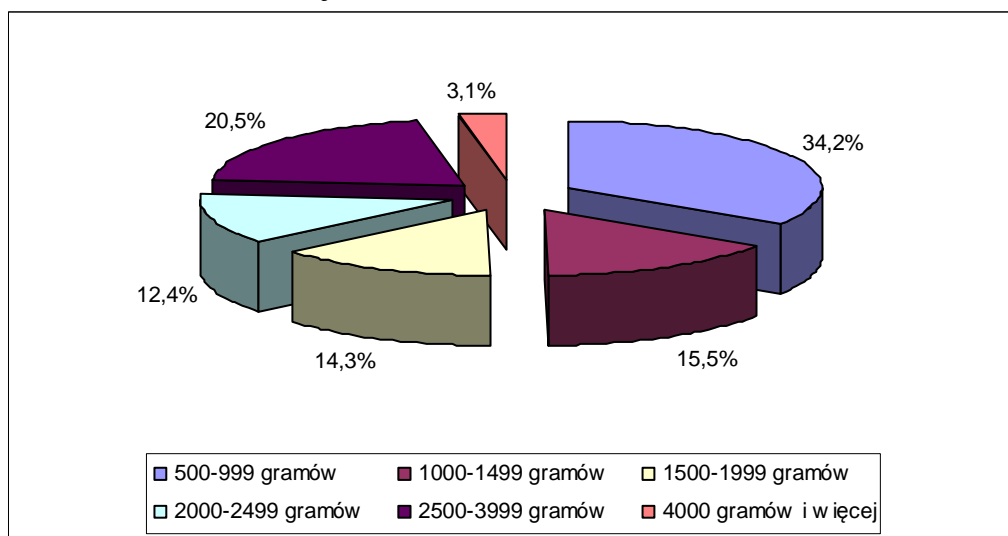
Na wykresie 8.6. przedstawiono noworodki żywo urodzone według masy urodzeniowej. W roku 2013 najczęściej noworodków żywo urodzonych – 82,7% stanowiły noworodki o masie od 2500 do 3999 gramów. Następne 11,8% to noworodki o masie urodzeniowej 4000 gramów i więcej. Noworodki o masie 2000-2499 gramów stanowiły 3,5%. Pozostałe 2 % to noworodki żywo urodzone o masie poniżej 2000 gramów.

Wykres 8.3. Noworodki żywo urodzone według masy urodzeniowej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

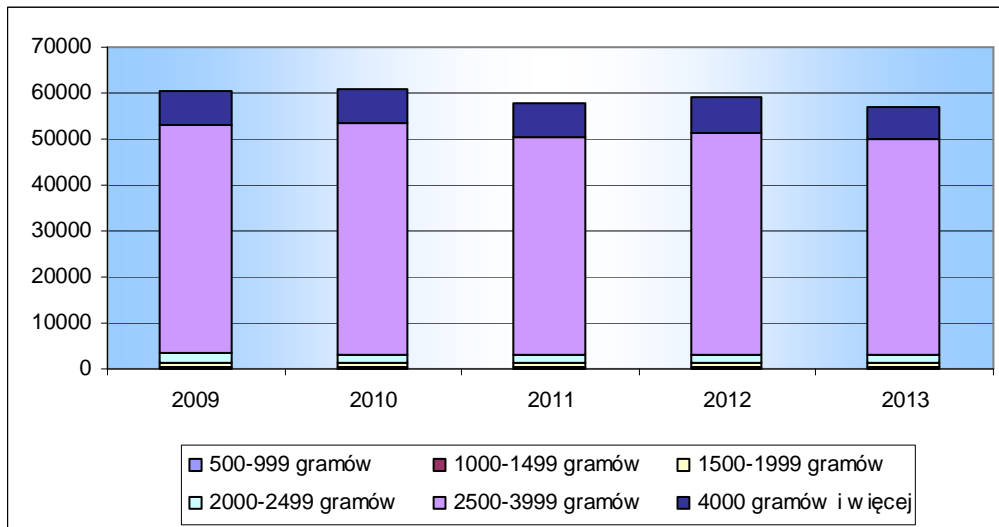
Wykres 8.4. Noworodki martwo urodzone według masy urodzeniowej w województwie mazowieckim w 2013 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

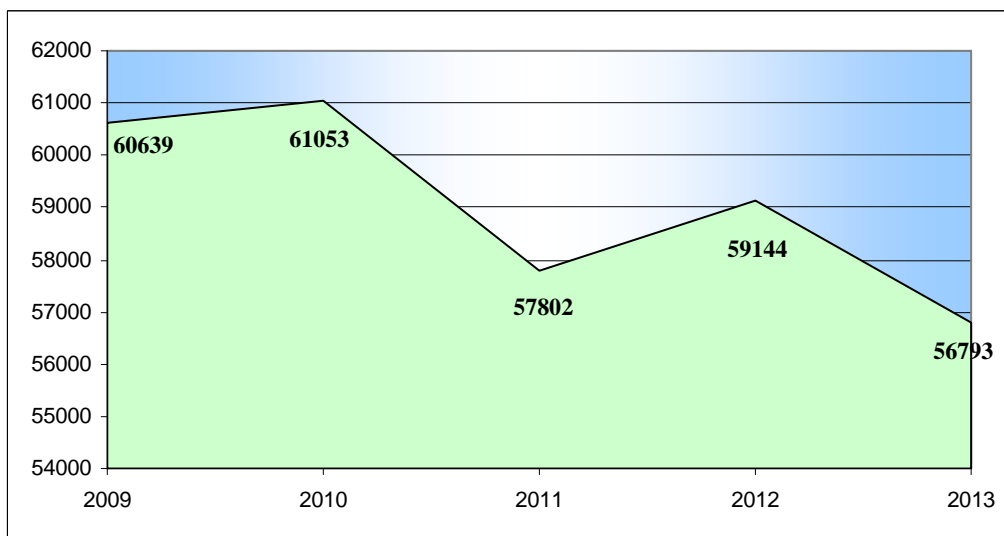
Wykres 8.4. przedstawia noworodki martwo urodzone według masy urodzeniowej. W roku 2013 noworodki martwo urodzone o masie poniżej 1000 gramów stanowiły 34,2 % . Odsetek martwo urodzonych noworodków maleje wraz ze wzrostem wagi urodzeniowej, najmniej tj. 3,1% stanowią noworodki martwo urodzone z wagą powyżej 4000 gramów.

Wykres 8.5. Noworodki żywo urodzone według masy urodzeniowej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

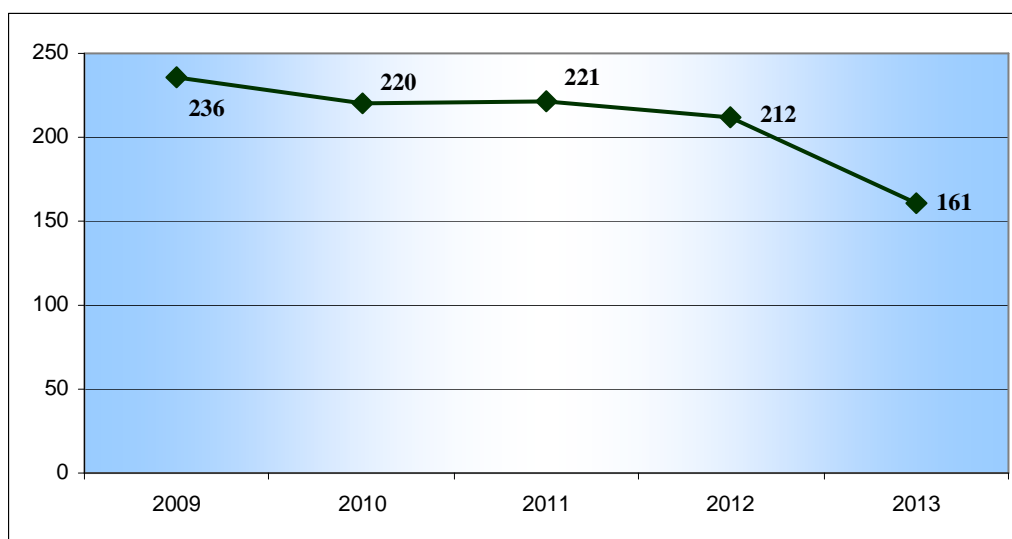
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

Wykres 8.6. Noworodki żywo urodzone ogółem w szpitalach w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

Wykres 8.7. Noworodki martwo urodzone ogółem w szpitalach w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

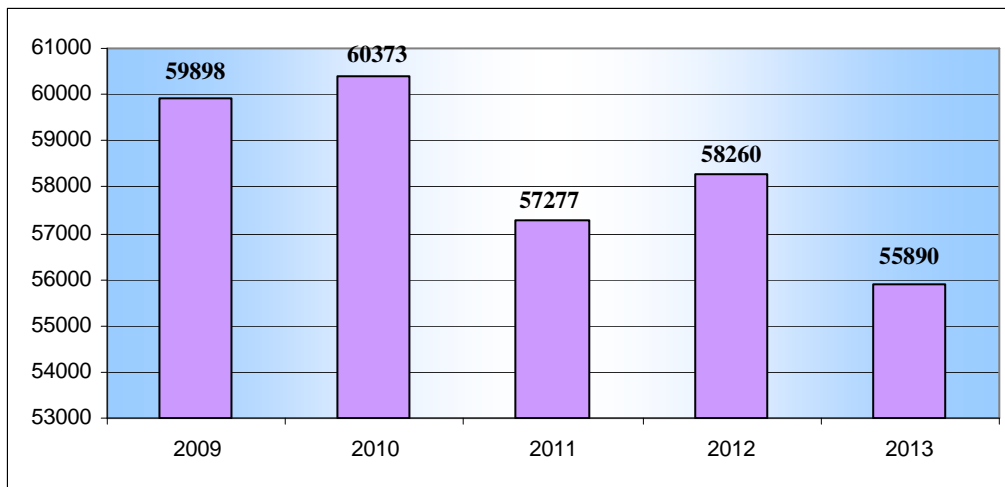
W tabeli 8.2. i na wykresach 8.8. i 8.9. przedstawiono wybrane dane dotyczące działalności oddziałów ginekologiczno - położniczych w latach 2009 - 2013. Analizując poniższe dane można zaobserwować spadek liczby porodów z 59 898 w roku 2009 do 55 890 w roku 2013. Jedynie w roku 2010 liczba porodów wzrosła - przyjęto 60 373 porodów. W badanym okresie obserwujemy stopniowy spadek liczby porodów fizjologicznych oraz systematyczny wzrost cięć cesarskich w stosunku do ogólnej liczby porodów (z 32,1% w 2009 roku do 38,5% w roku 2013). Liczba poronień samoistnych zmniejszyła się, z 6 618 w 2009 roku do 5824 w roku 2013. W omawianym okresie wzrosła liczba noworodków pozostawionych w szpitalach nie ze względów zdrowotnych z 93 do 151.

Tabela 8.2. Wybrane dane dotyczące działalności oddziałów ginekologiczno - położniczych w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba stanowisk porodowych	192	190	193	192	189
w tym do porodów rodzinnych	124	113	114	124	124
Przyjęto porodów ogółem	59898	60373	57277	58260	55890
w tym fizjologicznych	40125	39952	37424	37091	33370
Liczba poronień samoistnych	6618	6210	6283	6083	5824
Liczba cięć cesarskich	19255	19987	19415	20758	21494
noworodki pozostawiono w szpitalu nie ze względów zdrowotnych	93	90	125	122	151

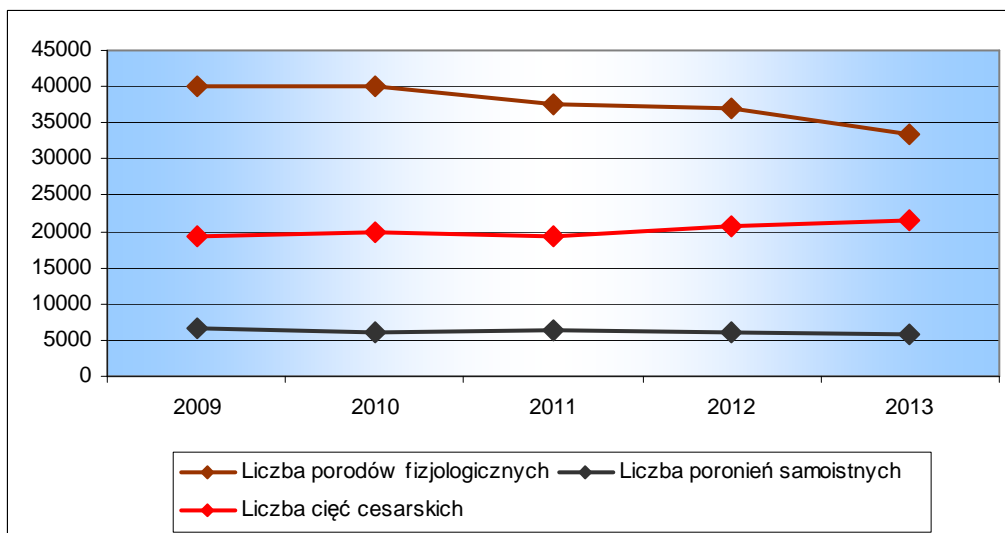
Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

Wykres 8.8. Liczba porodów ogółem w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

Wykres 8.9. Liczba porodów oraz poronień w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Sprawozdanie roczne MZ – 29

9. Epidemiologia – wybrane zagadnienia w zakresie innych chorób

9.1. Choroby zakaźne

W Polsce choroby zakaźne objęte są obowiązkiem zgłaszania, nadzór sprawują:

- Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny;
- Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc.

W poniższej tabeli, zaprezentowano liczbę zachorowań na niektóre choroby zakaźne w województwie mazowieckim w latach 2009-2013.

Tabela 9.1. Liczba zachorowań i zapadalność na wybrane choroby zakaźne w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013 - wskaźnik na 100 tys. ludności.

Wyszczególnienie (kod wg ICD 10)	2009		2010		2011		2012		2013	
	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność
Grypa J10-J11	168850	3238,5	141498	2704,2	258422	4938,9	281206	5312,6	458512	8639,3
Ospa wietrzna B01	16111	309	26582	508	25686	490,9	25308	478,1	27421	516,7
Bakteryjne zatrucia pokarmowe A02.0; A05	1557	29,9	1873	35,8	1956	37,1	1888	35,7	1252	23,6
Salmonellozy A02	1540	29,5	1794	34,3	1896	36,2	1874	35,4	1159	21,8
Biegunki u dzieci do lat 2 ¹ A04; A08; A09	3330	2812,4	3682	3073,6	4517	3770,6	4430	3794,6	6745	5983,2
Różyczka B06	727	13,9	297	5,7	323	6,2	285	5,4	1924	36,3
Świnka B26	290	5,6	335	6,4	317	6,1	316	6	349	6,6
Szkarlatyna A38	1931	37	2485	47,5	3153	60,3	4385	82,8	5419	102,1
Wirusowe zapalenie wątroby razem (B15-B19)	801	15,4	752	14,4	620	11,8	669	12,6	1104	20,8
w tym: typu A B15	269	5,16	37	0,71	11	0,21	7	0,13	8	0,15
typu B B16; B18.0-1	208	3,99	282	5,39	233	4,42	226	4,27	417	7,86
typu C B17.1; B18.2	154*	2,95*	322*	6,15*	295*	5,59*	337*	6,37*	598*	11,27*
Krzusiec A37	201	3,86	156	2,98	427	8,16	805	15,21	546	10,29
Czerwonka bakteryjna A03	2	0,04	3	0,06	2	0,04	3	0,06	2	0,04

Wyszczególnienie (kod wg ICD 10)	2009		2010		2011		2012		2013	
	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność
Ostre porażenia wiotkie u dzieci (0-14) ²	0	0	12	1,51	3	0,38	6	0,73	5	0,61
Odra B05	23	0,44	2	0,04	10	0,19	21	0,4	14	0,26
Dur brzuszny A01.0	1	0,019	0	0	0	0	0	0	0	0
AIDS B20-B24	8	0,15	5	0,1	27	0,52	19	0,36	16	0,3
Choroba Jakoba – Creutzfeldta A81.0	1	0,019	1	0,019	2	0,038	3	0,057	4	0,075
Tęžec A33-35	2	0,038	0	0	2	0,038	2	0,038	2	0,038
Ostre nagminne porażenie dziecięce ² A80.0; A80.1-2,4; A80.3-9	0	0	1	0,019	0	0	0	0	0	0

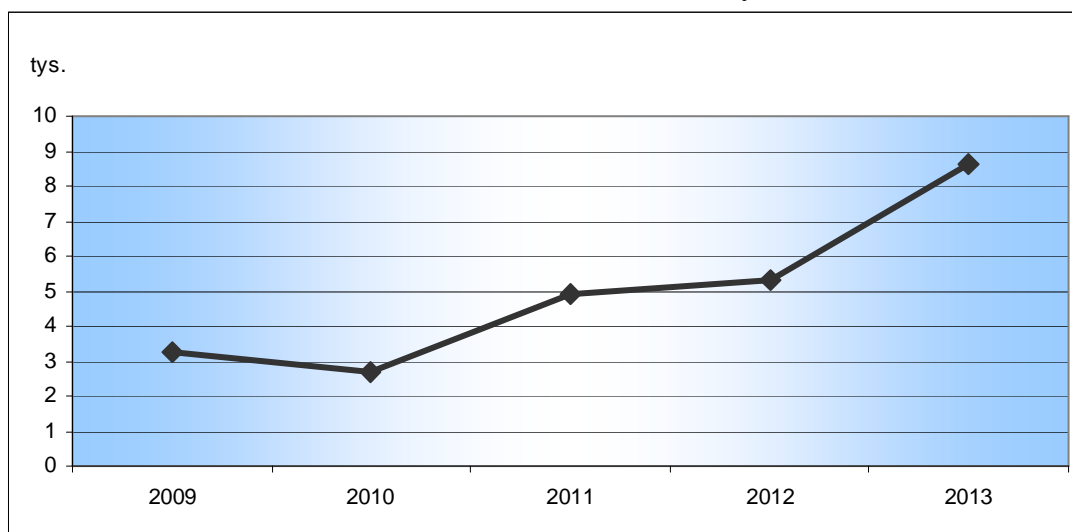
Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2006 – 2012 dane wstępne.¹ Zapadalność na 100 tys. dzieci do lat 2, ²Zapadalność na 100 tys. dzieci do lat 14, * wzw typu C wg definicji z 2009 r.

Z danych wynika, iż zwiększyła się zachorowalność w przypadku chorób, które przechodzi się głównie w wieku dziecięcym typu: ospa wietrzna, różyczka czy świnka. Natomiast w przypadku innych chorób obserwuje się zmniejszoną zachorowalność.

9.2. Grypa

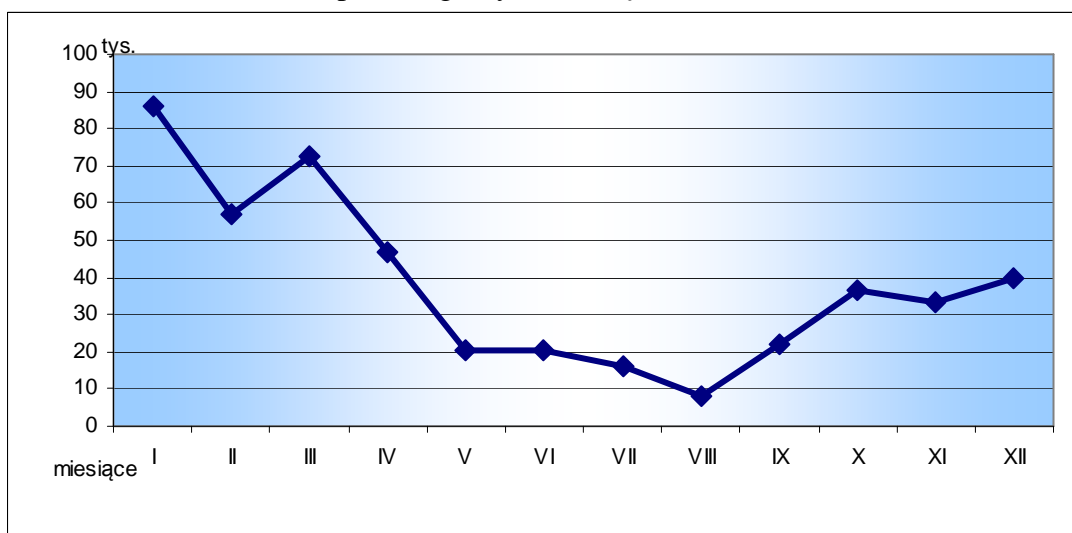
Na wykresie 9.1. przedstawiono wskaźnik zachorowalności na grypę w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013. Analiza wykresu pozwala zaobserwować znaczny wzrost zachorowalności na grypę z 3238 na 100 tys. ludności w 2009 roku do 8639 na 100 tys. ludności w 2013 roku. Jedynie w roku 2010 nastąpił spadek zachorowalności (2704 zachorowań na 100 tys. ludności). W roku 2011 odnotowano duży wzrost zachorowalności na grypę na poziomie 4938 na 100 tys. ludności. W roku 2012 zachorowalność wyniosła 5312 na 100 tys. ludności. W roku 2013 zapadalność na grypę znacznie wzrosła, osiągnęła 8639 zachorowań na 100 tys. ludności.

Wykres 9.1. Zapadalność na grypę w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013 - wskaźnik na 100 tys. ludności.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii- Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2009 – 2013

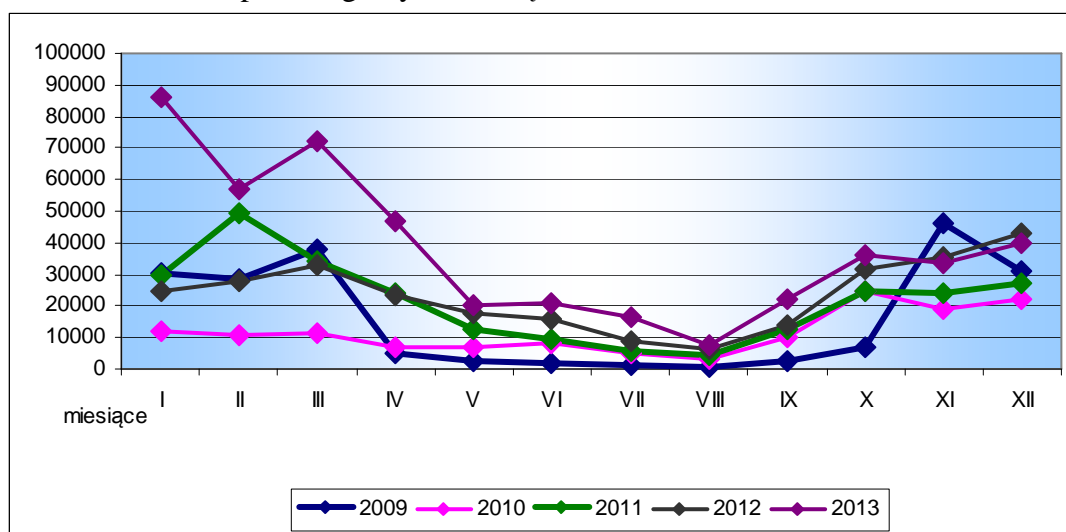
Wykres 9.2. Struktura zachorowań na grypę w województwie mazowieckim w poszczególnych miesiącach 2013 r.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii- Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w 2013 r.

Analiza liczby zachorowań na grypę w poszczególnych miesiącach, wskazuje na największe nasilenie zachorowalności w miesiącach od stycznia do końca kwietnia. W roku 2013 najwięcej zachorowań na grypę odnotowano w styczniu (86 095) natomiast najmniej zachorowań odnotowano w sierpniu (7 881).

Wykres 9.3. Struktura zachorowań na gripę w województwie mazowieckim w poszczególnych miesiącach w latach 2009 - 2013.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2009 - 2013

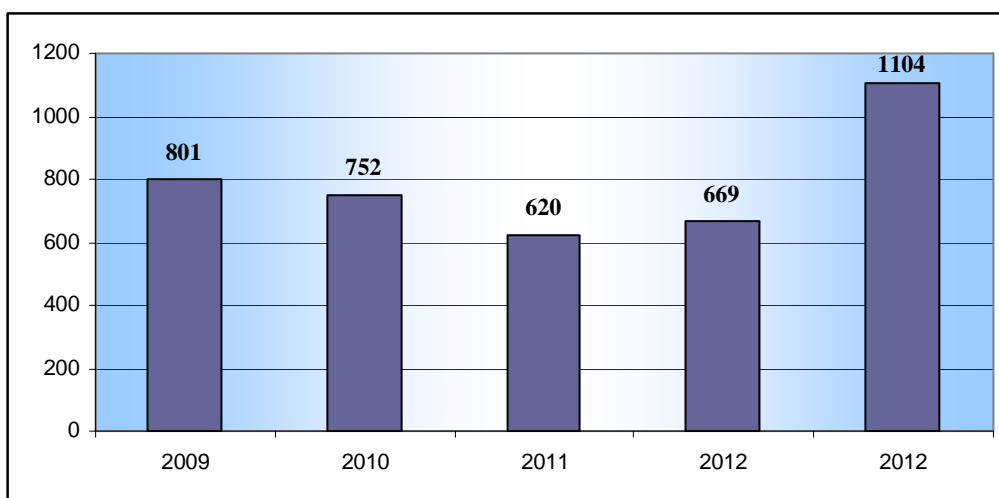
9.3. Wirusowe zapalenie wątroby

W województwie mazowieckim obserwuje się wzrost liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby z 15,4 na 100 tys. ludności w roku 2009 do 20,8 w roku 2013. Dokładniejsza analiza poszczególnych typów choroby wskazuje na znaczne zmniejszanie się zachorowalności na WZW typu A (z 5,16 na 100 tys. ludności w 2009 do 0,15 w roku 2013). W roku 2010 liczba zachorowań wyniosła 0,71 na 100 tys. ludności. W roku 2011 odnotowano kolejny spadek liczby zachorowań do 0,21 na 100 tys. ludności. W roku 2012 kolejny raz liczba zachorowań spadła do 0,13 na 100 tys. ludności.

Zapadalność na WZW typu B w badanym okresie wzrosła (z 3,99 na 100 tys. ludności w 2009 roku do 7,86 w 2013 roku). W roku 2010 liczba zachorowań na WZW typu B wynosiła 5,39 na 100 tys. ludności. W roku 2011 zapadalność na WZW typu B zmniejszyła się i wynosiła 4,45 na 100 tys. ludności. W roku 2012 nastąpił kolejny lekki spadek liczby zachorowań do 4,27 na 100 tys.

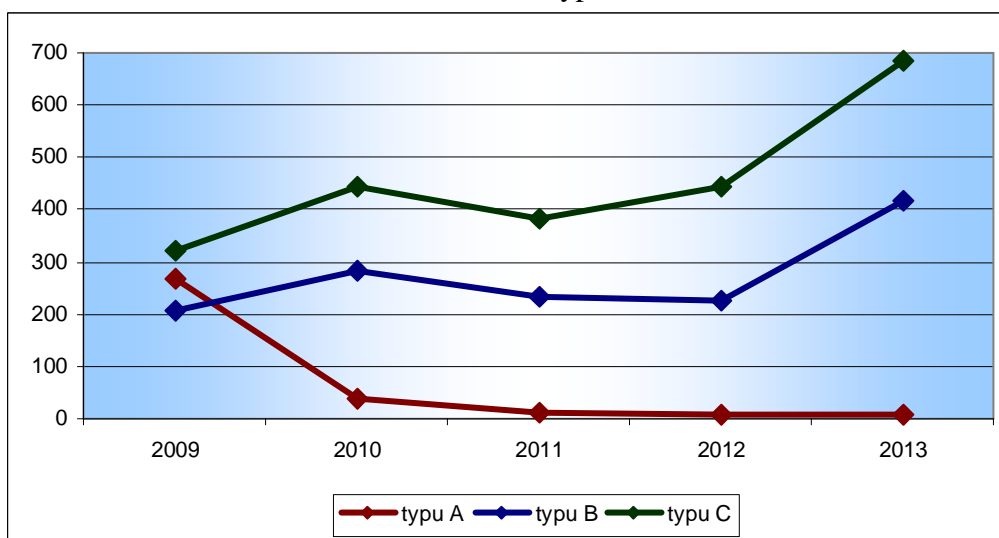
Zapadalność na WZW typu C w badanym okresie również wzrosła (z 6,20 na 100 tys. ludności w 2009 roku do 12,3 w 2013 roku). W 2010 roku liczba zachorowań wyniosła 8,47 na 100 tys. ludności. W 2011 roku zapadalność na WZW typu C zmniejszyła się do 7,26 na 100 tys. ludności. W 2012 roku liczba zachorowań wzrosła do 8,37 na 100 tys. ludności.

Wykres 9.4. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2009 - 2013

Wykres 9.5. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013 - typu A, B oraz C.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2009 - 2013

9.4. Gruźlica

W związku ze zmianą formularza dotyczącego leczonych w poradni gruźlicy i chorób płuc poniżej przedstawiono dane za lata 2012-2013 w zmienionej formie.

W tabeli 9.2. przedstawiono dane dotyczące liczby chorych na gruźlicę w podziale na gruźlicę płucną i pozapłucną. Na koniec roku 2012 był zarejestrowanych 448 osób z gruźlicą płucną, natomiast w 2013 roku liczba ta wzrosła do 711 osób. Jeśli chodzi o gruźlicę pozapłucną to w 2012 zarejestrowano 40 osób, natomiast w 2013 roku 56 osób. W okresie sprawozdawczym odnotowano 5 zgonów z powodu gruźlicy.

Tabela 9.2. Liczba chorych na gruźlicę w województwie mazowieckim w 2013 roku.

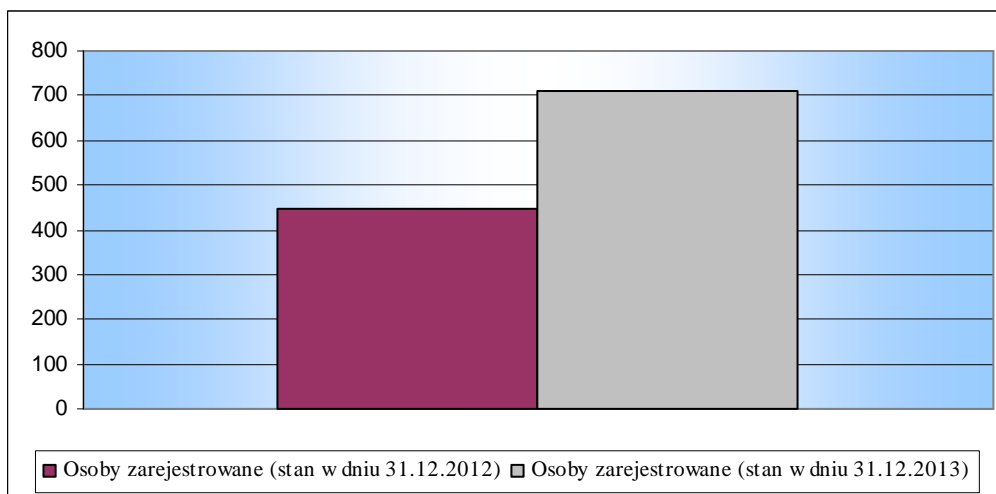
Wyszczególnienie	Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12.2012)	Osoby nowo zarejestrowane w roku sprawozdawczym	Skreśleni z ewidencji w roku sprawozdawczym ^[1]		Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12.2013)
			razem	w tym z powodu zgonu ²	
Razem gruźlica płuc	448	746	1749	5	711
Razem gruźlica pozapłucna	40	45	40	0	56

Źródło: Sprawozdanie MZ - 13 wygenerowane z Systemu Statystki Resortowej Ministra Zdrowia

¹dotyczy osób skreślonych z ewidencji danej poradni z różnych przyczyn, tj. wyleczenie niewymagające dalszej obserwacji, zgon pacjenta z innej przyczyny niż gruźlica, przeniesieni do innej poradni, przerywający leczenie itd.

²zgoni z powodu gruźlicy, jakie miały miejsce w trakcie leczenia w roku sprawozdawczym

Wykres 9.6. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach, stan na koniec 2012 i 2013 roku.

Źródło: Sprawozdanie MZ - 13 wygenerowane z Systemu Statystki Resortowej Ministra Zdrowia

W poniższej tabeli oraz na wykresach przedstawiono dane dotyczące liczby osób zarejestrowanych w poradni gruźlicy i chorób płuc lub innych placówkach koordynujących leczenie gruźlicy wskazanych przez wojewodę.

Zarejestrowani podzieleni są na dwie grupy wg czynników zwiększających ryzyko zachorowania na gruźlicę. W pierwszej części tabeli przedstawione są czynniki: styczność z gruźlicą prątkującą, wzmożony OT, drobne zmiany włókniste oraz inne czynniki (kliniczne/społeczne). Analiza tej grupy czynników pokazuje, że „inne czynniki środowiskowe” zarówno na koniec roku 2012 jak i na koniec roku 2013 stanowiły najczęstszą przyczynę zwiększonego ryzyka zachorowania na gruźlicę.

Drugą grupę czynników zwiększających ryzyko zachorowania na gruźlicę stanowiły inne choroby układu oddechowego (w tym wyszczególniono: POCHP, astmę, nowotwory układu oddechowego oraz inne). Analiza tej grupy czynników pokazuje, że astma i POCHP to choroby najbardziej zwiększające ryzyko zachorowania na gruźlicę. Zarówno w grupie chorych na astmę jak i POCHP w 2013 roku zarejestrowanych było więcej osób niż na koniec 2012 roku.

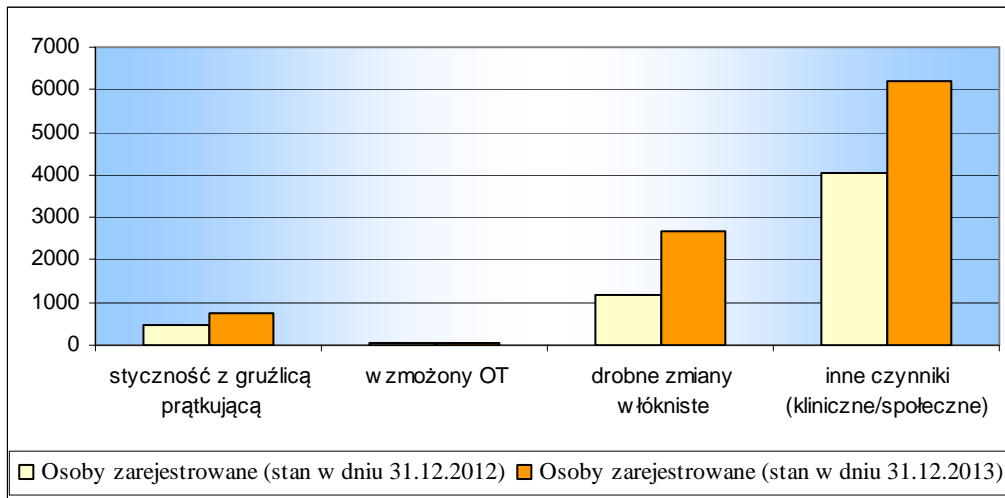
Tabela 9.3. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach w podziale na rodzaj czynnika zwiększającego ryzyko zachorowania na gruźlicę w województwie mazowieckim w 2013

Wyszczególnienie		Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12.2012)	Osoby nowo zarejestrowane w roku sprawozdawczym	Skreśleni z ewidencji w roku sprawozdawczym – razem ^[1]	Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12.2013)
Osoby ze zwiększonym ryzykiem zachorowania ze względu na:	styczność z gruźlicą prątkującą	466	580	556	742
	wzmożony OT	32	91	85	51
	drobne zmiany włókniste	1155	417	584	2669
	inne czynniki (kliniczne/społeczne)	4036	1201	2009	6218
Inne choroby układu oddechowego:	POCHP	24770	8712	10693	44427
	astma	34590	9049	7440	55736
	nowotwory układu oddechowego	319	429	2548	813
	inne	8498	6774	5036	23398

Źródło: Sprawozdanie MZ - 13 wygenerowane z Systemu Statystki Resortowej Ministra Zdrowia

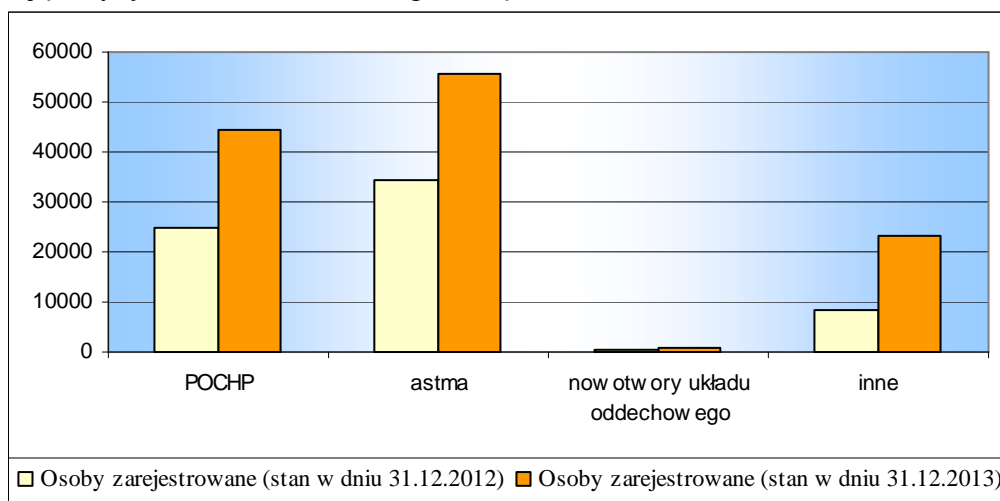
¹dotyczy osób skreślonych z ewidencji danej poradni z różnych przyczyn, tj. wyleczenie niewymagające dalszej obserwacji, zgon pacjenta z innej przyczyny niż gruźlica, przeniesieni do innej poradni, przerywający leczenie itd.

Wykres 9.7. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach w podziale na czynniki zwiększające ryzyko zachorowania na gruźlicę stan na koniec 2012 i 2013 roku (czynniki środowiskowo - kliniczne).

Źródło: Sprawozdanie MZ - 13 wygenerowane z Systemu Statystki Resortowej Ministra Zdrowia

Wykres 9.8. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach w podziale na czynniki zwiększające ryzyko zachorowania na gruźlicę stan na koniec 2012 i 2013 roku (schorzenia).

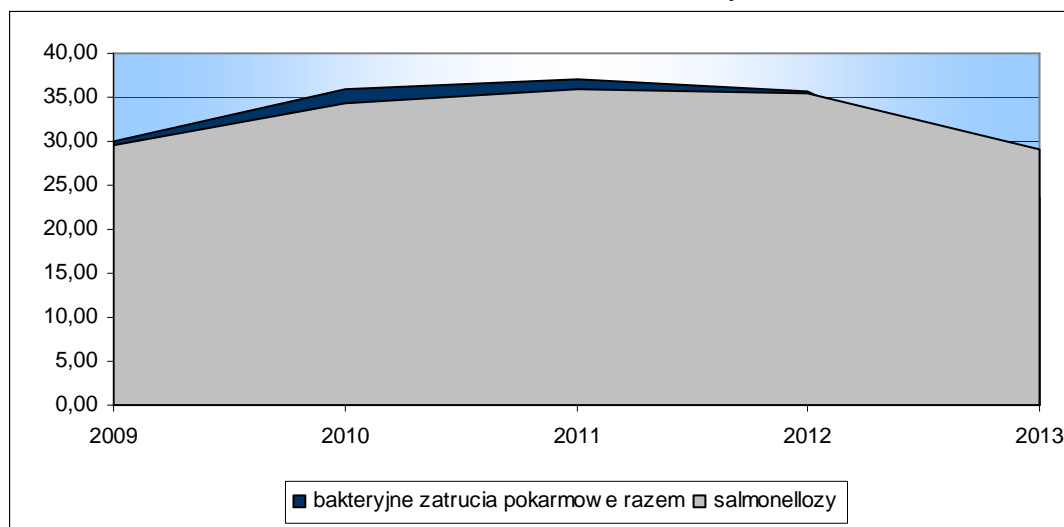
Źródło: Sprawozdanie MZ - 13 wygenerowane z Systemu Statystki Resortowej Ministra Zdrowia

9.5. Bakteryjne zatrucia pokarmowe

Na wykresie 9.9. zaprezentowano graficznie strukturę bakteryjnych zatruc pokarmowych. Jak wynika z wykresu i danych zamieszczonych w tabeli 9.1. bakteryjne zatrucia pokarmowe zdominowane są przez zatrucia pałeczką salmonelli. W województwie mazowieckim od roku 2009 do 2012 liczba zatruc wzrosła z poziomu 29,9 (w tym salmonellozy 29,5) do 35,7 (salmonellozy 35,4) na 100 tys. ludności. W 2010 roku odnotowano wzrost liczby salmonelloz do 34,3 na 100 tys. ludności, natomiast wskaźnik bakteryjnych zatruc pokarmowych wynosił 35,8 na 100 tys. ludności. W roku 2011 odnotowano kolejny wzrost liczby zatruc pokarmowych (37,1 na 100 tys. ludności) w tym salmonelloz (35,9). W roku 2012 liczba zatruc pokarmowych w tym salmonelloz zmniejszyła się (odpowiednio 35,7 na 100 tys. ludności i 35,4 na 100 tys. ludności). W roku 2013 liczba bakteryjnych zatruc pokarmowych zmniejszyła się do 23,6 (w tym salmonellozy 21,8) na 100 tys. ludności.

Wykres 9.9. Zapadalność na bakteryjne zatrucia pokarmowe w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013 - wskaźnik na 100 tys. ludności.

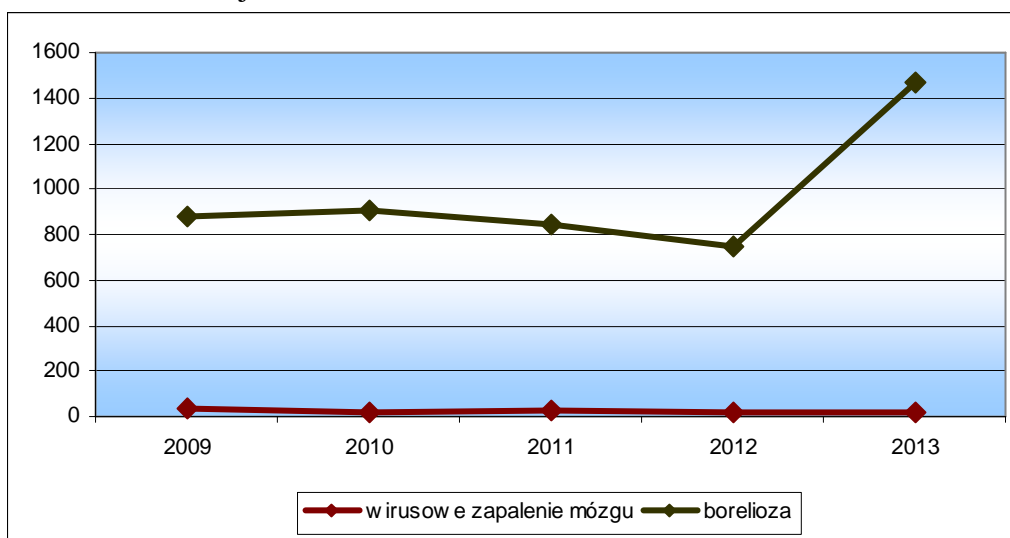

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 1999 - 2012

9.6. Choroby przenoszone przez kleszcze

Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźniki zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze. W województwie mazowieckim widoczna jest tendencja wzrostowa zachorowań na boreliozę. Najwięcej zachorowań 1469 przypadki odnotowano w roku 2013, natomiast najmniej zachorowań w badanym okresie odnotowano w roku 2012, 749 przypadków. Liczba zachorowań na odkleszczowe wirusowe zapalenie mózgu w badanym okresie ulega wahaniom. Największą liczbę zachorowań odnotowano w roku 2009 (35 osób), najmniej przypadków odnotowano w roku 2012 (15 osób). W roku 2010 liczba zachorowań na odkleszczowe wirusowe zapalenie mózgu spadła do 19 osób, natomiast liczba zachorowań na boreliozę wzrosła do 902 przypadków. W roku 2013 liczba zachorowań na odkleszczowe zapalenie mózgu wyniosła 21 przypadków.

Wykres 9.10. Zachorowania na odkleszczowe wirusowe zapalenie mózgu i boreliozę w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

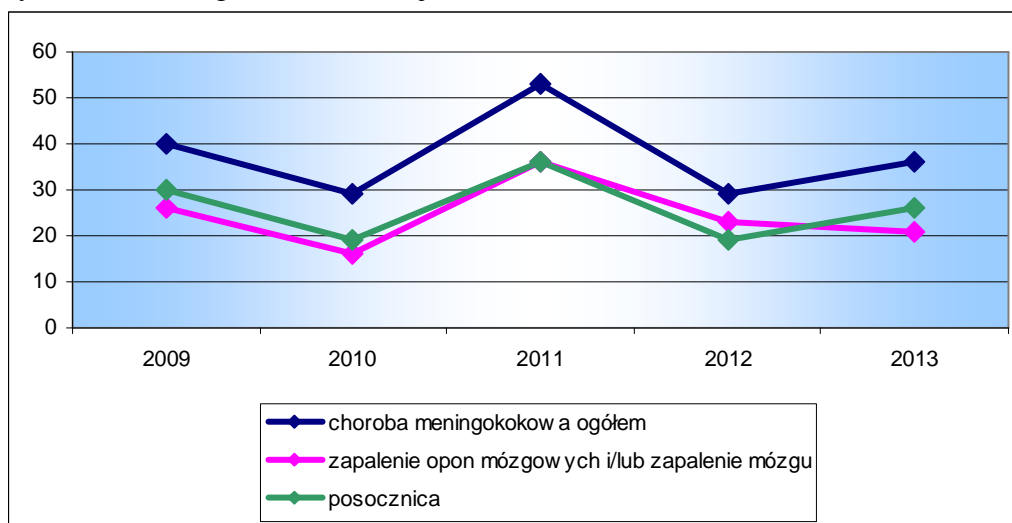

Źródło: Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2009 - 2013

9.7. Choroby wywołane meningokokami

Na poniższym wykresie przedstawiono zapadalność na choroby wywołane meningokokami w latach 2009 - 2013. W badanym okresie ilość zachorowań na choroby wywołane meningokokami ulega wahaniom. Najmniej przypadków zachorowań odnotowano w roku 2010 (choroba meningokokowa ogółem 29, zapalenie opon mózgowych 16, posocznica 19). W roku 2011 odnotowano wzrost zachorowań na choroby wywołane meningokokami (choroba meningokokowa ogółem 53, zapalenie opon mózgowych 36, posocznica 36). W roku 2012 odnotowano 29 zachorowań na chorobę meningokokową ogółem, 23 na zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, 19 na posocznicę. W roku 2013 liczba zachorowań na chorobę wywołaną meningokokami, jak i posocznicę zwiększyły się (odpowiednio 36 przypadków, 26 przypadków). Liczba zachorowań na zapalenie opon mózgowych i/lub zapalenie mózgu uległa zmniejszeniu do 23 przypadków.

Wykres 9.11. Wskaźnik zachorowań na zapalenie opon mózgowych i posocznicę wywołane meningokokami w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Meldunek roczny o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w latach 2009 - 2013

9.8. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

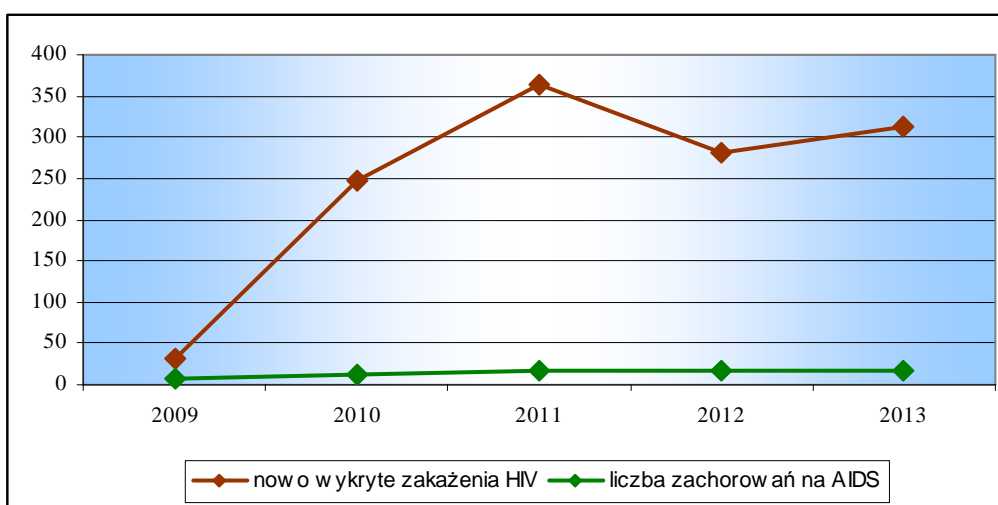
W roku 2013 w Polsce liczba zgłoszonych nowych przypadków zakażeń HIV wyniosła 1258, z czego najwięcej w województwie mazowieckim – 313 przypadków. Poniższa tabela obrazuje liczbę zgłoszonych przypadków HIV, AIDS oraz zgonów chorych na AIDS w województwie mazowieckim w latach 2009-2013. W badanym okresie najwięcej zgłoszonych przypadków było w roku 2011- 364. Liczba zgłoszonych przypadków zachorowań na AIDS była najniższa w roku 2009, natomiast w latach 2011-2013 utrzymuje się na tym samym poziomie. Liczba zgonów chorych na AIDS wzrosła od 4 zgonów w roku 2009 do 8 w roku 2013.

Tabela 9.4. Liczba przypadków zgłoszonych w latach 2009 – 2013 w województwie mazowieckim.

Rok	HIV	AIDS	Zgony chorych na AIDS
2009	32	8	4
2010	248	11	1
2011	364	18	5
2012	282	18	6
2013	313	18	8

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS w Polsce

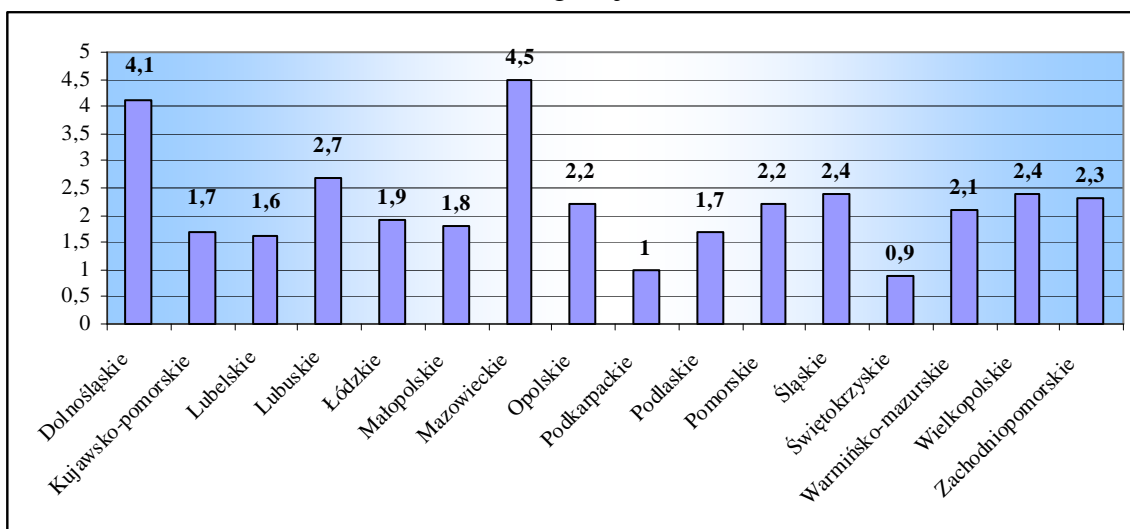
Wykres 9.12. Nowo wykryte zakażenia HIV oraz liczba zachorowań na AIDS w województwie mazowieckim w latach 2009-2013.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS w Polsce

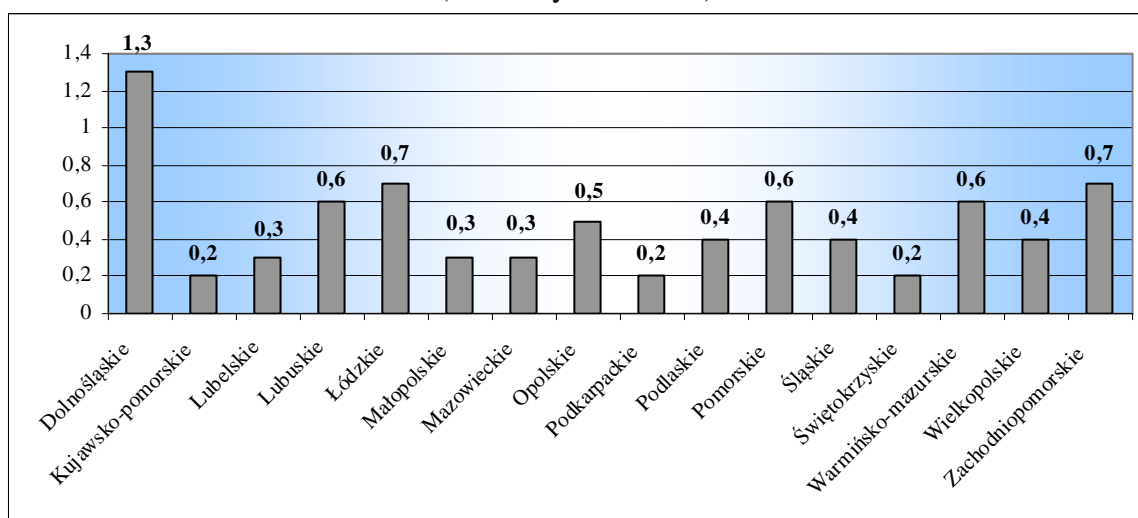
Średnia roczna liczba nowo wykrywanych zakażeń HIV w Polsce w latach 2009-2013 na 100 tys. ludności najwyższa jest w województwie mazowieckim (4,5) oraz dolnośląskim (4,1), najniższa zaś w województwie świętokrzyskim (0,9) oraz podkarpackim (1,0), (wykres 2.16). Średnia roczna zapadalność na AIDS w latach 2009-2013 była najwyższa w województwie dolnośląskim – 1,3 na 100 tys. ludności, najniższa w województwie kujawsko-pomorskim, podkarpackim oraz świętokrzyskim – 0,2 na 100 tys. ludności (wykres 2.17).

Wykres 9.13. Średnia roczna liczba nowo wykrywanych zakażeń HIV w latach 2009-2013 według województw.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS w Polsce

Wykres 9.14. Średnia roczna zapadalność na AIDS w latach 2009-2013, według województw (na 100 tys. ludności).

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS w Polsce

Każdego roku wzrasta liczba osób, które wykonują test w kierunku HIV w PKD, w związku z tym wzrasta również liczba wykrywanych zakażeń. W województwie mazowieckim czynnych jest 6 Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych: 5 w Warszawie i 1 w Płocku.

Tabela 9.5. Liczba wykonanych testów z podziałem na wyniki w PKD w Warszawie w latach 2010-2012

Rok	Liczba testów	Wyniki negatywne	Wyniki pozytywne
2010	8 672	8 392	88
2011	9 929	9 551	120
2012	10 389	10 020	143

Źródło: Krajowe Centrum ds AIDS

W roku 2013 dominującą drogą zakażenia HIV wśród osób o znanej drodze zakażenia są ryzykowne kontakty seksualne mężczyzn z mężczyznami, co stanowi 27,3% ogółu zakażonych. Na drugim miejscu znajdują się osoby utrzymujące ryzykowne kontakty heteroseksualne (7,5% ogółu zakażonych). Dzieci matek zakażonych HIV stanowią 0,3%.

Tabela 9.6. Liczba zgłoszonych przypadków według prawdopodobnej drogi transmisji w Polsce w 2013 roku

Grupa ryzyka	HIV	AIDS	Zgony
Mężczyźni utrzymujący kontakty seksualne z mężczyznami	344	50	7
Stosujący narkotyki w iniekcjach	44	68	27
Utrzymujący ryzykowne kontakty heteroseksualne	94	44	14
Dzieci matek zakażonych HIV	4	-	-
Inni / brak danych	772	52	13
R a z e m	1258	214	61

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii - Zakażenia HIV i zakażenia na AIDS w Polsce

10. Stan szczepień

W Polsce istnieje skuteczny system ochronnych szczepień obowiązkowych obejmujący takie choroby jak: błonica i tężec, krztusiec, Polio, WZW B, odra, różyczka i BCG noworodków (od 2011 roku zmiana nazwy na gruźlica (noworodki)).

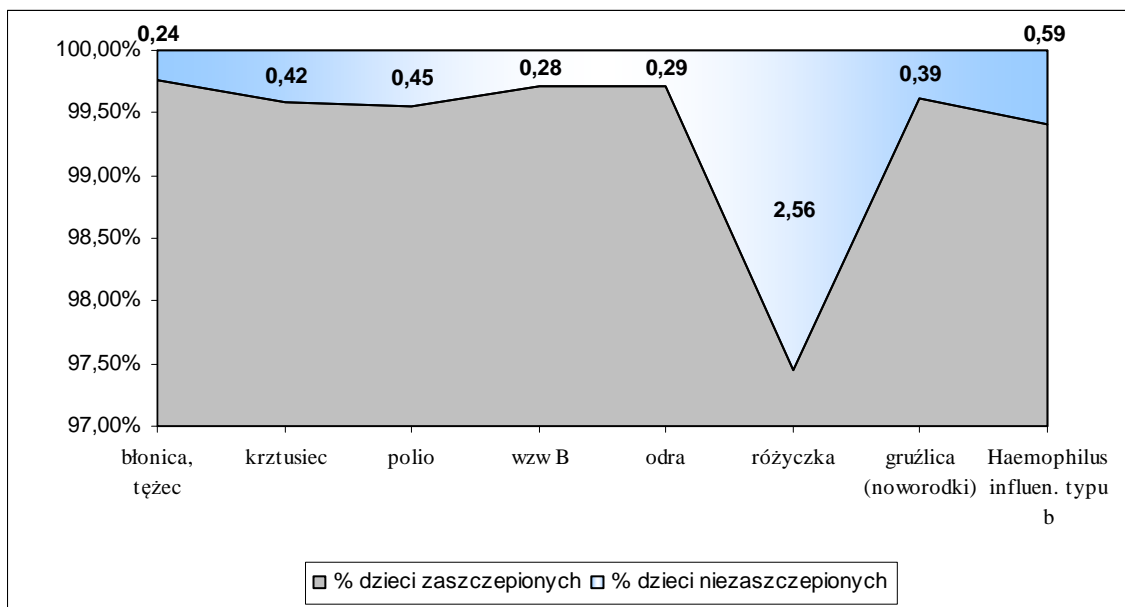
W województwie mazowieckim poziom wyszczepialności przekracza 90% większości szczepień obowiązkowych. Najniższą skuteczność w zakresie wyszczepialności zaobserwowano w analizowanych latach w przypadku różyczki, wynosi ona w roku 2009 - 94,71% osób objętych szczepieniami, w roku 2013- 97,44%.

Tabela 10.1. Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w województwie mazowieckim w 2012 i 2013 r.

Rodzaje szczepień obowiązkowych	Liczba osób podlegających szczepieniom wg kalendarza szczepień obowiązkowych		Liczba zaszczepionych		Wyszczepialność %	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
p \ błonicy i p \ tężcowi	978222	983044	975995	980710	99,77	99,76
p \ krztuścowi	486404	499079	484277	496971	99,56	99,58
p \ polio	486404	499079	484404	496856	99,59	99,55
p \ wzv B	234341	234358	233727	233707	99,74	99,72
p \ odrze	579563	46281	560666	46146	96,74	99,71
p \ różyczce	160641	184663	154175	179940	95,97	97,44
p \ gruźlicy (noworodki)	54508	52573	54374	52370	99,75	99,61
p \ Haemophilus influen. typu b	234341	292820	232604	291105	99,26	99,41

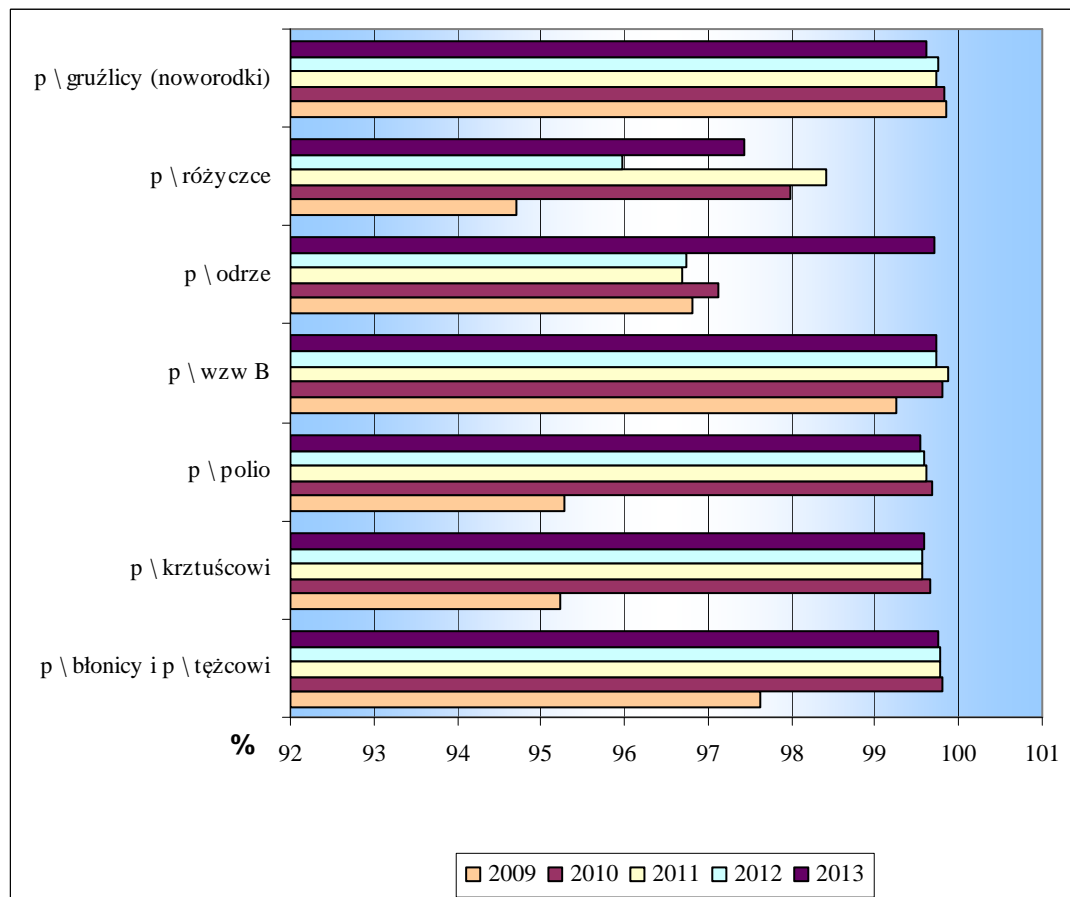
Źródło: Opracowanie na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Warszawie

Wykres 10.1. Liczba dzieci w wieku 0 - 19 lat objętych szczepieniami obowiązkowymi w województwie mazowieckim w 2013 r. ujęcie procentowe.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Warszawie

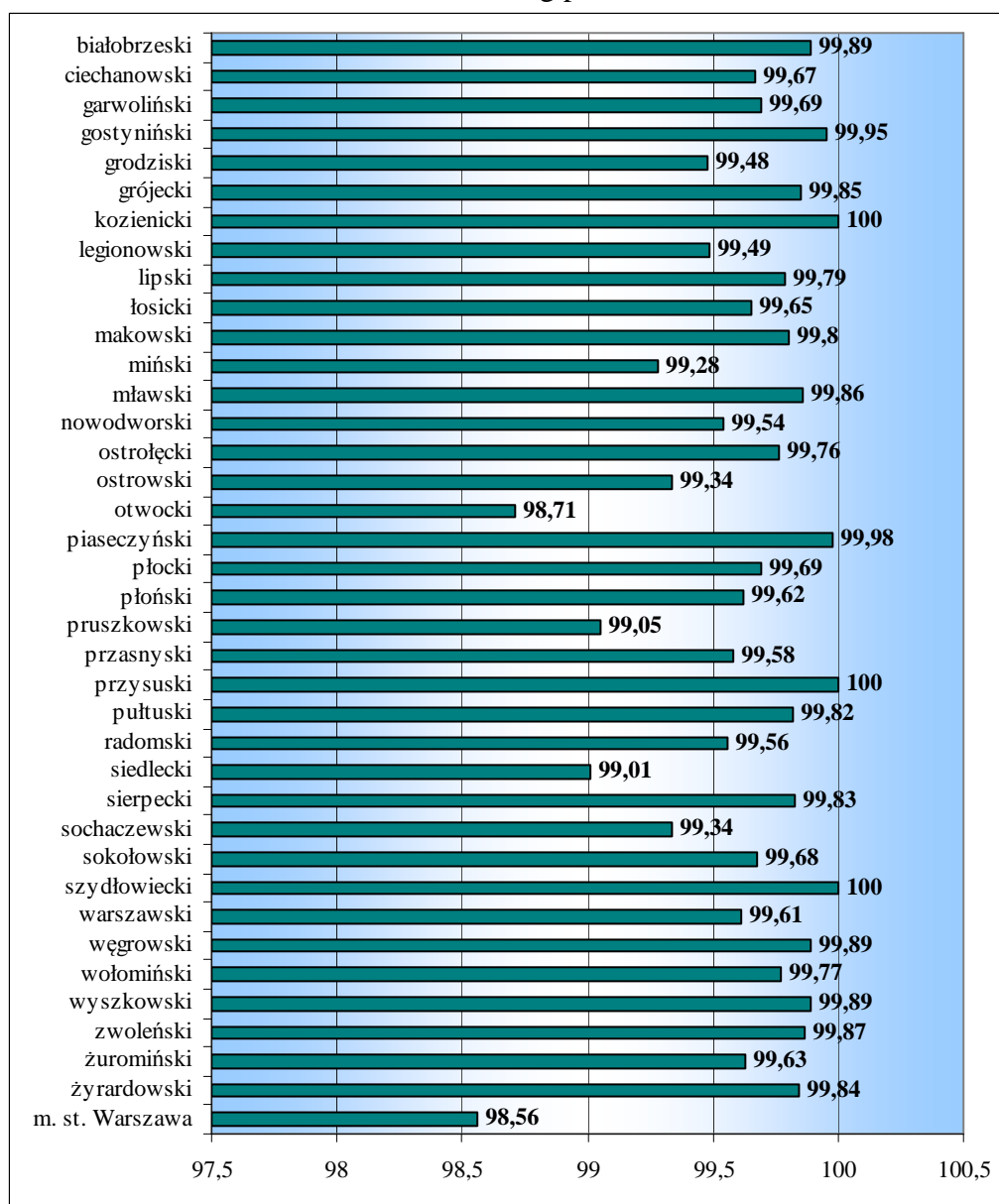
Wykres 10.2. Wyszczepialność w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Warszawie

Wykres 10.3. Wyszczepialność w województwie mazowieckim w 2013 r. według powiatów.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Warszawie

Zakończenie

- Województwo mazowieckie jest największym województwem w Polsce pod względem powierzchni, liczby ludności i gęstości zaludnienia. Według stanu na 31.12.2013 r. obszar województwa mazowieckiego zamieszkiwało 5 316 840 osób.
- W zakresie zapadalności na większość chorób zakaźnych obserwuje się tendencje spadkowe, co osiągnięto m.in. poprzez program szczepień ochronnych. W przypadku niektórych jednostek m.in.: grypy, szkarlatyny i krztuśca obserwuje się tendencje wzrostowe.
- Choroby układu krążenia, układu mięśniowo - kostnego i tkanki łącznej oraz przewlekłe choroby układu trawiennego są najczęstszą przyczyną zgłaszalności do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
- Choroby układu krążenia, układu moczowo - płciowego, choroby układu trawiennego oraz ciąża, poród i połóg są najczęstszymi przyczynami hospitalizacji.
- Choroby układu krążenia, nowotwory, choroby układu oddechowego, przyczyny zewnętrzne oraz choroby układu trawiennego są najczęstszymi przyczynami zgonów.
- Umieralność w województwie mazowieckim na 1000 ludności wahała się od 10,49 w roku 2009 do 10,22 w roku 2013, a w Polsce odpowiednio od 10,09 do 10,06.
- Choroby układu krążenia odpowiedzialne były za 47,2% zgonów w roku 2012, nowotwory za 24,5% zgonów, choroby układu oddechowego za 7,5% zgonów i zewnętrzne przyczyny zgonów za 6,7%.
- Pozytywnym zjawiskiem jest tendencja spadkowa w zakresie zgonów noworodków i niemowląt. W roku 2008 wskaźnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł województwie mazowieckim 4,85, a w 2012 r. 4,33, w Polsce odpowiednio 5,64 i 4,64. Głównym problemem jest umieralność niemowląt w pierwszych sześciu dniach życia tzw. umieralność wczesna, problem ten dotyczy zarówno województwa mazowieckiego jak i całego kraju.
- W województwie mazowieckim w roku 2011 zachorowało na nowotwory złośliwe 17 478 osób, w tym 8420 mężczyzn i 9058 kobiet, w Polsce ogółem 144 336 osób. Liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych wśród mężczyzn wyniosła 7153, wśród kobiet 5776, w Polsce ogółem 92 198. W województwie mazowieckim wśród mężczyzn

najczęstsze były zachorowania na nowotwory złośliwe płuc, natomiast wśród kobiet na nowotwory złośliwe piersi.

Spis wykresów

Rozdział 1

Wykres 1.1. Przeciętna długość życia w województwie mazowieckim.....	4
w 2013 r.	4
Wykres 1.2. Przeciętna długość życia mężczyzn w miastach i na wsi.....	5
w województwie mazowieckim w 2013 r.	5
Wykres 1.3. Przeciętna długość życia kobiet w miastach i na wsi.....	5
w województwie mazowieckim w 2013 r.	5
Wykres 1.4. Przeciętna długość życia mężczyzn w Polsce i w województwie mazowieckim.....	6
w 2013 r.	6
Wykres 1.5. Przeciętna długość życia kobiet w Polsce i w województwie mazowieckim	6
w 2013 r.	6
Wykres 1.6. Zgony w województwie mazowieckim w 2012 r. według grup wiekowych.	7
Wykres 1.7. Zgony w województwie mazowieckim w 2012 r.	8
według grup wiekowych i płci.	8
Wykres 1.8. Struktura procentowa zgonów w województwie mazowieckim w 2012 r.	8
według płci i grup wieku.	8
Wykres 1.9. Zgony w województwie mazowieckim porównanie miast i wsi w 2012 r.....	9
Wykres 1.10. Zgony w miastach i na wsi według płci w 2012 r.	9
w województwie mazowieckim.	9
Wykres 1.11. Główne przyczyny zgonów w województwie mazowieckim	10
w latach 2008 - 2012.	10
Wykres 1.12. Struktura głównych przyczyn zgonów.....	11
w województwie mazowieckim w 2012 r. - ujęcie procentowe.	11
Wykres 1.13. Najczęstsze przyczyny zgonów według grup wiekowych w województwie mazowieckim w 2012 r.	11
.....	11
Wykres 1.14. Najczęstsze przyczyny zgonów w podziale na płeć.....	12
w województwie mazowieckim w 2012 r.	12
Wykres 1.15. Zgony na choroby układu krążenia w województwie mazowieckim w 2012 r.	12
Wykres 1.16. Zgony z powodu zewnętrznych przyczyn.....	13
w województwie mazowieckim w 2012 r.	13
Wykres 1.17. Inne najczęstsze przyczyny zgonów w województwie mazowieckim w 2012 r.	13
Wykres 1.18. Wskaźnik umieralności na 100 tys. mieszkańców.....	14
w powiatach województwa mazowieckiego w 2012 r.	14
Wykres 1.19. Zgony niemowląt według wieku w województwie mazowieckim w 2012 r.	17
Wykres 1.20. Liczba zgonów niemowląt w latach 2008 - 2012 w województwie mazowieckim.	18
Wykres 1.21. Umieralność niemowląt na 1000 urodzeń żywych	18
w województwie mazowieckim w latach 2008 – 2012.	18
Wykres 1.22. Zgony niemowląt według płci i wieku.....	19
w województwie mazowieckim w 2012 r.	19
Wykres 1.23. Zgony niemowląt według przyczyn.....	19
w województwie mazowieckim w 2012 r.	19

Rozdział 2

Wykres 2.1. Najczęstsze przyczyny hospitalizacji w województwie mazowieckim.....	24
w 2013 r.	24
Wykres 2.2. Ogólna liczba hospitalizacji w województwie mazowieckim według miejsca zamieszkania w podziale na powiaty w 2013 r.	27

Rozdział 3

Wykres 3.1. Struktura procentowa zachorowań na nowotwory złośliwe.....	28
w województwie mazowieckim w 2011 r.	28
Wykres 3.2. Ogólna liczba zachorowań kobiet i mężczyzn.....	28
w województwie mazowieckim w 2011 r.	28
Wykres 3.3. Zachorowalność na nowotwory złośliwe w województwie mazowieckim.....	29
w latach 2007 – 2011.	29

Wykres 3.4. Zachorowania na nowotwory złośliwe potwierdzone histopatologicznie w województwie mazowieckim w latach 2007 - 2011.....	30
Wykres 3.5. Zachorowalność na nowotwory złośliwe według płci i powiatów.....	32
w województwie mazowieckim w 2011 r.	32
Wykres 3.6. Zachorowania na nowotwory złośliwe według najczęstszych umiejscowień.....	33
województwo mazowieckie 2011 r. Mężczyźni.....	33
Wykres 3.7. Zachorowania na nowotwory złośliwe według najczęstszych umiejscowień.....	34
województwo mazowieckie 2011 r. Kobiety	34
Wykres 3.8. Zachorowania na nowotwory złośliwe według wieku i płci.....	35
w województwie mazowieckim w 2011 r.	35
Wykres 3.9. Współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe	36
według wieku i płci w województwie mazowieckim w 2011 r.....	36
Wykres 3.10. Zachorowania na wybrane nowotwory złośliwe według wieku i płci	36
w województwie mazowieckim w 2011 r. Mężczyźni.....	36
Wykres 3.11. Zachorowania na wybrane nowotwory złośliwe wg wieku i płci	37
w województwie mazowieckim w 2011 r. Kobiety	37
Wykres 3.12. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w 2011 r.	38
z podziałem na województwa.	38
Wykres 3.13. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w 2011 r.	38
w podziale na województwa - ujęcie procentowe.	38
Wykres 3.14. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe według płci.....	40
w podziale na powiaty w 2011 roku.....	40
Wykres 3.15. Zgony na nowotwory w województwie mazowieckim w 2011 r.....	41
Wykres 3.16. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe według płci	42
w podziale na powiaty w 2011 roku.....	42
Wykres 3.17. Struktura zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych.....	44
w województwie mazowieckim w 2011 r. Mężczyźni.....	44
Wykres 3.18. Struktura zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych.....	44
w województwie mazowieckim w 2011 r. Kobiety	44
Wykres 3.19. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w województwie mazowieckim.....	45
w latach 2007 - 2011.....	45
Wykres 3.20. Liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2011 r.	46
w podziale na województwa.	46
Wykres 3.21. Struktura zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2011 r.	47
w podziale na województwa - ujęcie procentowe.	47

Rozdział 4

Wykres 4.1. Najczęstsze zaburzenia psychiczne - liczba leczonych ogółem.....	48
w województwie mazowieckim 2013 r.	48
Wykres 4.2. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku 0 - 18 lat.....	49
w województwie mazowieckim w 2013 r.	49
Wykres 4.3. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku 19 - 29 lat.....	49
w województwie mazowieckim w 2013 r.	49
Wykres 4.4. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku 30 - 64 lata	50
w województwie mazowieckim w 2013 r.	50
Wykres 4.5. Najczęstsze zaburzenia psychiczne w wieku powyżej 65 lat.....	50
w województwie mazowieckim w 2013 r.	50
Wykres 4.6. Zaburzenia spowodowane substancjami psychoaktywnymi - struktura wiekowa leczonych w województwie mazowieckim w 2013 r.	52
Wykres 4.7. Zaburzenia spowodowane substancjami psychoaktywnymi według rodzaju substancji w województwie mazowieckim w 2013 r.	52
Wykres 4.8. Zaburzenia spowodowane substancjami psychoaktywnymi według rodzaju substancji w poszczególnych grupach wiekowych w województwie mazowieckim w 2013 r.....	53
Wykres 4.9. Zaburzenia spowodowane alkoholem - liczba leczonych* w grupach wiekowych w województwie mazowieckim w 2013 r.	54
Wykres 4.10. Zaburzenia spowodowane alkoholem według rozpoznania.....	54
w województwie mazowieckim w 2013 r. - liczba leczonych ogółem*	54
Wykres 4.11. Zaburzenia spowodowane alkoholem według rozpoznania i wieku w województwie mazowieckim w 2013r. - ujęcie procentowe.	55

Wykres 4.12. Personel działalności podstawowej.....	56
w województwie mazowieckim w 2013 r.	56
Wykres 4.13. Struktura porad w poradniach w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.	57
Wykres 4.14. Struktura świadczeń w poradniach zdrowia psychicznego i zakładach leczenia odwykowego w województwie mazowieckim w 2013 r. - ujęcie procentowe.....	58
Wykres 4.15. Struktura zatrudnionych w stacjonarnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej.....	58
w województwie mazowieckim w 2013 r.	58
Wykres 4.16. Liczba leczonych na wybranych oddziałach w stacjonarnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.	59

Rozdział 5

Wykres 5.1. Liczba porad udzielonych dzieciom do 3 lat po raz pierwszy na 1000 dzieci w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.	61
Wykres 5.2. Liczba porad udzielonych dzieciom do 3 lat po raz następny na 1000 dzieci ..... w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	61
Wykres 5.3. Najczęstsze schorzenia u osób w wieku 0 - 18 lat według wieku..... w województwie mazowieckim w 2013 r.	62
Wykres 5.4. Najczęstsze schorzenia u osób w wieku 19 lat i więcej według grup wiekowych..... w województwie mazowieckim w 2013 r.	65
Wykres 5.5. Zatrudnienie w podstawowej opiece zdrowotnej..... w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	65
Wykres 5.6. Porady lekarskie udzielone dzieciom do lat 3 przez lekarzy po raz pierwszy według powiatów w 2013 r. - wskaźnik na 1000 mieszkańców w wieku.	67
Wykres 5.7. Wizyty pielęgniarek i położnych u dzieci do lat 3 po raz kolejny według powiatów w 2013 r. - wskaźnik na 1000 mieszkańców w wieku 0 - 3 lat.	68
Wykres 5.8. Liczba lekarzy zatrudnionych w POZ według powiatów ..... w 2013 r. (na 100 tys. mieszkańców).	69
Wykres 5.9. Liczba pielęgniarek zatrudnionych w POZ według powiatów ..... w 2013 r. (na 100 tys. mieszkańców).	70
Wykres 5.10. Liczba położnych zatrudnionych w POZ według powiatów ..... w 2013 r. (na 100 tys. kobiet).	71
Wykres 5.11. Gabinety profilaktyczne na terenie ..... województwa mazowieckiego w latach 2009/2010 - 2013/2014 wg miejsca funkcjonowania.	74
Wykres 5.12. Liczba uczniów w województwie mazowieckim..... w latach 2009/2010 - 2013/2014 (w tys.).	74
Wykres 5.13. Wykonanie testów przesiewowych w województwie mazowieckim..... w latach 2009/2010 - 2013/2014 (%).	77
Wykres 5.14. Liczba profilaktycznych badań lekarskich w województwie mazowieckim ..... w latach 2009/2010 - 2013/2014.	79

Rozdział 6

Wykres 6.1. Zakontraktowane punkty NFZ według podstawowych specjalności w roku 2013- ujęcie procentowe.	81
Wykres 6.2. Zakontraktowane punkty według podstawowych specjalności na 100 mieszkańców województwa mazowieckiego.....	81
Wykres 6.3. Badania cytodiagnostyczne – liczba badań na 100 tys. kobiet..... w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	82

Rozdział 7

Wykres 7.1. Struktura zakładów w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej ..... w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	83
Wykres 7.2. Struktura zatrudnionych w stacjonarnej opiece zdrowotnej ..... w województwie mazowieckim w 2013 r. - ujęcie procentowe.	85
Wykres 7.3. Liczba aparatury w pracowniach diagnostycznych w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	86

Wykres 7.4. Liczba dializ wykonanych w szpitalach w województwie mazowieckim	88
w latach 2009 - 2013.	88
Wykres 7.5. Liczba dializ na 1 osobę w szpitalach w województwie mazowieckim.....	89
w latach 2009 – 2013.	89

Rozdział 8

Wykres 8.1. Noworodki żywo i martwo urodzone według masy urodzeniowej.....	91
w województwie mazowieckim w 2013 r.	91
Wykres 8.2. Wskaźnik umieralności okołoporodowej w województwie mazowieckim.....	91
w latach 2009 - 2013.	91
Wykres 8.3. Noworodki żywo urodzone według masy urodzeniowej	92
w województwie mazowieckim w 2013 r.	92
Wykres 8.4. Noworodki martwo urodzone według masy urodzeniowej.....	92
w województwie mazowieckim w 2013 r.	92
Wykres 8.5. Noworodki żywo urodzone według masy urodzeniowej	93
w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	93
Wykres 8.6. Noworodki żywo urodzone ogółem w szpitalach w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.	93
Wykres 8.7. Noworodki martwo urodzone ogółem w szpitalach w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	94
Wykres 8.8. Liczba porodów ogółem w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.....	95
Wykres 8.9. Liczba porodów oraz poronień w województwie mazowieckim	95
w latach 2009 – 2013.	95

Rozdział 9

Wykres 9.1. Zapadalność na grypę w województwie mazowieckim	98
w latach 2009 - 2013 - wskaźnik na 100 tys. ludności.	98
Wykres 9.2. Struktura zachorowań na grypę w województwie mazowieckim	98
w poszczególnych miesiącach 2013 r.	98
Wykres 9.3. Struktura zachorowań na grypę w województwie mazowieckim	99
w poszczególnych miesiącach w latach 2009 - 2013.	99
Wykres 9.4. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w województwie mazowieckim	100
w latach 2009 - 2013.	100
Wykres 9.5. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w województwie mazowieckim	100
w latach 2009 – 2013 – typu A, B oraz C.	100
Wykres 9.6. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach, stan na koniec 2012 i 2013 roku.....	101
Wykres 9.7. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach w podziale na czynniki zwiększające ryzyko zachorowania na gruźlicę stan na koniec 2012 i 2013 roku (czynniki środowiskowo - kliniczne).....	103
Wykres 9.8. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach w podziale na czynniki zwiększające ryzyko zachorowania na gruźlicę stan na koniec 2012 i 2013 roku (schorzenia).	103
Wykres 9.9. Zapadalność na bakteryjne zatrucia pokarmowe w województwie mazowieckim	104
w latach 2009 - 2013 - wskaźnik na 100 tys. ludności.	104
Wykres 9.10. Zachorowania na odkleszczowe wirusowe zapalenie mózgu i boreliozę	105
w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.....	105
Wykres 9.11. Wskaźnik zachorowań na zapalenie opon mózgowych i posocznicy wywołane meningokokami w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.....	106
Wykres 9.12. Nowo wykryte zakażenia HIV oraz liczba zachorowań na AIDS w województwie mazowieckim w latach 2009-2013.	107
Wykres 9.13. Średnia roczna liczba nowo wykrywanych zakażeń HIV w latach 2009-2013 według województw.	108
Wykres 9.14. Średnia roczna zapadalność na AIDS w latach 2009-2013, według województw (na 100 tys. ludności).....	108

Rozdział 10

Wykres 10.1. Liczba dzieci w wieku 0 - 19 lat objętych szczepieniami obowiązkowymi.....	111
w województwie mazowieckim w 2013 r. ujęcie procentowe.	111

Wykres 10.2. Wyszczepialność w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	111
Wykres 10.3. Wyszczepialność w województwie mazowieckim ..... w 2013 r. według powiatów.	112

Spis tabel

Rozdział 1

Tabela 1.1. Liczba zgonów w 2012 r. według wieku w powiatach województwa mazowieckiego.....	15
Tabela 1.2. Zgony w latach 2008 - 2012 w powiatach województwa mazowieckiego.....	16
Tabela 1.3. Zgony niemowląt w województwie mazowieckim w 2012 r.	17

Rozdział 2

Tabela 2.1. Przyczyny hospitalizacji w województwie mazowieckim w 2013 r.	22
Tabela 2.2. Liczba hospitalizacji według miejsca zamieszkania pacjenta (powiat) w podziale na wiek w 2013 r.	25

Rozdział 3

Tabela 3.1. Zachorowania na nowotwory złośliwe potwierdzone histopatologicznie w województwie mazowieckim w latach 2007 - 2011.....	30
Tabela 3.2. Zachorowania na nowotwory złośliwe według płci i powiatów..... w województwie mazowieckim w 2011 r.	31
Tabela 3.3. Zachorowania na nowotwory złośliwe według grup wiekowych i płci..... w województwie mazowieckim w 2011 r.	35
Tabela 3.4. Zachorowania na nowotwory złośliwe w 2011 r. w poszczególnych województwach.....	39
Tabela 3.5. Struktura zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych ..... w podziale na powiaty województwa mazowieckiego w 2011 r.....	43
Tabela 3.6. Zgony z powodu nowotworów złośliwych w województwie mazowieckim ..... w latach 2007 - 2011.....	45
Tabela 3.7. Liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych w latach 2007 - 2011 ..... w poszczególnych województwach.	47

Rozdział 4

Tabela 4.1. Struktura najczęściej występujących schorzeń w podziale na płeć ..... w poszczególnych grupach leczonych w województwie mazowieckim w 2013 roku.	51
Tabela 4.2. Liczba wybranych poradni w psychiatrycznej opiece zdrowotnej w 2013 r. .... w województwie mazowieckim.	55
Tabela 4.3. Personel działalności podstawowej w województwie ..... mazowieckim w 2013 r.	56
Tabela 4.4. Struktura porad w poradniach w ambulatoryjnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2013 r.	57
Tabela 4.5. Struktura świadczeń w poradniach zdrowia psychicznego i zakładach leczenia odwykowego w województwie mazowieckim w 2013 r.....	57

Rozdział 5

Tabela 5.1. Opieka zdrowotna nad dziećmi do lat 3 w latach 2009 - 2013 w województwie mazowieckim - porady udzielone przez lekarzy dzieciom zdrowym.	60
Tabela 5.2. Dzieci i młodzież w wieku od 0 do 18 lat pozostających pod opieką lekarza POZ w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	63
Tabela 5.3. Osoby w wieku 19 lat i więcej pozostających pod opieką lekarza POZ w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	64
Tabela 5.6. Zakres opieki realizowany w szkole przez pielęgniarkę/higienistkę szkolną i lekarza rodzinnego. ..	74
Tabela 5.7. Wykonanie programu fluoryzacji w województwie mazowieckim..... w latach 2009/2010 - 2013/2014.....	75

Tabela 5.8. Realizacja programów zdrowotnych przez pielęgniarki szkolne w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 - 2013/2014.	75
Tabela 5.9. Liczba uczniów i liczba porad w ramach opieki czynnej w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 - 2013/2014.	76
Tabela 5.10. Liczba uczniów, którzy zgłosili się po poradę do gabinetu profilaktycznego i udzielonych tym uczniom porad w przypadku nagłych zachorowań w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 - 2013/2014.	76
Tabela 5.11. Wykonanie testów przesiewowych w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014.	77
Tabela 5.12. Liczba i odsetek uczniów wszystkich typów szkół, u których wykonano profilaktyczne badania lekarskie w województwie mazowieckim w latach 2009/2010 - 2013/2014.	78

Rozdział 6

Tabela 6.1. Liczba zakontraktowanych oraz wykonanych punktów według specjalności w województwie mazowieckim w roku 2013.	80
Tabela 6.2. Badania cytodiagnostyczne w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.	82

Rozdział 7

Tabela 7.1. Kategorie zakładów w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	83
Tabela 7.2. Personel zatrudniony* w stacjonarnej niepsychiatrycznej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2002 – 2012.	84
Tabela 7.3. Pracownie diagnostyczne w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	86
Tabela 7.4. Leczeni i zmarli w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2002 – 2012.	87
Tabela 7.5. Dializy w niepsychiatrycznej stacjonarnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim w latach 2009 – 2013.	88

Rozdział 8

Tabela 8.1. Noworodki według masy urodzeniowej w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013.	90
--	----

Rozdział 9

Tabela 9.1. Liczba zachorowań i zapadalność na wybrane choroby zakaźne w województwie mazowieckim w latach 2009 - 2013 - wskaźnik na 100 tys. ludności.	96
Tabela 9.2. Liczba chorych na gruźlicę w województwie mazowieckim w 2013 roku.	101
Tabela 9.3. Liczba osób zarejestrowanych w poradniach w podziale na rodzaj czynnika zwiększającego ryzyko zachorowania na gruźlicę w województwie mazowieckim w 2013.	102
Tabela 9.4. Liczba przypadków zgłoszonych w latach 2009 – 2013 w województwie mazowieckim.	107
Tabela 9.5. Liczba wykonanych testów z podziałem na wyniki w PKD w Warszawie w latach 2010-2012 ...	109
Tabela 9.6. Liczba zgłoszonych przypadków według prawdopodobnej drogi transmisji w Polsce w 2013 roku	109

Rozdział 10

Tabela 10.1. Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w województwie mazowieckim w 2012 i 2013 r.	110
---	-----